

MLÁDEŽNÍCKE CENTRUM, MÝTUS A REALITA

KEKS

MLÁDEŽNÍCKE CENTRUM, MÝTUS A REALITA

© KEKS 2025

Prvé vydanie

Kopírovanie, celé alebo čiastočné, je povolené len so súhlasom vydavateľa. Môžete tento materiál citovať, ale prosím uveďte zdroj.

Tlačenú verziu si môžete objednať na webstránke KEKS, www.keks.se/in-english,
tu si môžete zároveň stiahnuť aj online verziu
Dizajn: Ylva Medin , Tlač: Majornas Grafiska

INDEX

Švédska realita? 7
Úvod 9
Pozadie 13
Kto sme 13
Na následne sledujeme a prečo 14
Ako vykonávame následné kroky? 19
Ako používame výsledky? 22
Naše výsledky 27
O dotazníku 27
Kto odpovedal 29
Ako reagovali? 36
O bezpečnosti a zaobchádzaní 41
Výsledky podľa otázky 41
Výsledky podľa premennej pozadia 42
Zhrnutie 46
O vplyve, účasti a zodpovednosti 55
Frekvencia návštev 55
Výsledky podľa otázky 57
Výsledky podľa premennej pozadia 59
Skupinový dotazník 63
Zhrnutie 65
O učení 69
Skupinový dotazník 70
Zhrnutie 72
O prostredí a ponukách 75
Blahobyt 77
Skupinový dotazník 78
Zhrnutie 79
Niekoľko súhrnných záverov a komentárov 81
Dodatky 86
KEKS Good Enough– Ciele 86
Spoločný základ KEKS 88

Švédska realita?

Táto publikácia je založená na štatistikách a dotazníkoch pre mladých ľudí z 279 mládežníckych centier v 62 švédskych obciach. Z toho by ste mohli vyvodiť záver, že nie je relevantná mimo švédskeho kontextu. Myslíme si, že by to bola chyba. Iba vo Švédsku má KEKS dostatok členov na to, aby dokázal zhromaždiť množstvo informácií potrebných na vykonanie analýzy, ako je tá, ktorá je tu prezentovaná, ale sme presvedčení, že by sme videli veľmi podobné vzorce, ak by sa informácie zhromaždili v Slovinsku, Litve alebo v niektorej z ďalších krajín, kde máme členské organizácie. Štruktúry riadenia a financovania, ako aj spôsob organizácie poskytovateľov a to, či ide o obecné subjekty alebo mimovládne organizácie, sa určite líšia, po návšteve mnohých mládežníckych centier v rôznych krajinách a rozhovoroch so stovkami pracovníkov s mládežou pracujúcich v rôznych štruktúrach a za rôznych podmienok môžeme dospieť k záveru, že každodenné výzvy, s ktorými sa stretávajú, a spôsoby, akými sa ich snažia riešiť, sú veľmi podobné. Niektoré sú veľmi úspešné, iné o niečo menej.

Pre KEKS je práca s mládežou o inklúzii (oslovovanie rôznych skupín mladých ľudí a ich spoločné fungovanie), participácii (mladí ľudia iniciujú a spoluvytvárajú aktivity) a učení sa (mladí ľudia ďalej rozvíjajú hodnoty, postoje, zručnosti a vedomosti, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojho plného potenciálu ako jednotlivci a občania). Úspešnosť práce s mládežou v tomto závisí od mnohých rôznych faktorov, ako sú finančné zdroje a prístup k zariadeniam a informáciám. Avšak existuje jeden jediný faktor, ktorý ovplyvňuje výsledok viac než čokoľvek iné: hodnoty, myslenie a prístup pracovníkov s mládežou. Práve tieto hodnoty, myslenia a prístupy, nie finančné zdroje, sú tým, čo viedlo k výsledkom prezentovaným v tejto správe. Samozrejme, je ťažšie udržať správny postoj, ak praktické podmienky nie sú najlepšie (alebo dokonca zlé), ale vzory, ktoré vidíme a analyzujeme v tejto správe, sú príliš konzistentné na to, aby záviseli len alebo dokonca hlavne od praktických podmienok.

Práca s mládežou je často podfinancovaná, stretáva sa s nereálnymi alebo nevhodnými očakávaniami a funguje za praktických podmienok, ktoré by žiadny iný sektor neprijal. Toto sa musí riešiť mnohými rôznymi spôsobmi a KEKS sa snaží konať na všetkých úrovniach a so všetkými dostupnými prostriedkami, aby zvýšili uznanie práce s mládežou a ukázali výhody, ktoré prinesie, ak bude správne financovaná a organizovaná. Tieto snahy však musia byť zakorenené v hlbokom sebauvedomení a ochote sa rozvíjať, aby boli úspešné. Skrytie našich slabostí pred sebou a ostatnými a mať sebavedomie, ktoré sa zrúti, keď čelí kritickému prostrediu nám nepomôže sa rozvíjať, ani získať dlhodobé udržateľné uznanie.

Často hovoríme, že práca s mládežou je postavená na vzťahoch. Táto správa sa v podstate zaoberá vzťahmi medzi pracovníkmi s mládežou a mladými ľuďmi, s ktorými pracujú, a odhaľuje vzťahové vzorce, s ktorými musíme pracovať bez ohľadu na to, kde a za akých praktických podmienok pôsobíme. Ak sa nám ich podarí riešiť konštruktívnym spôsobom, nielenže budeme lepší pri práci s mládežou, ale budeme aj silnejší pri jej presadzovaní.

Jonas Agdur
Autor

Úvod

Mládežnícke centrá sa často používajú ako politické baranidlo. Rôzni politici a politickí komentátori sa domnievajú, že môžu získať body tým, že budú všeobecne argumentovať proti takzvaným „obdivovateľom mládežníckych centier“ a vykresľovať mládežnícke centrá ako miesta, kde sa stretávajú starší mládežnícky zločinci, ktorí lákajú mladších na kriminálny život. Určite sa to nepovažuje za prevenciu kriminality, skôr naopak, a ak hľadáte zmysluplné aktivity na trávenie voľného času, mali by ste hľadať inde.

Samozrejme, existujú zlé centrá pre mládež, rovnako ako zlé školy a domovy dôchodcov. A áno, existujú aj „obdivovatelia centier pre mládež“, hoci len málo z nich je takých naivných, ako ich vykresľujú ich oponenti. Otázkou však je: koľko títo komentátori na oboch stranách skutočne vedia o centrách pre mládež, kto ich navštevuje, aké aktivity sa vykonávajú a aké majú dopady? Sú si vôbec vedomí toho, čo sa v tomto sektore stalo za posledných päť až desať rokov? Pojem „motorové vozidlo“ zahŕňa všetko od elektrických kolobežiek až po ťažké naftové nákladné vozidlá. Pojem „centrum pre mládež“ dnes zahŕňa prinajmenšom rovnako širokú škálu aktivít, od dobre fungujúcich vzdelávacích prostredí, kde si mladí ľudia rozvíjajú nové zručnosti a záujmy, až po presne ten druh kontraproduktívnych miest, ktoré boli zdôraznené v diskusii. Zahŕňa operácie s úplne odlišnými cieľmi a zdrojmi, ktoré vedú pracovníci s mládežou s úplne inou kvalifikáciou a kompetenciami.

Smutné je, že títo „kritickí“ komentátori svojimi zovšeobecňujúcimi a často zaujatými vyhláseniami spochybňujú, znehodnocujú a očierňujú celú profesiu, šíria karikatúry a tým bránia pozitívnemu vývoju, ktorý sa deje v mnohých častiach sektora. Takmer rovnako smutné je, že „zástancovia mládežníckych centier“ sa často chopia opačného názoru a argumentujú rovnako široko a stereotypne ako ich oponenti.

Kľúčovým cieľom tejto správy je preto poskytnúť týmto komentátorom zopár faktov o tom, ako práca s mládežou v skutočnosti vyzerá, ktorých mladých ľudí oslovuje a ako môže prispieť k ich životom. Trochu „podnetu na zamyslenie“ pre tých, ktorí majú záujem založiť svoje argumenty na relevantných a aktuálnych poznatkoch namiesto voľných predpokladov a stereotypov.

Bohužiaľ, nielen títo komentátori nemajú dostatok vedomostí o práci s mládežou, o tom, ako v súčasnosti funguje, ako by mala fungovať a čo je potrebné na jej dosiahnutie. V mnohých, pravdepodobne vo väčšine švédskych obcí je práca s mládežou stále riadená a vykonávaná bez jasných cieľov a následných opatrení, ktoré poskytujú zmysluplný náhľad do toho, čo mladí ľudia, ktorí sa aktivít zúčastňujú

zažívajú a získavajú z nich, alebo dokonca kto sú[1]. V najlepšom prípade existuje následná kontrola toho, čo sa urobilo, ale žiadna skutočná predstava o tom, čo sa dosiahlo a pre koho.

Dúfame, že táto správa inšpiruje obce k uplatňovaniu prístupu v práci s mládežou založeného viac na vedomostiach, a tým ponúknu svojim mladým občanom lepšie služby a zároveň sa vyhnú tomu, aby kritikom podávali ďalšiu muníciu. Koniec koncov, nie ste to len vy a vaši mladí ľudia, ktorí trpíte, keď ponúkaná práca s mládežou má zjavné nedostatky…

KEKS bol založený v roku 2005 s cieľom zaviesť prácu s mládežou založenú na vedomostiach. V tom čase boli politické ciele a priority, ako aj praktická podoba práce s mládežou, do značnej miery riadené voľnými predpokladmi a zastaranými tradíciami. Touto správou chceme ukázať, že dnes, o 20 rokov neskôr, sme dosiahli významný pokrok. Veľká časť práce s mládežou, ktorú v súčasnosti vykonávajú naše členské organizácie, je vysokej kvality. Stále je však potrebné urobiť veľa, a to v rámci KEKS aj mimo neho.

Rozdiel je v tom, že teraz vieme, kam smerujeme a čo je potrebné urobiť. V tejto správe, ktorá vychádza zo štatistík návštevnosti a najmä z dotazníkov pre mladých ľudí, popisujeme problémy, na ktorých musíme ďalej pracovať, aby sme rozvíjali našu prácu s mládežou a ponúkli mladým ľuďom prácu, ktorú si zaslúžia: takú, v ktorej sú spolutvorcami, bavia sa a (ďalej) rozvíjajú vedomosti, zručnosti, hodnoty a postoje, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojho plného potenciálu ako jednotlivci a občania, zmysluplný zážitok z voľného času.

V tejto publikácii sme analyzovali vzorce a trendy, ktoré jednotlivé obce a organizácie nedokážu odhaliť kvôli množstvu odpovedí v dotazníkoch. Uvedené rozdiely, ako napríklad to, ako sa rôzne skupiny mladých ľudí, napríklad dievčatá a chlapci, zúčastňujú na práci s mládežou a ako ju prežívajú, sú všetky štatisticky významné. Táto správa je teda tiež, a možno primárne, určená vám, našim členským organizáciám a všetkým zapojeným pracovníkom s mládežou, manažérom a politikom. Zdôraznením vzorcov, ktoré sa objavujú iba pri pohľade na naše kolektívne výsledky, ale s najväčšou pravdepodobnosťou sa odrážajú aj lokálne, chceme inšpirovať k neustálemu rozvoju a povzbudiť vás, aby ste sa na svoju prácu pozerali novými očami a z nových perspektív. Do budúcnosti sa môžete pohnúť len vtedy, ak viete, kde dnes stojíte.

Veľká časť vašej práce je, ako už bolo spomenuté, vysokej kvality, ale to nie je predmetom tejto správy. KEKS od začiatku zastáva konštruktívne sebakritický pohľad na svoje vlastné fungovanie a táto správa nie je výnimkou.

1 Zdá sa, že mnohým obciam dokonca chýbajú štatistiky o rodovom zastúpení, čo je vo Švédsku v skutočnosti vyžadované zo zákona.

Priemerné hodnoty uvedené na „národnej“ úrovni sú vo všeobecnosti dobré, ale všetci vieme, že rozdiel vo výsledkoch medzi rôznymi organizáciami a mládežníckymi centrami je stále relatívne veľký a že všetci poskytovatelia majú čo zlepšiť. Pre nás rozvoj kvality nespočíva v tom, že prichádzame s množstvom nových vecí, ale v zvyšovaní základnej úrovne – vedieť, čo treba urobiť a dosiahnuť. A aby sme to dosiahli, musíme sa odvážiť byť kritickí. Zdôraznenie a kritická analýza základných vzorcov v poskytovaní práce s mládežou je krokom týmto smerom.

Vieme, že práca založená na vedomostiach sa vypláca: rozvoj organizácie, metód, zručností a aktivít na základe analýzy výsledkov dosiahnutých na miestnej, obecnej a národnej úrovni vedie k zlepšeniam. Napríklad tohtoročné meranie kvality ukazuje, že organizácie, ktoré sú súčasťou KEKS viac ako dva roky, dosahujú v priemere vyššie skóre ako tie, ktoré sa pripojili nedávno, a to vo všetkých premenných uvedených v tomto dokumente – okrem jednej. (Ktorej? Čítajte ďalej!) Vieme tiež, že spoločne chceme, môžeme a odvážime sa vyzvať samých seba a urobiť ďalší krok! Spoločne rozbijeme mýtus o mládežníckom centre!

Jenny Haglund,
generálna tajomníčka
KEKS

Pozadie

Kto sme

KEKS je európska sieť obecných samospráv a iných organizácií zodpovedných za poskytovanie práce s mládežou[2]. V roku 2024 sme mali 67 členských správ v 62 švédskych obciach, čo predstavuje populačnú základňu zodpovedajúcu 37 % populácie Švédska[3].

Naše aktivity financujeme prostredníctvom ročného členského poplatku[4] a riadi nás centrálna riadiaca skupina zložená z jedného zástupcu z každej z našich deviatich regionálnych riadiacich skupín, ktorých členovia sú vedúcimi v rámci svojich členských administratív. Regionálne riadiace skupiny sú primárne zodpovedné za úsilie o rozvoj regionálnych kompetencií vo forme konferencií, seminárov a rôznych foriem školení, ktoré sa uskutočňujú v spolupráci so sekretariátom KEKS.

Sekretariát vedie generálny tajomník a pozostáva zo šiestich zamestnancov, z ktorých jeden pracuje v Slovinsku na 20 % a päť pracuje na plný úväzok v kancelárii v Göteborgu. Okrem financií a administratívy je sekretariát zodpovedný za "Logbook"[5], našu webovú stránku a newsletter, za zaškolenie nových členov[6], našu digitálnu vzdelávaciu platformu KX a, čo je možno najdôležitejšie, za organizáciu rôznych školení a vývoj rôznych typov podporných materiálov.

Máme tiež niekoľko tematických sietí pre zamestnancov s rôznymi úlohami alebo zameraním, kde si vymieňajú skúsenosti a poskytujú si vzájomnú podporu.
Medzi príklady patria siete pre manažérov, pracovníkov s mládežou pracujúcich s LGBTQI+ mládežou, mládežnícke centrá vo vidieckych oblastiach a tí, ktorí pracujú s hrami. Jedna sieť, s účastníkmi zo všetkých krajín, kde máme členov,

2 V roku 2024 mala KEKS členov vo Fínsku, Litve, Írsku, Taliansku, Slovinsku, Srbsku, Gruzínsku a Arménsku.

3 V Štokholme a Göteborgu sú za prácu s mládežou zodpovedné príslušné mestské časti. V Göteborgu sú členmi všetky štyri okresy, v Štokholme sú členmi dva z desiatich, z toho 67 samospráv v 62 obciach. Priemerná „obec KEKS" má niečo vyše 61 000 obyvateľov, zatiaľ čo priemerná švédska obec má niečo vyše 36 000 obyvateľov, čo znamená, že členské samosprávy KEKS sú zodpovedné za prácu s mládežou pre približne 37 % mladých ľudí v krajine. Približne 100 z 290 obcí v krajine má menej ako 10 000 obyvateľov a bohužiaľ len málo z týchto malých obcí sa považuje za schopné pripojiť sa ku KEKS.

4 Formálne sa tieto fakturujú ako náklady na služby zahrnuté v členstve.

5 "Logbook"(Denník) je náš webový systém na dokumentáciu a následnú kontrolu, prostredníctvom ktorého boli zhromaždené všetky informácie uvedené v tejto správe. Viac informácií o denníku nájdete tu: www.keks.se/in-angličtina

6 Aby sa vytvoril jasný rámec a základ pre pokračujúci spoločný rozvoj, všetky nové členské administratívy (zamestnanci, manažéri a ideálne politici) absolvujú dvojdňové úvodné školenie založené na dialógu o tom, ako vnímame ciele, poslania a praktiky práce s mládežou, ako aj o tom, ako pracujeme s overovaním kvality a rozvojovými aktivitami.

sa stretáva s cieľom iniciovať a podporovať rôzne európske projekty, predovšetkým v rámci programu Erasmus+.

Okrem riadenia niekoľkých veľkých európskych rozvojových projektov[7] je KEKS už takmer 15 rokov aktívna aj v rôznych európskych sieťach a kontextoch.
Okrem iného sme boli zastúpení v pracovnej skupine, ktorá vypracovala odporúčanie Rady Európy o práci s mládežou[8] a máme miesto v riadiacej skupine iniciatívy Europe Goes Local, kde bol Jonas Agdur zodpovedný aj za vypracovanie európskej charty o miestnej práci s mládežou[9].

Čo následne sledujeme a prečo

Dokumentácia a následné opatrenia KEKS vychádzajú z našich dlhodobých cieľov, takzvaných „dostatočne dobré" ("Good Enough") ciele, ktoré prijala ústredná riadiaca skupina KEKS v roku 2013. Tieto ciele sú ambiciózne a odrážajú to, čo podľa nás charakterizuje prácu s mládežou, ktorá skutočne mení životy mladých ľudí – teraz aj v budúcnosti.

Hlavné ciele sú:

- Maximálna odchýlka od rodovej parity: 10 %
- Index bezpečnosti a zaobchádzania: 90 %
- Index vplyvu, participácie a zodpovednosti: 50 %
- Podiel produkujúcej mládeže: 30 %[10]
- Podiel času vytvoreného mládežou: 60 %[11]
- Index účasti na skupinových aktivitách: 75 %
- Index učenia sa v skupinových aktivitách: 85 %
- Priemerná odpoveď na dotazník: 4,3

7 Išlo o takzvané strategické partnerstvá v rámci programu Erasmus+ a realizovali sa v spolupráci s niekoľkými európskymi organizáciami a sieťami. Jedným z takýchto projektov bol vývoj projektu The Logbook spolu s partnermi z Írska, Estónska a Rumunska.

8 Toto odporúčanie je doteraz najdôležitejším európskym politickým dokumentom o práci s mládežou. www.coe.int/en/web/youth/-/recommendation-on-youth-work

9 Europe Goes Local je európska platforma, v ktorej 26 národných kancelárií pre program Erasmus+, Zbor solidarity a niektoré partnerské organizácie vrátane KEKS a Európskeho fóra mládeže spolupracujú na posilnení a rozvoji miestnej práce s mládežou. https://europegoeslocal.eu/the-european-charter-on-local-youth-work/

10 Niekedy sa nás pýtajú, prečo cieľom nie je 100 %, prečo by sa nemali zapojiť a tvoriť aktivity všetci mladí ľudia. Odpoveďou je, že cieľom je, aby mladí ľudia vytvárali aktivity pre iných mladých ľudí, a aké zábavné je vytvárať aktivity a podujatia, na ktorých sa zúčastnia iba tí, ktorí sa podieľali na plánovaní?
Cieľ 30 % vychádza zo skúsenosti, že práve toľko mladých ľudí je potrebných na vytvorenie kultúry, v ktorej mladí ľudia cítia, že aktivity riadia mladí ľudia a kde všetci mladí ľudia cítia, že by sa mohli zapojiť, keby chceli.

11 Cieľ, aby 60 % aktivít vytvorili mladí ľudia, sa ukázal ako zďaleka najťažšie dosiahnuteľný, najmä kvôli tomu že väčšina ponuky stále pozostáva zo spontánnych, len voľne plánovaných aktivít, pri ktorých sa ľudia stretávajú bez plánovania. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné viac vopred naplánovaných paralelných prvkov, napríklad vo forme turnajov a kvízov. Vieme tiež (pozri správu Čo je pre vás dobre strávený voľný čas? (What is good leisure time to you?)), že o to žiadajú najmä dievčatá a vedie to k rovnomernejšej rodovej rovnováhe.

Rôzne indexy sa monitorujú prostredníctvom súhrnných odpovedí na otázky v našich dotazníkoch, zatiaľ čo ostatné ciele sa sledujú prostredníctvom štatistík z denníka The Logbook. Podrobnejší popis toho, z čoho pozostávajú určité ciele a ako sa vypočítavajú výsledky, nájdete v dodatku 1.

Ako je uvedené, tieto ciele sú jasne zamerané na skúsenosti mladých ľudí s bezpečnosťou a zaobchádzaním, ich účasť a vplyv a ich vnímané učenie. Celkovým cieľom KEKS je vytvoriť kultúru, v ktorej mladí ľudia spoluvytvárajú aktivity s podporou pracovníkov s mládežou, a tým (ďalej) rozvíjajú vedomosti, zručnosti, hodnoty a postoje, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojho plného potenciálu ako jednotlivci a občania. Pre nás je účasť proces, ktorý vedie k učeniu a rozvoju.
Úlohou pracovníkov s mládežou je „stimulovať a podporovať aktivity, ktoré sú založené a vyžadujú si aktívnu účasť a zodpovednosť mladých ľudí."[12] Táto vízia a perspektíva práce s mládežou sa premietli do merateľných cieľov, ktoré monitorujeme prostredníctvom štatistík a dotazníkov pre mladých ľudí.

Pre tých, ktorí sa pýtajú, ako tieto ciele súvisia s vyššie uvedenými kritikmi práce s mládežou a ich požiadavkami na preventívne účinky v oblasti kriminality, musíme začať konštatovaním, že primárnym účelom práce s mládežou, jej raison d'être, nie je predchádzať kriminalite. Existuje preto, lebo všetci mladí ľudia majú právo na priestor pre osobný a sociálny rozvoj mimo domova a školy[13]. Aby však takýto priestor fungoval, práca s mládežou musí mať nulovú toleranciu voči všetkým formám násilia a obťažovania a aktívne pracovať na predchádzaní násiliu vrátane riešenia noriem mužnosti a macho ideálov, ktoré sú často základom násilia aj iných foriem kriminálneho správania. Práca s mládežou sa zameriava na propagáciu, ale ak je dobre navrhnutá, má aj preventívny účinok.

Je tiež dôležité poznamenať, že tieto ciele a prístup, ktorý odrážajú, sú úplne v súlade s Odporúčaním Rady Európy o práci s mládežou a Európskou chartou o miestnej práci s mládežou, ako aj s uzneseniami prijatými EÚ v posledných rokoch[14], dokumentmi založenými na výskume a kolektívnych európskych poznatkoch a skúsenostiach. Často sa hovorí, že práca s mládežou vyzerá v rôznych krajinách inak. Tieto dokumenty však poskytujú spoločný základ a skutočnosť, že organizácie zaoberajúce sa prácou s mládežou v deviatich krajinách, tak odlišných ako Švédsko a Gruzínsko, zdieľajú rovnaké ciele a prístup prostredníctvom KEKS, dokazuje, že je to do značnej miery mýtus.

12 Z dokumentu KEKS common ground. Pozri prílohu 2.

13 Alebo, ako sa píše v úvode Charty; „Demokratická spoločnosť potrebuje hlasy a aktívnu účasť mladých ľudí. Aby mladí ľudia mohli túto úlohu naplniť, potrebujú miesto, kde si môžu stanoviť vlastný program. Priestor, kde môžu spolu so svojimi rovesníkmi objavovať, vyjadrovať a rozvíjať svoje záujmy a talenty, ako aj svoje nápady do budúcnosti. Priestor, kde získajú stimuláciu a podporu na ďalší rozvoj vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojho plného potenciálu ako jednotlivci a občania."

14 Štáty zasadajúce v Rade o rámci pre vytvorenie európskeho programu práce s mládežou (2020/C415/01) a uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o politike práce s mládežou v posilňujúcej Európe (C/2024/3526)

Skutočnosť, že všetci mladí ľudia majú právo na zmysluplný voľný čas[15], neznamená, že stačí osloviť široké mládežnícke publikum bez ohľadu na pohlavie, pôvod atď., aby sa potvrdila vysoká kvalita a odôvodnila existencia práce s mládežou. Niektorí mladí ľudia, samozrejme, viac potrebujú podporu a príležitosti, ktoré práca s mládežou ponúka. Preto nestačí povedať „každý je vítaný", musíme sa tiež uistiť, že ich skutočne oslovíme.

Jednou z takýchto skupín, hoci zďaleka nie jedinou, sú mladí ľudia[16] „v ohrození" zapojením sa do trestnej činnosti. Zároveň vieme, že mládežnícke centrá, v ktorých dominujú hlučnejší chlapci, často vylučujú všetky ostatné, potenciálne rovnako „núdzne" skupiny mládeže a zároveň sú pre tých istých chlapcov kontraproduktívne[17]. Aby sa s týmito chlapcami dalo preventívne pracovať, musia byť integrovaní spôsobom, ktorý im umožní vystúpiť z ich predchádzajúcich rolí a namiesto toho sa stať prispievateľmi k aktivitám a k ostatným mladým ľuďom[18]. Nie je to jednoduché, ale určite je to možné.

Záver KEKS je, že práca s mládežou musí byť aktívne inkluzívna takým spôsobom, aby skupina účastníkov odrážala širšiu spoločnosť, aby boli zastúpené všetky rôzne skupiny mladých ľudí, aby žiadna z nich nedominovala a aby sa všetci cítili rovnako bezpečne, mali rovnakú podporu a príležitosti a boli rovnako zapojení do formovania aktivít. Táto správa ukáže, do akej miery sme uspeli a čo je ešte potrebné urobiť.

15 Návrh a realizácia práce s mládežou sú založené na zásadách dobrovoľnosti a aktívnej participácii, rovnosť prístupu, otvorenosť a flexibilita. Mal by byť založený na právach, inkluzíve a zameraný na mladých ľudí, ich potreby a schopnosti. Odporúčanie Rady Európy o práci s mládežou, CM/Rec(2017)4

16 Táto skupina sa netočí len z chlapcov, ale stále je to úplne dominantná skupina a preto by bolo zavádzajúce nehovoriť v týchto kontextoch primárne o chlapcoch. Podľa správy švédskeho policajného úradu o rodovom rozdelení v zločineckých skupinách, len 5 percent z aktívnych participantov tvoria ženy. Ak sa pozrieme na tých, ktorí sú prepojení so zločineckými sieťami, toto číslo u žien je vyššie, 19 percent. To neznamená, že nasledujúce zdôvodnenie neplatí aj pre dievčatá.

17 Na to, aby ste si to uvedomili, nemusíte byť výskumník ani kriminológ. Prevažná väčšina pracovníkov s mládežou si to uvedomuje, sme formovaní kultúrou, v ktorej žijeme, a stačí sa pozrieť na to, čo sa deje v našich inštitúciách SIS (povinná rezidenčná starostlivosť o mladých ľudí), aby sme pochopili tieto mechanizmy. Pozri si napríklad túto správu Národného audítorského úradu: https://www.riksrevisionen.se/en/audits/audit-reports/ 2024/the-national-board-of-institutional-cares-special-residential-homes-for-young-people---shortcomings- in-state-compulsory-care-of-children-and-youths.html

18 „ Dôležitým opatrením aby sa predišlo kriminalite, je preto ponúknuť mladým ľuďom, ktorí sú ohrození, alternatívnu komunitu, kde si môžu formovať svoju identitu a rozvíjať sa na základe svojich osobných schopností a nie na základe marginalizácie. Táto komunita potom nemôže pozostávať z ďalšej alternatívy vylúčenia, rezervácie určenej špeciálne pre nich, ale musí byť súčasťou väčšinovej spoločnosti, do ktorej sú pozvaní ako rešpektovaní jednotlivci, kde sa stretnú s dôverou a kde im je daná príležitosť vyjadriť svoj hlas a aktívne ovplyvňovať a prispievať ku kontextu, v ktorom sa nachádzajú, na základe svojich vlastných predstáv a okolností." „Práca s mládežou vo forme mládežníckych centier a iných miest stretávania sa mladých ľudí je takouto možnou komunitou. To však predpokladá, že týmto miestam stretávania nedominujú chlapci s viac či menej problematickým antisociálnym správaním. Namiesto toho sa musia zamerať a osloviť zmiešanú skupinu mladých ľudí s rôznym pôvodom a záujmami; musia byť súčasťou okolitej spoločnosti a odrážať ju, ak majú prispieť k pozitívnej socializácii mladých ľudí, ktorí ich navštevujú." Spolu s mladými ľuďmi, SFK, Švédska asociácia manažérov voľného času a kultúry, 2023

Treba tiež zdôrazniť, že oslovenie zmiešanej skupiny mladých ľudí nie je len otázkou spravodlivosti. Práve v prostredí, kde sa človek stretáva s ľuďmi s rôznym pôvodom, skúsenosťami, záujmami a perspektívami, skutočne spoznáva ostatných aj seba samého, objavuje nové možnosti a učí sa spolupracovať a spoločne rásť. Takéto prostredie je potrebné, ak má práca s mládežou uspieť vo vytváraní kultúry účasti a učenia, ktorá je naším hlavným cieľom.

Prirodzeným dôsledkom toho je, že KEKS starostlivo monitoruje, koho oslovujeme, a to prostredníctvom štatistík návštev aj dotazníkov. Ako ukazuje táto správa, teraz máme viac údajov o tom, koho oslovujeme, ako ktorákoľvek iná organizácia alebo inštitúcia v krajine.

Okrem sledovania, koho oslovujeme, ako bezpečne a zapojení sa cítia a čo sa účasťou naučia, monitorujeme aj náklady a vykazujeme náklady na hodinu aktivity a na návštevu. Toto sa robí prostredníctvom šablóny v denníku (The Logbook), v ktorej poskytovatelia vykazujú svoje výdavky, počet registrovaných návštev atď., ktoré potom zhrnieme v našej výročnej správe o výsledkoch.

Tradičným argumentom, ktorý mnohé mládežnícke centrá používajú na obhajobu svojej existencie, je „ak zachránime len jedného mladého človeka, ospravedlnili sme svoje náklady". Problém je v tom, že nikdy nedokázali preukázať, že to, čo urobili v mládežníckom centre, zachránilo konkrétneho jednotlivca pred problémami a spôsobením veľkých nákladov spoločnosti[19].
Okrem toho len málo miestnych politikov verí, že mládežnícke centrum je ústredným hráčom v tejto „záchrane" a tiež vedia, že veľkú časť nákladov, ktoré sa údajne ušetria, hradia iní aktéri ako obec. A čo je najdôležitejšie, tento spôsob argumentácie vždy riskuje podkopanie základného účelu práce s mládežou ako priestoru pre účasť a vzdelávanie mladých ľudí, ich práva na zmysluplné a rozvíjajúce aktivity vo voľnom čase[20].

KEKS sleduje náklady, pretože každá zodpovedná organizácia, najmä tá, ktorá je financovaná z peňazí daňových poplatníkov, sa musí snažiť optimalizovať svoje zdroje a pochopiť, ktoré metódy a procesy prinášajú najlepšie výsledky. Náš ročný súhrn výsledkov umožňuje poskytovateľom vidieť náklady na hodinu aktivity a návštevu. Tieto náklady potom môžu prepojiť s tým, koho oslovujú, a s kvalitou aktivít z hľadiska účasti a vzdelávania. Aj keď je práca s mládežou niekedy riadená a financovaná za nejasných, netrhových podmienok, musíme sa stále odvážiť myslieť v zmysle starého sloganu: „správny produkt, pre správneho zákazníka, za správnu cenu."

19 Schopnosť vierohodne preukázať takéto kauzálne vzťahy je v zásade nemožná.

20 Preto je iniciatíva švédskeho úradu pre mládež a občiansku spoločnosť (MUCF) poveriť ekonóma Ingvara Nilssona a behaviorálnu vedkyňu Evu Nilsson Lundmarkovú, aby vypracovali správu s názvom Vylúčenie a mládež – Socioekonomická analýza hodnoty podpory otvorených voľnočasových aktivít pre mladých ľudí je nebezpečná cesta. Najmä preto, že v úvode správy sa uvádza: „Preventívne opatrenia sú preto mimoriadne dôležité, a to nielen preto, že vďaka svojmu podpornému účinku často prospievajú viac ľuďom ako samotnej cieľovej skupine; **napríklad mládežnícke centrum môžu využívať viac než len mladí ľudia na ceste k vylúčeniu.**" Čo jasne ukazuje, koľko autori vedia a rozumejú práci s mládežou. (Naše zvýraznenie.)

Len tak môžeme udržateľne posilňovať a rozvíjať naše operácie. Z praktických dôvodov[21] a keďže takéto hodnotenia vyžadujú lokálnu analýzu, tieto údaje nie sú v tejto správe zahrnuté . Namiesto toho sa pozornosť zameriava na cieľové skupiny a kvalitu.

Okrem následnej kontroly založenej na cieľoch sledujeme aj niekoľko faktorov súvisiacich s pohodou a prostredím, ktoré je dôležité, aby poskytovatelia pochopili, ako aj niekoľko otázok o tom, ako pracovníci s mládežou zvládajú rodové role a ako mladí ľudia, ktorí sa ich zúčastňujú, hodnotia svoje zdravie. Tieto výsledky sú tiež zahrnuté v správe.

Otázka v nadpise, prečo vykonávame následnú činnosť, sa môže zdať triviálna. Ale vzhľadom na to, že väčšine švédskych obcí chýbajú jasné merateľné ciele a následná činnosť, ktorá by dôveryhodným spôsobom ukázala, koho oslovujú, ako rôzne skupiny mladých ľudí vnímajú tieto aktivity a do akej miery sa aktívne zúčastňujú a učia, je to stále otázka, na ktorú treba odpovedať. Hlavným účelom je generovať vedomosti, ktoré potrebujeme na ďalší rozvoj, a celý systém, všetky dotazníky a štatistiky, sú navrhnuté s ohľadom na to.

Systém nie je vytvorený na monitorovanie a hodnotenie výkonnosti, ale na podporu a stimuláciu neustáleho rozvoja. Naše výsledky sa nikdy neprezentujú ako „známky" alebo skóre výkonnosti, ale vždy ako základ pre analýzu a reflexiu, ako nástroj na lepšie pochopenie poskytovanej práce s mládežou a toho, čo je potrebné pre ďalšie kroky. Viac o tom v časti- ako pracujeme s výsledkami. Spoločný systém následných opatrení založený na spoločných merateľných cieľoch nám umožňuje vybudovať učiacu sa organizáciu, v ktorej sa prostredníctvom analýzy, porovnávania a vzájomnej podpory môžeme zlepšovať na základe hmatateľných výsledkov. Už nemusíme donekonečna špekulovať o tom, čo mladí ľudia zažívajú, prečo sa zúčastňujú alebo nezúčastňujú, alebo čo by sme mali robiť inak. So 62 členskými obcami a v približne 300 mládežníckych centrách sa vždy nájde niekto, kto má riešenie na výzvy, ktorým čelia iní. Toto tvrdenie ďalej posilňuje skutočnosť, že máme členov vo všetkých typoch obcí, od Arvidsjauru na severe Švédska so 6 000 obyvateľmi až po Göteborg s viac ako 600 000[22] a všetko medzi tým.

Dlhodobé, zastrešujúce merateľné ciele, ktoré pokrývajú celkové očakávané výsledky, sú nevyhnutné na vytvorenie motivácie a smerovania v práci s mládežou a na to, aby bola v očiach vonkajšieho sveta jasná a dôveryhodná.

21 Každá obec organizuje svoj rozpočet a financie odlišne. Niektoré obce nemajú svoje vlastné finančné prostriedky sa rozdeľujú medzi rôzne špecifické aktivity, ale všetko sa zhromažďuje v „hrnci", zatiaľ čo iné rozdeľujú personálne aj prevádzkové prostriedky medzi rôzne mládežnícke centrá. To prirodzene vedie k lepšej kontrole a aj keď je rozpočet „flexibilný", účtovníctvo nákladov by malo byť možné viesť spôsobom, ktorý umožňuje presnejšie sledovanie. To si však často vyžaduje aktívnejšiu podporu zo strany finančných oddelení obcí, ktorá, žiaľ, často chýba. Celkovo to znamená, že tieto čísla sa dajú dobre analyzovať iba lokálne a v takejto správe by sa mohli ľahko nesprávne interpretovať.

22 Ak pôjdeme mimo Švédska, máme ako člena napríklad mesto Miláno s 86 000 mladými ľuďmi vo veku 13 až 19 rokov...

Toto však dlhodobo chýbalo a na mnohých miestach stále chýba, čo výrazne prispieva k slabému postaveniu a zlej reputácii práce s mládežou. Tieto ciele v kombinácii s následnými opatreniami nám tiež umožňujú definovať merateľné ročné ciele[23] a vytvárať konkrétne, na ciele zamerané akčné plány, čím nám poskytujú účinné nástroje na usmerňovanie práce s mládežou požadovaným smerom. Tiež nám umožňujú vykonávať obhajobu založenú na vedomostiach, ktorá ukazuje, čo mladí ľudia získavajú svojou účasťou a napríklad ako zmeny vo financovaní ovplyvňujú kvalitu a dosah.

Najdôležitejšie je, že priebežná dokumentácia a následná činnosť pomohli pracovníkom s mládežou oveľa lepšie analyzovať a vedome sa zamýšľať nad tým, čo robia a prečo, ako rôzne aktivity a prístupy zodpovedajú našim cieľom a ako ovplyvňujú mladých ľudí. Dnešní pracovníci s mládežou sú si oveľa viac vedomí situácie ako pred 15 rokmi, čo je nevyhnutné, ak chceme mladých ľudí podporovať a posilňovať, a nie len pre nich organizovať aktivity.

Ako už bolo spomenuté, naše ciele sú ambiciózne a žiadne mládežnícke centrum zatiaľ nedosiahlo všetkých osem cieľov programu "Good Enough" v jednom roku. Ciele by však mali byť ambiciózne a my vieme, že sa uberáme správnym smerom!

Ako vykonávame následné kroky?

Od svojho vzniku v roku 2005 KEKS spúšťa dotazníky s mladými ľuďmi[24] a zhromažďuje údaje o nákladoch a počte návštev. V roku 2009 sme spustili prvý webový systém na dokumentovanie štatistík a denných pozorovaní. V rokoch 2015 – 2016 sme realizovali rozsiahly vývojový projekt[25], ktorý viedol k spusteniu systému The Logbook[26] v roku 2017, nášho webového systému na dokumentáciu a následnú kontrolu, v ktorom sú teraz všetky funkcie[27] plne integrované.

23 Ako už bolo uvedené a ako bude zrejmé z prezentácie výsledkov, pracujeme so súhrnnými indexy pre naše rôzne cieľové oblasti. Pre index Bezpečnosť a liečba, ktorý je založený na 23 otázkach pre mladých ľudí, je cieľom 90 % (čo zodpovedá priemernej skúsenosti 4,61 na päťbodovej stupnici). Organizácia, ktorá dosiahne výsledok 80 %, si potom môže stanoviť predbežný cieľ 85 % na budúci rok a 90 % na nasledujúci rok, a tak sa vyhnúť stanovovaniu nerealistických cieľov/zámerov, ktoré skôr demoralizujú pracovníkov s mládežou a prinútia ich vopred sa vzdať. Cítime sa celkom osamotene, čo sa týka vízie, dlhodobých cieľov aj ročných cieľov...

24 Tieto boli vyvinuté pracovníkmi s mládežou v obciach Mölndal, Kungälv a Öckerö a testované na návštevníkov mladých mládežníckych centier pred ich dokončením. Odvtedy boli postupne revidované s rozvojom prevádzky a získavaním nových poznatkov. V roku 2013 sa naša ústredná riadiaca skupina rozhodla rozdeliť dotazník na dve časti: dotazník pre ročné stretnutia, ktorý sa vykoná v októbri, a dotazník pre priebežné skupiny/projekty. Dotazníky sú teraz k dispozícii v niekoľkých jazykoch vrátane somálčiny, arabčiny a daríjčiny.

25 Projekt bol strategickým partnerstvom Erasmus+. Viedla ho súčasná generálna tajomníčka KEKS Jenny Haglund a spojila manažérov a pracovníkov s mládežou zo Švédska, Írska, Estónska a Rumunska.

26 www.keks.se/in-english

27 Dotazníky pre miesto stretnutia a skupiny/projekty, zaznamenávanie štatistík a denných pozorovaní/reflexií a zhromažďovanie údajov o nákladoch a iných kvantitatívnych informácií. Systém obsahuje aj funkciu, ktorá umožňuje sledovať účasť jednotlivcov prostredníctvom funkcie „check-in", ako aj funkciu podávania správ.,

Aby sme zabezpečili vysokokvalitné a konzistentné používanie systému, vypracovali sme jasné manuály a pokyny pre všetky časti systému vrátane toho, ako by sa mali zaznamenávať štatistiky a ako by sa mali vykonávať dotazníky. Keď sa začnú zapájať nové členské organizácie, je pre všetkých pracovníkov s mládežou zahrnuté celodenné školenie o systéme[28]. Mladým ľuďom, ktorí odpovedajú, samozrejme poskytujeme aj podporné materiály s vysvetleniami otázok v dotazníku.
Týmto spôsobom zhromažďujeme informácie okrem iného o:

- Počte návštev rozdelených podľa pohlavia a veku
- Počte hodín aktivít[29]
- Rozdelení času a účastníkov medzi vopred naplánované a spontánne aktivity.
- Počte mladých ľudí aktívnych v produkcii aktivít, rozdelený podľa pohlavia a veku.
- Ako rôzne skupiny mladých ľudí vnímajú bezpečnosť a zaobchádzanie, ponuky a zariadenia.
- Do ktorých krokov participatívneho procesu sú zapojení (tvorba nápadov, plánovanie, implementácia a hodnotenie) a ako vnímajú svoje zapojenie a podporu, ktorú dostávajú.
- Aké zručnosti a schopnosti si rozvíjajú.

Ústrednou funkciou systému je aj schopnosť viesť si „denníkové poznámky" o tom, čo sa deje (a nedeje) v rámci aktivít, a prepojiť ich s prispôsobenými predbežne zadanými otázkami týkajúcich sa konkrétnych oblastí záujmu na základe predchádzajúcich výsledkov. Napríklad mládežnícke centrum, ktoré potrebuje pracovať na otázkach bezpečnosti, by mohlo zadať otázky o tom, ako pracovníci s mládežou riešili macho postoje alebo aktívne pracovali na spochybňovaní rodových stereotypov počas stretnutia.

Tieto poznámky je potom možné extrahovať pomocou funkcie reportovania systému a použiť ich ako základ pre diskusie na stretnutiach pracovníkov s mládežou. Funkcia reportovania tiež umožňuje rôzne štatistické zostavy za ľubovoľné zvolené časové obdobie. Napríklad poskytovateľ môže generovať reporty, ktoré ukazujú, ako sa počet návštev mení podľa dňa v týždni, alebo porovnať, koľko mladých ľudí sa zúčastňuje na aktivitách organizovaných mládežou a koľko na stretnutiach organizovaných pracovníkom s mládežou sa zúčastňuje.

28 Úvod trvá dva dni. Prvý deň sa budeme venovať cieľom, metódam a základným princípom práce s mládežou.

29 Tradične mnohé mládežnícke centrá sledujú počet otváracích hodín, čo je často aj požiadavka zo strany politiky. To je však kontraproduktívne a zároveň poskytuje zavádzajúci obraz o skutočnom rozsahu práce s mládežou. Aktivity v oblasti práce s mládežou sa realizujú (a čoraz častejšie) v rôznych formách; ako otvorené aktivity bez objednania, skupinové aktivity a v rôznych typoch projektov. Mladý človek teda môže prísť do mládežníckeho centra a rozhodnúť sa zúčastniť sa aktivít bez objednania alebo byť súčasťou skupinovej aktivity, ktorá s nimi prebieha súbežne. Nezverejnenie týchto hodín prirodzene vytvára zavádzajúci obraz o tom, koľko aktivít je k dispozícii, zatiaľ čo ich zviditeľnenie vo forme lepších výsledkov motivuje pracovníkov s mládežou nielen „otvoriť dvere", ale aj diverzifikovať celkovú ponuku.

Výsledky zo skupinového/projektového dotazníka je možné získavať a analyzovať aj priebežne, za predpokladu, že respondentov je aspoň päť.

Jedným z najdôležitejších vplyvov systému na celkovú kvalitu práce s mládežou je, že schopnosť priebežne generovať rôzne typy správ viedla pracovníkov s mládežou k tomu, aby začali reflektovať svoje vlastné konanie a návrh aktivít úplne iným spôsobom ako predtým[30]. Namiesto viac-menej bezcieľneho špekulovania o tom, čo mladí ľudia chcú a na čo myslia, teraz analyzujú svoju prácu a výsledky vo vzťahu k jasným cieľom a premýšľajú o tom, ako môžu svoje aktivity rozvíjať. Ako už bolo spomenuté, dnešní pracovníci s mládežou majú iné a profesionálnejšie zmýšľanie ako pred desiatimi rokmi – aspoň mnohí z nich...

Toto zvýšené povedomie a schopnosť vedomej, cielenej analýzy a reflexie bolo nielen cenné samo o sebe, ale často viedlo aj k relevantnejším a konštruktívnejším diskusiám s mladými ľuďmi.

Ako bude zrejmé z prezentácie výsledkov, vyššie uvedené je len príkladom typu zozbieraných informácií. Dotazníky obsahujú podstatne viac a podrobnejších otázok.

Táto správa sa zameriava na výsledky nášho každoročného dotazníka pre mládežnícke centrum. Systém však obsahuje aj náš skupinový/projektový dotazník pre mladých ľudí, ktorí sa zúčastnili na týchto typoch aktivít. Aby nebol príliš rozsiahly, tento dotazník obsahuje menej základných otázok a namiesto toho sa hlbšie zaoberá skúsenosťami mladých ľudí s účasťou a učením. Žiaľ, nevyužíva sa v takom rozsahu, v akom by sa dalo očakávať. Počas roka bolo vykonaných celkovo 716 takýchto dotazníkov, čo predstavuje 5 % z celkového počtu dotazníkov. Zároveň skupinové aktivity predstavovali 19 % z celkového počtu hodín aktivít a 10 % z celkového počtu návštev[31]. Aj keď tento typ aktivít tvorí menšiu časť z celkovej ponuky, počet dotazníkov neodráža skutočný rozsah skupinových/projektových aktivít.

Pravdepodobným dôvodom je, že mnohí pracovníci s mládežou majú stále pocit, že práca s dotazníkmi robí ich vzťah s mladými ľuďmi príliš „formálnym" a že požiadavky zo strany zodpovedných osôb nie sú dostatočne jasné. To je obzvlášť nešťastné, pretože dotazníky, ktoré dostávame, ukazujú, že skupinové a projektové aktivity sa vyznačujú vysokou úrovňou účasti a majú veľmi pozitívny vplyv na učenie a osobný rozvoj mladých ľudí, čo z nich robí silný argument pre hodnotu práce s mládežou.

30 Pozri napríklad Využitie dokumentačného systému pri vývoji aktivít otvorenej práce s mládežou: hodnotenie, diplomová práca Ariho Huotariho z Humak University of Applied Sciences, magister humanitných vied, komunitný pedagóg, v ktorej skúma využitie denníka The Logbook v aktivitách práce s mládežou v Helsinkách.

31 Tieto čísla sú prevzaté zo súhrnu výsledkov z roku 2024, The Logbook. Celkovo bolo vykonaných 13 281 prieskumov (12 565 + 716), bolo zaznamenaných 1 537 721 prípadov účasti (prihlásených 1 351 962, skupinových 152 925, uzavretá aktivita 32 834) rozdelených do celkového počtu 366 540 hodín aktivity (prihlásených 281 174, skupinových 69 725, uzavretá aktivita 15 641). („Uzavreté aktivity" sú napríklad tábory, výlety a iné aktivity, na ktoré sa musíte vopred zaregistrovať.)

Zintenzívnenie používania týchto dotazníkov je preto dôležitou úlohou do budúcnosti, ak chceme komplexnejšie následné opatrenia a silnejšie argumenty pre investovanie do práce s mládežou. Vieme tiež, že takýto vývoj je celkom možný. V našej slovinskej členskej obci Ľubľana bolo počas roka vykonaných 496 skupinových/projektových dotazníkov v porovnaní s priemerom 11 na švédsku obec[32].

Rozdiel je jednoducho v tom, že v Ľubľane je vykonávanie týchto dotazníkov jasne vyhlásenou požiadavkou pri organizovaní skupinových aktivít. Relatívne nízky počet dotazníkov v kombinácii s menším počtom základných otázok bohužiaľ znamená, že údaje z tohto dotazníka nemožno spracovať rovnakým spôsobom, ako spracovávame výsledky dotazníka mládežníckeho centra v tejto správe. Niektoré z výsledkov však aj tak predstavíme, pretože obohacujú pochopenie našej práce a rôznych rozdielov, silných a slabých stránok, ktoré identifikujeme v analýze dotazníka mládežníckeho centra. Tieto čísla neboli analyzované z hľadiska významných rozdielov medzi rôznymi skupinami respondentov.

Okrem všetkých informácií zhromaždených a spracovaných v Logbooku, KEKS každý druhý rok vykonáva aj dotazník „Čo je pre vás dobrý voľný čas?“. Tento dotazník sa vykonáva na nižších stredných školách v našich členských obciach a jeho cieľom je zmapovať, ako mladí ľudia z rôzneho prostredia (pohlavie, zdravotné postihnutie atď.) pristupujú k informáciám a trávia svoj voľný čas, ako by chceli, aby sa pracovalo s mládežou, do čoho by sa chceli zapojiť a ako vnímajú prácu s mládežou (mládežnícke centrá) v obci z hľadiska ponuky, dostupnosti a ďalších aspektov. Prostredníctvom tohto dotazníka obce získavajú informácie, ktoré potrebujú na úpravu práce s cieľom osloviť viac mladých ľudí[33].

Ako používame výsledky?

Východiskovým bodom KEKS, a tým, čo nás viedlo pri budovaní a ďalšom rozvoji nášho systému, je, že by mal efektívne zhromažďovať informácie potrebné na zabezpečenie kvality a ďalší rozvoj aktivít. Je dôležité zdôrazniť, že „informácie“ nie sú to isté ako „vedomosti“. Aby sa informácie, ktoré zhromažďujeme, stali vedomosťami, musia byť analyzované z rôznych perspektív a v rôznych kontextoch. Preto je už spomínaná schopnosť konštruktívnej analýzy a reflexie taká dôležitá pre neustály rozvoj. Ústredným cieľom tejto správy je poskytnúť základ pre takéto reflexie.

32 Medzi rôznymi mládežníckymi centrami je veľký rozdiel, ale žiadna obec, dokonca ani Göteborg s tri krát toľko obyvateľmi sa k tomuto počtu dotazníkov nepribližuje.

33 Z rôznych dôvodov vrátane Covidu nemalo zmysel sumarizovať dva najnovšie prieskumy. (2022 a 2024) v správach. Správa za rok 2020, ktorá poskytuje dobrý obraz o dosiahnutých výsledkoch, je však k dispozícii na stiahnutie na www.keks.se/bestll-material (bohužiaľ je dostupná iba vo švédčine.)

Ak majú byť rôzne rozvojové snahy dobre zakotvené a teda udržateľné, analýzu a reflexiu musia vykonávať na miestnej úrovni tí, ktorí skutočne pracujú s mladými ľuďmi a rozumejú praktickým podmienkam, ktoré tam prevládajú. Zároveň je analýza náročná a namiesto udržiavania potrebného konštruktívne kritického odstupu od seba sa analýza a reflexia ľahko stanú aktom sebakritiky. Obrana, a nie snaha o skutočné pochopenie a rozvoj práce. Preto je nevyhnutné, aby bol proces analýzy podporovaný, stimulovaný a v prípade potreby vedený jasnými otázkami a zadaniami, ktoré pomáhajú spochybňovať príliš „zjednodušené“ odpovede a závery alebo „riešenia“, ktoré zodpovednosť za rozvoj presúvajú mimo vlastnej sféry organizácie. Jednou z najdôležitejších úloh KEKS je poskytovať postupy, aktivity a materiály, ktoré umožňujú tento konštruktívne kritický prístup.

Hlavným cieľom analýzy musí byť lepšie pochopenie práce s mládežou a spôsobov, akými ju možno rozvíjať, aby sa na tomto základe mohla využiť na:

- Objasnenie, čo je potrebné rozvíjať z hľadiska kompetencií, metód, organizácie a politiky.
- Stanovenie si jasných a merateľných cieľov na nasledujúci rok.
- Vypracovanie konkrétnych plánov aktivít/akcií jasne prepojený s cieľmi a identifikovanými rozvojovými potrebami.
- Komunikáciu o práci s mládežou spôsobom založeným na vedomostiach.

To, čo sa dosiahne na lokálnej úrovni, potom tvorí základ pre akcie a aktivity na regionálnej a národnej úrovni. Miestny rozvoj v rámci našich relatívne malých členských organizácií si vyžaduje spoluprácu prostredníctvom vzájomného učenia sa, napr. prostredníctvom benchmarkingu, zdieľania skúseností a rôznych typov školení, kde zohrávajú kľúčovú úlohu naše regionálne riadiace skupiny[34]. V roku 2024 KEKS usporiadal okrem iného päť regionálnych konferencií (tzv. Rozvojové fóra) a 25 kurzov a školení pre pracovníkov s mládežou v nových aj etablovaných členských organizáciách[35]. Okrem toho sa konalo 18 stretnutí v rámci našich rôznych tematických sietí. Našou silnou stránkou je, že sledovanie výsledkov nám umožňuje vždy prezentovať dobré príklady aktivít, ktoré úspešne riešili rovnaké výzvy, ktorým čelia iní. V KEKS platí, že „Nikdy nebudeš kráčať sám!“ a rozvoj kvality, je pravdepodobne viac ako čokoľvek iné, o zvyšovaní merateľov úrovne.

Zároveň je dôležité pamätať na to, že rozvoj zriedkakedy nasleduje priamu cestu. Nové poznatky a neustále sa meniace podmienky si vyžadujú testovanie nových myšlienok a konceptov a nie všetky budú úspešné.

34 V roku 2024 sa konalo celkovo 18 stretnutí regionálnej riadiacej skupiny.

35 Všetky tieto iniciatívy boli rozhodnuté v regionálnych riadiacich skupinách KEKS a implementované v spolupráci medzi kanceláriou KEKS a jednou z príslušných členských samospráv. Okrem toho sme v máji usporiadali aj našu každoročnú trojdňovú konferenciu s viac ako 600 účastníkmi z 13 krajín.

Jasná vízia toho, kam chceme smerovať, musí byť preto spojená s právom robiť chyby a zlyhať, ak má mať organizácia odvahu napredovať. Jediné, čo nesmieme stratiť zo zreteľa, je naše zameranie sa na mladých ľudí, ich účasť a vzdelávanie.

Ako už bolo spomenuté, miestny rozvoj si vyžaduje aj spoločné akcie. Okrem analýzy a opatrení prijatých na miestnej úrovni a regionálnych konferencií a školení, ktoré sa konali v spolupráci so sekretariátom KEKS, naše výsledky tiež zdôrazňujú potrebu spoločných strategických opatrení na posilnenie práce a umožnenie ďalšieho rozvoja. V roku 2024, napríklad KEKS vypracoval dva kľúčové dokumenty, ktoré podľa nás tvoria nevyhnutný základ pre ďalší rozvoj sektora: rámec kompetencií a učebné osnovy pre prácu s mládežou[36].

Otázka, ktoré kompetencie sú potrebné na poskytovanie kvalitnej práce s mládežou, je v sektore už dlho predmetom diskusií, najmä vzhľadom na rozsiahlu kritiku programov odbornej prípravy mládežníckych lídrov, ktoré prevádzkujú švédske ľudové vysoké školy. KEKS preto vypracoval rámec kompetencií, ktorý uvádza kompetencie, ktoré považujeme za potrebné, spolu s popisom pracovného procesu, v ktorom by sa podľa nás mali uplatňovať. Dokument získal veľmi pozitívnu spätnú väzbu a je určený ako základ pre naše vlastné iniciatívy rozvoja kompetencií a ako vstup do programov odbornej prípravy pre mládežníckych lídrov, ako aj pre ďalších aktérov zapojených do rôznych foriem rozvoja kompetencií mládežníckych pracovníkov. V súčasnosti pracujeme aj na nástroji na hodnotenie kompetencií, ktorý je prepojený s týmto rámcom.

Pojem „učebné osnovy“ sa zvyčajne spája so školami, ale aby sme plne pochopili, čo sa týmito kompetenciami má dosiahnuť, musí existovať jasný opis toho, čo sa mladí ľudia majú naučiť a rozvíjať účasťou, a proces, ktorý k tomu povedie: učebné osnovy pre prácu s mládežou. Dúfame, že tento dokument podnieti diskusiu v tejto oblasti a zvýši povedomie o tom, čo sa od práce s mládežou vyžaduje, aby mladí ľudia získali vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty, ktoré potrebujú na to, aby sa rozvíjali pozitívnym smerom a aby sme dosiahli naše ciele.

Tieto dva dokumenty majú slúžiť aj ako základ pre strategické diskusie s tvorcami politík na rôznych úrovniach a s poskytovateľmi vzdelávania o tom, aké kompetencie sú potrebné na poskytovanie vysokokvalitnej práce – čím sa zároveň zdôrazňuje komplexnosť práce s mládežou a skutočnosť, že ak má práca s mládežou poskytovať požadovanú kvalitu, je potrebné zvýšiť postavenie pracovníkov s mládežou, a teda aj ich platy.

36 Oba tieto dokumenty vypracoval sekretariát KEKS na základe rozhodnutí v našom ústrednom riadiacej skupiny a v spolupráci s pracovnými skupinami zloženými prevažne zo zástupcov našich rôznych regionálnych riadiacich skupín. Dokumenty nájdete tu.

Zapojenie sa do tohto druhu strategického dialógu o kompetenciách aj iných kľúčových otázkach je ďalším ústredným aspektom práce KEKS na národnej úrovni. Usporadúvame tiež mnoho stretnutí s miestnymi politickými činiteľmi s rozhodovacou právomocou[37]. Túto prácu samozrejme vykonávajú nezávisle aj jednotlivé členské obce, pri najmenšom pri prezentovaní a diskusii o svojich ročných výsledkoch s príslušnými politickými radami a inými zodpovednými osobami.

V rámci tejto strategickej práce je KEKS aktívny aj na európskej úrovni. Vzhľadom na takmer úplnú absenciu národnej politiky v tejto oblasti musí lokálna politika hľadať podporu a inšpiráciu na európskej úrovni. Zároveň je prispievanie k rozvoju európskej politiky spôsobom, ako sa pokúsiť ovplyvniť národnú politiku. V roku 2024 sa, okrem iného, KEKS aktívne zúčastnil riadiacej skupiny Europe Goes Local[38], príprav na európsku konferenciu o miestnej práci s mládežou a demokracii[39], ktorá sa konala počas belgického predsedníctva EÚ, a na prípravných prácach na uznesení EÚ o „politike práce s mládežou v posilňujúcej Európe“ (C/2024/3526).

Naše európske kontakty prinášajú aj veľa inšpirácie a praktických vedomostí a zároveň otvárajú dvere našim členským organizáciám, aby mohli cestovať do zahraničia, zdieľať svoje skúsenosti a obohacovať sa o nové poznatky. Inými slovami, naše výsledky využívame na zdôraznenie silných aj slabých stránok, na zviditeľnenie našich príspevkov a toho, čo potrebujeme na ďalší rozvoj. Nikto skutočne neverí tomu, kto sa len chváli, a aj keď sa to niekedy môže zdať ťažké...

Buďte transparentní v tom, čo nefunguje tak dobre, ukázalo sa, že je to kľúčový faktor dlhodobého úspechu. Môžete dôverovať spoločnosti KEKS a smerujeme správnym smerom.

Táto správa nie je výnimkou, keď sa začnete pozerať na naše výsledky, majte na pamäti, že napriek mnohým kritickým úvahám je väčšina výsledkov stále niečo, na čo môžeme byť hrdí. Vieme len, že veci dokážeme ešte lepšie…

37 KEKS sa tiež zúčastnil EGL Sweden (národná pracovná skupina pre implementácia Európskej charty o miestnej práci s mládežou) ako ústredný aktér počas parlamentného seminára v septembri 2024, na ktorom bola prezentovaná správa “Spolu s mladými ľuďmi”, ktorú vypracovala Švédska asociácia manažérov voľného času a kultúry. (Správu napísal Jonas Agdur, hlavný poradca v KEKS)

38 Europe Goes Local (EGL) je platforma, v ktorej 26 národných kancelárií pre program Erasmus+ a Európsku solidaritu Zbor mládeže, ESC spolu s niektorými partnerskými organizáciami vrátane KEKS a Európskeho fóra mládeže spolupracujú na rozvoji miestnej práce s mládežou.

40 https://euyouth2024.be/event/european-conference-on-local-youth-work-and-democracy

Naše výsledky

O dotazníku

V roku 2024, vo Švédsku odpovedalo na dotazník mládežníckeho centra KEKS celkovo 12 564 mladých ľudí. Počas práce na tejto správe sme sa však z rôznych dôvodov rozhodli vylúčiť niekoľko dotazníkov. Materiál bol štatisticky analyzovaný a na základe našich pozorovaní sme vylúčili 358 odpovedí, ktoré jasne ukazovali, že respondenti iba klikli na dotazník, napríklad odpovede „neviem“ na viac ako 20 otázok.

Dotazník bol otvorený aj pre mladých dospelých vo veku 20 až 25 rokov, ale keďže nie sú súčasťou cieľovej skupiny KEKS[40] a počet respondentov bol relatívne nízky, iba 501, rozhodli sme sa ich tiež vylúčiť zo štatistík uvedených v tejto správe. To isté platí pre odpovede od tých, ktorí uviedli, že navštevujú prípravný ročník (116), a od tých, ktorí uviedli, že ukončili 9. ročník, ale ešte nezačali navštevovať strednú školu (80). Tieto skupiny sú príliš malé na to, aby sa z nich dali vyvodiť spoľahlivé závery, a medzi nimi sa vyskytli aj náznaky nezávažných odpovedí. Celkovo sme sa preto rozhodli vylúčiť 1 055 dotazníkov z pôvodného materiálu. Štatistiky uvedené v správe sú teda založené na 11 509 odpovediach od mladých ľudí od šiesteho ročníka do tretieho ročníka strednej školy.

Hodnoty, ku ktorým sme dospeli pri zostavovaní výsledkov, boli tiež testované na štatistickú významnosť, aby sa určilo, ktoré rozdiely v odpovediach medzi rôznymi skupinami mladých ľudí sú štatisticky významné, teda štatisticky platné. Významnosť jednotlivých hodnôt bola meraná vo vzťahu k tomu, ako ostatní odpovedali na tú istú otázku. Napríklad, keď skúmame výsledok ukazujúci, ako často chlapci v 6. ročníku uvádzajú, že sú členmi združenia (75 %), porovnávame ho s tým, ako všetci ostatní respondenti, ktorí nie sú v tejto skupine, odpovedali na tú istú otázku. Aby bol výsledok štatisticky významný, vypočítaná p-hodnota[41] nesmie byť vyššia ako 0,05 a pre vyššiu významnosť nie vyššiu ako 0,01.

40 Hlavnou cieľovou skupinou KEKS sú mladí ľudia vo veku od 13 do 19 rokov.

41 Písmeno P označuje pravdepodobnosť a meria, ako je pravdepodobné, že rozdiel medzi nulovou hodnotou hypotézy a pozorovaný výsledok je spôsobený náhodou. Keďže P predstavuje pravdepodobnosť, môže nadobúdať hodnoty medzi 0 a 1, kde hodnoty bližšie k 0 naznačujú, že je nepravdepodobné, že rozdiely možno pripísať náhode. Hodnoty bližšie k 1 naznačujú opak, že rozdiely medzi rôznymi výsledkami sú pravdepodobne spôsobené náhodou. Zdroj: https://sv.wikipedia.org/wiki/P-v%C3%A4rde

Všetky rozdiely uvedené v tejto správe, pokiaľ nie je uvedené inak, spĺňajú vyšší prah významnosti, teda p-hodnotu 0,01 alebo nižšiu. 75 % vo vyššie uvedenom príklade má významnosť 0,00000000000000000000000017422, čo znamená, že je štatisticky platný.

Treba dodať, že aj keď štatistická analýza môže pomôcť oddeliť jednoznačne neseriózne odpovede a hoci máme všeobecný dojem, že väčšina mladých ľudí odpovedá úprimne, spoľahlivosť výsledkov prirodzene závisí od toho, či vedenie aj pracovníci s mládežou berú proces dotazníka vážne a či v čo najväčšej možnej miere zabezpečia, aby mladí ľudia, ktorí odpovedajú, rozumeli účelu dotazníka a boli motivovaní poskytovať seriózne odpovede. Postupy a pokyny, ktoré KEKS vypracovala pre proces dotazníka, budú preto pred ďalším kolom preskúmané s nádejou, že sa tým zníži počet odpovedí, ktoré je potrebné vylúčiť.

Výsledky/priemery vo forme indexov a individuálnych odpovedí prezentované v tejto správe nie sú z rôznych dôvodov úplne porovnateľné s výsledkami publikovanými v časopise The Logbook v predchádzajúcich rokoch. Je to čiastočne preto, že niektoré skupiny odpovedí boli vylúčené, čo sa v predchádzajúcich rokoch nerobilo z dôvodu absencie podobnej analýzy, a čiastočne preto, že v roku 2024 bolo pridaných päť nových obcí. To znamená, že dotazník tento rok nevypracovali tie isté organizácie a ako už bolo spomenuté, nové členské organizácie vo všeobecnosti vykazujú o niečo nižšie výsledky. Dúfame však, že toto je prvá zo série správ a že v nasledujúcich rokoch budeme môcť prezentovať aj zmeny v priebehu času.

Dotazník bol celkovo vykonaný v 62 obecných správach naprieč 279 miest stretnutí, čo predstavuje priemer niečo vyše 40 mladých respondentov na jedno miesto stretnutia. Jedným zo náznakov, že proces implementácie sa zlepšuje, je zvýšenie miery odpovedí zo 70 % v roku 2023 na 80 % v roku 2024[42]. Okrem toho, ako je uvedené vyššie, bolo vykonaných 716 skupinových/projektových dotazníkov. Tento dotazník a odpovede, ktoré vygeneroval, sú uvedené pod nadpisom „Skupinový dotazník“ na konci takmer každej časti nižšie.

Do akej miery to možno považovať za vedeckú štúdiu, nech posúdia iní, KEKS nie je výskumná inštitúcia. Vzhľadom na výskum vykonaný v tejto oblasti sme si však istí, že naše výsledky sú dostatočne spoľahlivé a zaujímavé. Je zrejmé, že sme organizáciou v tomto sektore, a to vo Švédsku aj v celej Európe, ktorá sa dostala najďalej v úsilí o politiku a prax založenú na dôkazoch. Napriek tomu by sme určite uvítali užšiu spoluprácu so zainteresovanými výskumníkmi, univerzitami a vysokými školami.

42 Miera odozvy nie je založená na pevnom počte návštevníkov/účastníkov, pretože počet takýchto zjavne líši sa. Namiesto toho sa vypočíta ako počet odpovedí na návštevníka/účastníka takto: Počet odpovedí v prieskume A / (počet návštev počas troch týždňov, počas ktorých sa prieskum vykonával B / ako často mladí ľudia v prieskume uviedli, že navštevujú aktivitu C). A/(B/C). Inými slovami, toto číslo je približné, ale poskytuje dobrý prehľad o miere odpovedí.

Kto odpovedal

Ako už bolo spomenuté, cieľom KEKS je osloviť rozmanitú cieľovú skupinu, kde sa mladí ľudia z rôzneho prostredia a s rôznymi okolnosťami môžu navzájom obohacovať a spoločne rásť. To znamená, že žiadna skupina by nemala dominovať aktivitám, či už početne, prostredníctvom správania alebo iným spôsobom, a že každý by mal mať rovnaké príležitosti a podporu. Je obzvlášť dôležité, aby skupiny, ktoré často čelia ťažkostiam v iných oblastiach a ktoré môžu mať zvýšenú potrebu práce s mládežou z hľadiska osobného rozvoja, ako napríklad ľudia so zdravotným postihnutím alebo mladí ľudia, ktorí majú problémy v škole, neboli nedostatočne zastúpené a aby dostali povzbudenie a podporu, ktorú potrebujú. Ako už bolo uvedené, nejde len o otázku spravodlivosti a spôsob boja proti diskriminácii; je to predpoklad dynamického a obohacujúceho prostredia pre prácu s mládežou.

Samozrejme, nemôžeme definitívne určiť, koho aktivity skutočne oslovia, len na základe toho, kto odpovedal na dotazník mládežníckeho centra, a ako je uvedené nižšie, môžeme pozorovať určité rozdiely v miere odpovedí medzi rôznymi skupinami[43]. Tieto rozdiely sú však relatívne malé a s celkovou mierou odpovedí 80 % sme schopní získať ucelený obraz o tom, kto sa aktivít zúčastňuje, a pozorovať štatisticky významné údaje o tom, ako sa na nich rôzne skupiny zúčastňujú a ako ich prežívajú.

Kto sú teda mladí ľudia, ktorí sa zúčastnili aktivít mládežníckeho centra a odpovedali na náš dotazník?

Pohlavie?

Podľa pohlavia odpovedalo na dotazník mládežníckeho centra 4 531 dievčat a 6 413 chlapcov, čo predstavuje 39,4 % a 55,7 %. 328 mladých ľudí (2,8 %) sa identifikovalo ako nebinárni a 237 (2,1 %) sa rozhodlo neuviesť svoje pohlavie.

Ak to porovnáme so štatistikami návštevnosti, ktoré zaznamenali pracovníci s mládežou v Logbooku, vidíme, že dievčatá tam tvoria 38 %, čo znamená, že vo výsledkoch dotazníka je mierne nadmerné zastúpenie dievčat[44].

43 Aby sa v čo najväčšej miere predišlo sebaponímaniu a vnímaným očakávaniam ovplyvňujúcim odpovede, všetky otázky týkajúce sa osobnosti respondenta (pohlavie, zdravotné postihnutie atď.) sú umiestnené na konci dotazníka.

44 Tomu by mohol protirečiť fakt, že chlapci navštevujú mládežnícke centrá o niečo častejšie, 2,78 a 2,58 krát za týždeň, ale ak na základe týchto údajov vypočítate počet návštev k počtu jednotlivcov, ukáže sa, že dievčatá tvoria 39,5 % a chlapci 58,2 %. Nadmerné zastúpenie teda pretrváva, pretože chlapci majú nižšiu mieru odpovedí, ale je menšie, ako naznačujú prvé čísla. Ľudia bez binárnej identity tvoria na základe rovnakého výpočtu 2,32 %, a preto sú mierne nadmerne zastúpení. Treba však poznamenať, že skupina „nechce odpovedať“ nie je zo zrejmých dôvodov zahrnutá do štatistík návštev, čo so sebou prináša určitú mieru chyby v týchto výpočtoch.

Toto bol prípad každý rok keď sa vykonával dotazník a môže to byť spôsobené tým, že pracovníci s mládežou ľahšie získavajú odpovede od dievčat. Už len to samo o sebe stojí za zamyslenie, najmä vzhľadom na to, ako dievčatá a chlapci vnímajú spôsob konania pracovníkov s mládežou, pokiaľ ide o podporu a povzbudenie...

Vek?

Ak sa pozrieme na vekové rozdelenie respondentov, 63 % z sú v 7. – 9. ročníku, 21 % na strednej škole a 16 % v 6. ročníku. Väčšina respondentov je v 7. ročníku, 25 %, a potom podiel postupne klesá z 18 % v 9. ročníku na 4 % u mladých ľudí v 3. ročníku strednej školy.

V porovnaní so štúdiami, ktoré uskutočnil MUCF[45], kde respondenti majú často 16 rokov a viac, tento dotazník poskytuje nové poznatky. Ukazuje tiež, že práca s mládežou sa týka najmä mladšej vekovej skupiny, čo by mali zvážiť obce aj MUCF. Na základe toho, čo počujeme z terénu, je rozumný predpoklad, že staršia mládež nemá pocit, že aktivity určené pre celú vekovú skupinu (zvyčajne od 12/13 do 18/19 rokov) spĺňajú ich záujmy a potreby. Okrem toho, práca s mládežou zameraná špecificky na staršiu mládež má k dispozícii výrazne menej času a zdrojov.

Rodičia narodení v zahraničí?

52 % respondentov uviedlo, že jeden alebo obaja ich rodičia sa narodili mimo Švédska. Podľa SCB[46] táto skupina tvorí 27 % populácie vo veku 13 až 19 rokov, čo znamená, že je v práci s mládežou vysoko zastúpená[47]. Možné dôvody budú ďalej rozobrané v analytickej časti. Za zmienku však stojí, že medzi respondentmi s nebinárnou identitou je zodpovedajúci údaj iba 41 %.

Účelom tejto otázky je pochopiť, ako sa skupina mladých ľudí, ktorí sú ohrození rasizmom, zúčastňuje na aktivitách a ako ich prežíva. Naša spoločnosť je stále do značnej miery ovplyvnená štrukturálnym rasizmom[48] a je dôležité, aby sme zabezpečili, že v našich aktivitách nie je prítomný. Zároveň je nevyhnutné ukázať, že sa k tejto skupine priblížime a poskytneme jej rovnaké príležitosti a podporu ako ostatným účastníkom.

45 Švédska agentúra pre mládež a občiansku spoločnosť

46 Štatistický úrad Švédska (štátny úrad)

47 V roku 2023 bol celkový počet mladých ľudí vo vekovej skupine 734 007 osôb. Tých, ktorých jeden alebo obaja rodičia sa narodili mimo Švédska, bolo 198 739 a tých, ktorých obaja rodičia sa narodili vo Švédsku, bolo 535 268. Zdroj: Štatistický úrad Švédska. Zdroj: Štatistický úrad Švédska.

48 Jedným príkladom je výskum, ktorý ukazuje, že uchádzači o zamestnanie so zahraničnými menami, ktorí zverejnili svoj životopis na Webovú stránku švédskeho úradu práce kontaktuje menej zamestnávateľov ako ľudí so švédsky znejúcim menom. www.ifau.se/Press/Pressmeddenden/Farre-kontakter-for-sokande-med-utlandskt-namn/

Je tiež dôležité poznamenať, že práve v tomto faktore sú rozdiely medzi mládežníckymi centrami najväčšie. V socioekonomicky zraniteľných predmestiach je táto skupina dominantná, zatiaľ čo v niektorých vidieckych obciach takmer úplne chýba[49]. Ide o podmienky, ktoré mládežnícke centrá z pochopiteľných dôvodov nemôžu žiadnym významným spôsobom ovplyvniť a naším cieľom je, aby zloženie účastníckej skupiny odrážalo okolitú spoločnosť. Naďalej je však dôležité venovať tomu pozornosť a zvážiť, ako možno aktivity navrhnúť tak, aby oslovili rôzne „menšiny“ a zabezpečili, aby sa necítili vylúčené z účasti.

Odteraz budú výsledky pre túto skupinu mladých ľudí z dôvodu jazykovej prehľadnosti uvádzané pod nadpisom Kontext.

Školský výkon?

Na otázku „Máte aspoň známku E (= prospešné hodnotenie) zo švédčiny, matematiky a angličtiny?“ odpovedalo áno 83 % dievčat a 87 % chlapcov[50]. To je jeden z niekoľkých znakov toho, že dievčatá zapojené do práce s mládežou čelia o niečo náročnejším životným situáciám ako chlapci[51]. Je pozoruhodné, že iba 76 % nebinárnych respondentov odpovedalo na túto otázku áno.

Tieto čísla možno porovnať s národným údajom, ktorý ukazuje, že 16 % študentov, ktorí v roku 2024 ukončili 9. ročník, nedosiahlo minimálne jeden kľúčový predmet[52]. Účastníci práce s mládežou sa teda v tomto ohľade výrazne nelíšia od národného priemeru. Stále môže platiť, že tí, ktorí navštevujú mládežnícke centrá, majú celkovo nižšie známky, o tom nemáme údaje, ale mýtus, že mládežnícke centrá navštevujú iba študenti, ktorí sú v škole neúspešní, by sa mal odteraz brať s rezervou.

Pozoruhodné a možno aj pozoruhodné je, že rozdiely v tom, ako mladí ľudia hodnotia svoj školský výkon, korelujú silnejšie ako akýkoľvek iný faktor pozadia s tým, ako sa zúčastňujú na aktivitách a ako ich prežívajú. Viac o tom nižšie.

Zdravotné postihnutie?

Nebinárni respondenti tiež vynikajú, pokiaľ ide o otázku „Máte nejaké zdravotné postihnutie? (Napríklad: máte poruchu sluchu, ADHD alebo dyslexiu)?“, kde 59 % odpovedá áno.

49 Príkladom toho je podiel v mestských častiach Nordost v Göteborgu a Järva v Štokholme (dve socioekonomicky znevýhodnené predmestia) je okolo 80 %, zatiaľ čo v mládežníckom centre Centralen v Lomme je to 22 % a v Arvidsjaure (malá a veľmi malá obec na juhu a severe Švédska) 7 %.

50 Na túto otázku mladí ľudia v šiestom a siedmom ročníku ešte neodpovedali. To sa zmení do roku 2025.

51 Ďalším znakom je, že výrazne väčšia časť dievčat uvádza, že boli v kontakte s pracovníkmi sociálnych služieb, pretože mali vážne problémy doma, v škole alebo vo voľnom čase.

52 https://www.ekonomifakta.se/sakomraden/utbildning-och-forskning/provresultat/studieresultat-

Priemer je 32 % a medzi dievčatami a chlapcami nie je žiadny rozdiel. Toto číslo je vyššie ako napríklad v správe švédskeho úradu pre verejné zdravie „Deti so zdravotným postihnutím – životné podmienky, životný štýl a zdravie“[53], v ktorej sa uvádza, že „približne 28 percent detí vo veku 11, 13 a 15 rokov vo Švédsku má dlhodobú chorobu, postihnutie alebo iný dlhodobý zdravotný problém diagnostikovaný lekárom.“ Správa je založená na dotazníku o zdravotnom správaní u detí školského veku, ktorý tiež ukazuje, že „tieto deti sú viac stresované zo školských povinností, viac vystavené šikanovaniu v škole a o niečo väčšej pravdepodobnosti, že budú mať rizikové zdravotné správanie ako iné deti.“ Výsledky tiež ukazujú, že:

- U detí so zdravotným postihnutím je častejšie, že boli opité, fajčili cigarety a užívali snus.

- Deti so zdravotným postihnutím sú menej spokojné so životom, majú horšie sebahodnotenie zdravia a častejšie hlásia zdravotné problémy ako iné deti.

Skutočnosť, že sa mnohí z týchto mladých ľudí zapájajú do práce s mládežou, je samozrejme dobrá, ale zároveň to niečo vypovedá o výzvach, ktorým čelia pracovníci s mládežou, pokiaľ ide o navrhovanie aktivít a zariadení, ktoré spĺňajú širokú škálu potrieb. Ako uvidíme, účasť a skúsenosti mladých ľudí so zdravotným postihnutím sa od ostatných líšia niekoľkými zaujímavými spôsobmi.

V združení?

Výrazne menej dievčat (54 %) ako chlapcov (61 %) uvádza, že sú členmi nejakého združenia[54], pričom tento rozdiel je nezávislý aj od iných faktorov prostredia.
To, či je mladý človek súčasťou združenia alebo nie, je zároveň faktorom s najslabšou koreláciou s jeho skúsenosťami s prácou s mládežou a s tým, ako pozitívne alebo negatívne ju vníma. Mýtus, že práca s mládežou priťahuje najmä „nezaradených“ mladých ľudí, je však jedným z mnohých mýtov, ktoré táto správa vyvracia. Stojí však za zmienku, že viac chlapcov ako dievčat kombinuje svoju účasť na práci s mládežou s aktivitou v združení.

Rovnaký pokles členstva v združeniach s vekom pozorujeme aj v iných štatistikách, od 70 % medzi mládežou v 6. ročníku po 42 % medzi mládežou v treťom ročníku strednej školy. Najnižšia miera členstva v združeniach je medzi dievčatami v 3. ročníku (36 %) a medzi dievčatami s nedostatočnými známkami (40 %). Najvyššia miera je medzi chlapcami v 6. ročníku (73 %) a medzi chlapcami, ktorí mali vážne problémy (75 %).

53 Deti so zdravotným postihnutím – životné podmienky, životné návyky a zdravie – Výsledky štúdie Škola Zdravotné návyky detí 2021/2022 Švédsky úrad verejného zdravotníctva, 11. októbra 2023.

54 Ste členom nejakej organizácie? (Napríklad, či sa venujete futbalu alebo iným športom, divadlu alebo podobne)

Bez toho, aby sme sa ponárali do diskusie o „sliepke a vajci“, posledný údaj je zaujímavý a zaslúži si hlbšie štúdium týchto chlapcov a toho, čo im pomáha alebo bráni v ich osobnom a sociálnom rozvoji. Ako uvidíme, je to skupina, ktorá v našich údajoch v mnohých ohľadoch vyniká.

Celkovo sú tieto výsledky v súlade s výsledkami z iných štatistík a zároveň vyvracajú mýtus, že v práci s mládežou dominujú nezávislí mladí ľudia. Združenia robia veľa dobrého, ale možno stále platí, že samy o sebe nedokážu uspokojiť široké a komplexné potreby mladých ľudí po zmysluplnom trávení voľného času?

Zažili ste vážne problémy?

Spomedzi tých, ktorí sa zúčastňujú na práci s mládežou, 14 % uvádza, že za posledných šesť mesiacov zažili vážne problémy doma, v škole alebo vo voľnom čase[55]. Je ťažké nájsť porovnateľné štatistiky z iných dotazníkov, pretože väčšina z nich sa pýta na konkrétne udalosti (čo by v našom prípade viedlo k príliš veľkému počtu otázok a nie to, či boli vnímané ako „vážne problémy“. Či je toto číslo relatívne vysoké alebo nízke, je teda ťažké povedať[56]; jasné však je, že tieto skúsenosti ovplyvňujú mladých ľudí a, ako sa ukazuje, korelujú s rozdielmi v ich účasti na práci s mládežou a v skúsenostiach s ňou.

Skupiny, ktoré najčastejšie uvádzajú, že mali vážne problémy, sú mladí ľudia so zdravotným postihnutím (30 %), najmä dievčatá v tejto skupine (34 %) a tí, ktorí majú slabé známky (24 %), opäť najmä dievčatá (28 %). Dievčatá vo všeobecnosti uvádzajú mierne vyššie hodnoty, ale nie sú žiadne jasné rozdiely z hľadiska veku, okrem toho, že tie najmladšie, žiačky 6. ročníka, uvádzajú o niečo nižšie čísla. Je zaujímavé, že na otázku, s kým sa o týchto problémoch rozprávali, 38 % dievčat a 53 % chlapcov uviedlo, že sa rozprávali s pracovníkmi s mládežou. Zodpovedajúce čísla pre učiteľov/školských poradcov sú 30 %/26 %, pre sociálne služby 27 %/19 % a pre políciu 14 %/13 %. 11 % dievčat a 13 % chlapcov uviedlo, že sa o týchto problémoch s nikým nerozprávali. Rozdiely v tom, s kým sa dievčatá a chlapci rozhodnú (alebo nerozhodnú) rozprávať, sú pozoruhodné a stoja za zamyslenie. Jedným z možných vysvetlení je, že tieto rozdiely čiastočne súvisia s tým, kto iniciuje rozhovor, či mladý človek alebo zodpovedný dospelý. Zatiaľ čo dievčatá, ako uvidíme nižšie, dostávajú viac podpory a povzbudenia, chlapci pravdepodobne dostávajú viac pokarhaní a „vážnych rozhovorov“, z ktorých niektoré môžu byť spôsobené správaním spôsobeným týmito problémami.

55 Mali ste za posledných šesť mesiacov vážne problémy doma, v škole alebo vo voľnom čase? (Mohlo by to byť, napríklad zahŕňali alkohol/drogy, vyhrážky alebo násilie)

56 Výsledky školského prieskumu o kriminalite, ktorý vypracoval BRÅ (švédsky úrad pre prevenciu kriminality, www.bra.se/english) Napríklad z roku 2023 vyplýva, že 45,3 percenta študentov uvádza, že sa za posledných dvanásť mesiacov aspoň raz stali obeťami krádeže, napadnutia, vyhrážok, lúpeže alebo sexuálneho trestného činu.

Napriek tomu je pozoruhodné, o koľko viac mladých ľudí sa rozhodne hovoriť o svojich problémoch s pracovníkmi s mládežou v porovnaní s inými profesiami. Toto je niečo, čo by sa malo uznať a lepšie využiť v rôznych formách spolupráce, ako je SSPF[57]. Špecifické a všeobecné vedomosti, ktoré pracovníci s mládežou majú o problémoch mladých ľudí, ich príčinách a o tom, ako ich možno riešiť, sú príliš často nevyužitým zdrojom v práci na prevencii (kriminality a násilia).

Skupinový dotazník

Medzi tými, ktorí odpovedali na dotazník skupiny/projektu, je 53 % dievčat, 37 % chlapcov, 6 % nebinárnych osôb a 4 % sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie. Keď sa však pozrieme na štatistiky účastníkov zaznamenané v denníku, The Logbook, dievčatá tvoria iba 45 %, chlapci 52 % a nebinárni jednotlivci 3 %[58]. Opäť čelíme skutočnosti, že pracovníci s mládežou sú menej úspešní v presvedčovaní chlapcov, aby vyplnili dotazníky, a tentoraz je rozdiel ešte väčší[59]. Pravdepodobne to pramení z rovnakých rozdielov v zaobchádzaní, ktoré sa prejavujú v tom, že dievčatá sú vo všeobecnosti povzbudzované rozprávať viac ako chlapci. Za zmienku však stojí, že pokiaľ ide o skupinové aktivity, cieľ maximálnej 10 % odchýlky od rovnomerného zastúpenia pohlaví bol skutočne dosiahnutý.

Pokiaľ ide o vek, odpovede sú rovnomerne rozdelené medzi vekové skupiny, približne 15 % na kohortu. Iba úplne najmladší (6. ročník) a najstarší (3. ročník na vyššej strednej škole) vyčnievajú výrazne nižšie, so 4 %, respektíve 8 %[60].

26 % respondentov uvádza, že majú nejakú formu zdravotného postihnutia, čo je takmer rovnaký podiel, 27 %, ako v dotazníku o mieste stretnutia[61].

Napokon, podiel respondentov, ktorých jeden alebo obaja rodičia sa narodili v zahraničí, je o niečo nižší ako v dotazníku o mieste stretnutia a dosahuje 44 %, čo naznačuje, že táto skupina mladých ľudí sa o niečo menej zúčastňuje rôznych typov skupín a projektov.

57 Škola, sociálne služby, polícia, voľný čas – model pre miestnu spoluprácu medzi orgánmi

58 Tieto štatistiky vedú zamestnanci, a preto skupina, ktorá si neželá uviesť pohlavie, nie je viditeľná.

59 Ďalším základným faktorom tohto rozdielu však môže byť to, že mnohé skupinové aktivity pozostávajú z mladých ľudí, ktorí nezávisle využívajú skúšobné priestory na tvorbu hudby. Tie môžu byť vo všeobecnosti ťažšie dostupné a tu počtom chlapci pravdepodobne dominujú.

60 Pre tých, ktorí si myslia, že pri sčítaní súčtu niečo nie je v poriadku, celkové percento pre skupiny, ktoré nie sú zahrnuté v tejto správe, napríklad osôb starších ako stredoškolský vek, je 12 %.

61 Tieto čísla sú založené na celkovom počte respondentov v oboch prieskumoch a nie na vzorke, ktorá tvorí základ tejto správy.

Zhrnutie

Chlapci v nižšom veku strednej školy sú stále dominantnou skupinou návštevníkov, hoci podiel dievčat dúfajme čoskoro dosiahne 40 %, čím sa splní cieľ KEKS, ktorým je maximálna 10 % odchýlka od rovnomerného zastúpenia pohlaví. To je však len polovica pravdy. Ako uvidíme v časti „O frekvencii návštevnosti“, chlapci navštevujú mládežnícke centrum výrazne častejšie ako dievčatá, 2,85-krát oproti 2,55-krát týždenne, a ich dominancia je preto väčšia, ako naznačujú údaje týkajúce sa počtu odpovedí v dotazníku. Toto tvrdenie dokazujú aj štatistiky návštevnosti získané z denníka, The Logbook, kde dievčatá tvoria 38 % návštev[62].

Ako už bolo spomenuté, údaje týkajúce sa pôvodu sa medzi rôznymi obcami a mládežníckymi centrami značne líšia a je potrebné ich porovnať s miestnymi štatistikami o populácii, aby sa posúdilo, či sa dosahuje cieľ osloviť reprezentatívnu vzorku mládeže. To isté platí pre údaje týkajúce sa podielu mládeže s neuspokojivými známkami a tých, ktorí sú členmi združení, ktoré sa tiež medzi rôznymi oblasťami značne líšia.

Keď sa rozprávame s miestnymi zástupcami, nemôžeme sa ubrániť pocitu, že tento druh porovnania s miestnymi štatistikami je niečo, s čím by obce mali pracovať aktívnejšie. V opačnom prípade existuje jasné riziko, že sa vynechajú dôležité skupiny, ktoré by sa mali osloviť, a namiesto toho sa uspokojíme s prácou iba s mladými ľuďmi, ktorí prídu „z vlastnej iniciatívy“. Takáto analýza a následné aktívne oslovovanie sú ústrednými prvkami praxe práce s mládežou, ktorá si nárokuje a má byť určená pre všetkých mladých ľudí.

62 Tieto štatistiky však zahŕňajú všetky návštevy vrátane tých skupín, ktorých odpovede na dotazník nie sú zahrnuté ako základ pre túto správu.

Ako reagovali?

Väčšina otázok v dotazníku je formulovaná ako tvrdenia, na ktoré má respondent odpovedať pomocou päťbodovej stupnice. Zostávajúce otázky, s niekoľkými výnimkami, majú možnosti odpovede áno/nie/neviem. Keď sú odpovede prezentované v tejto správe, vo väčšine prípadov sú prepočítané na percentá a opisujú mieru, do akej skupina mladých ľudí v priemere súhlasí s daným tvrdením. To znamená, že ak je priemerná odpoveď štyri na päťbodovej stupnici, prezentuje sa ako 75 %[63]. Ak je výsledok prezentovaný napríklad ako 88 %, neznamená to, že 12 % nesúhlasí, ale že priemerná odpoveď bola 4,5 na päťbodovej stupnici.

Uvedené súhrnné indexy predstavujú jednoducho priemer odpovedí na otázky zahrnuté v každom indexe. Pre zachovanie konzistentnosti nie je v týchto výsledkoch zahrnutý podiel tých, ktorí odpovedali „neviem". To sa líši od spôsobu prezentácie výsledkov v denníku, The Logbook, kde boli v niektorých prípadoch odpovede „neviem" zoskupené s odpoveďami „nie"[64], a preto nie sú výsledky úplne porovnateľné.

Odpovede v dotazníku sú rozdelené do troch hlavných častí, ktoré zodpovedajú celkovým cieľom a súvisiacim indexom, ktoré KEKS stanovil pre tieto aktivity:

- Bezpečnosť a zaobchádzanie
- Účasť, vplyv a zodpovednosť
- Učenie

Mladí ľudia okrem toho odpovedali na otázky o tom, ako vnímajú prostredie a ponuky, ako aj o tom, ako hodnotia svoju vlastnú pohodu. Tieto údaje budú uvedené aj na konci správy.

Odpovede boli rozdelené a analyzované vo vzťahu ku všetkým predtým uvedeným premenným. Napríklad sme mohli vidieť, ako bezpečne sa cítia chlapci so zdravotným postihnutím v kontexte práce s mládežou, a porovnať to s príslušnými údajmi pre dievčatá, ktoré nemajú známky „prospel" vo všetkých základných predmetoch. Pohlavie spolu so šiestimi ďalšími základnými premennými, z ktorých každá je tiež rozdelená podľa pohlavia, v celkovo 25 otázkach dotazníka, prirodzene generuje obrovské množstvo údajov na spracovanie a analýzu.

63 Použitý vzorec je (priemerná odozva – 1)/4=X%. Príklad je (4,5 – 1)/4=88%. To tiež znamená, že ak priemer bol 1, zodpovedalo by to 0 %.

64 Pozadím toho je, že sme vykonali hodnotenie, že odpoveď „neviem" na určité otázky je rovná niečomu, čo sa vôbec nestalo alebo čo pre respondenta nie je jasné.

Ako už bolo spomenuté, budú sa uvádzať iba štatisticky významné rozdiely vo výsledkoch medzi jednotlivými skupinami a celkovým počtom odpovedí od ostatných skupín. Dôraz sa bude klásť na najvýraznejšie vzorce a rozdiely v reakciách rôznych skupín mladých ľudí, ako aj na pokus o analýzu základných príčin a opatrení, ktoré môžu byť potrebné na dosiahnutie spravodlivejšej účasti a rovnocennejšieho zážitku z práce s mládežou. Cieľom je samozrejme zdôrazniť tieto vzorce a tým podporiť našich členov pri navrhovaní ich organizácií, prístupov, metód a aktivít tak, aby všetky rôzne skupiny mladých ľudí mali rovnaké podmienky a príležitosti získať z ich účasti čo najviac.

Treba tiež zdôrazniť, že je zrejmé, že spôsob, akým sa rôzne skupiny mladých ľudí rozhodnú reagovať, je ovplyvnený aj podmienkami, ktoré vôbec nesúvisia s organizáciou a dizajnom práce s mládežou. Toto sa stáva obzvlášť zrejmým, pokiaľ ide o skupinu mladých ľudí, ktorí sa identifikujú ako nebinárni. V porovnaní s tými, ktorí sa identifikujú ako dievčatá alebo chlapci, uvádzajú výrazne negatívnejšie skúsenosti týkajúce sa takmer všetkých aspektov práce s mládežou, od bezpečnosti až po účasť a vzdelávanie. Existuje iba jedna otázka, v ktorej sú pozitívnejší ako priemer, a to tá, či pracovníci s mládežou zvyčajne spochybňujú rodové roly[65]. Samozrejme, mohlo by to byť spôsobené tým, že sa s nimi zaobchádza horšie a sú menej zapojení do práce s mládežou ako iní mladí ľudia. Celý obraz však komplikuje fakt, že sú tiež výrazne negatívnejší, pokiaľ ide o zariadenia, otváracie hodiny a aktivity – veci, ktoré sú pre všetkých rovnaké a kde okrem vnímania aktivít v podstate neexistujú žiadne rozdiely medzi dievčatami a chlapcami. To naznačuje, že všeobecný pocit odlišnosti a vylúčenia, ktorý by sa dal predpokladať u nebinárnych mladých ľudí, ovplyvňuje aj ich vnímanie práce s mládežou. Ak je to tak, majú jednoducho vo všeobecnosti kritickejší alebo negatívnejší pohľad na svoje okolie. To neznamená, že nebinárni jednotlivci nikdy nečelia vedomým ani nevedomým predsudkom zo strany pracovníkov s mládežou ani rovesníkov, toto sa takmer určite stáva, čo sťažuje rozlíšenie jedného faktora od druhého. Ďalším možným vysvetlením, ktoré s tým súvisí, je, že cítia zle zaobchádzanie kvôli základným hodnotám, ktoré spôsobujú, že zariadenia a aktivity pôsobia „rodovo" atraktívne pre dievčatá alebo chlapcov[66], a preto majú pocit, že sú neviditeľní. Významné rozdiely a skutočnosť, že aj otváracie hodiny majú oveľa nižšie hodnotenie, však naznačujú, že toto vysvetlenie je nanajvýš len časťou obrazu.

Tieto všeobecne negatívne reakcie a názory na prácu s mládežou sa odrážajú aj medzi tými, ktorí sa rozhodli neodpovedať na otázku o pohlaví.

65 S tým súhlasí 62 % v porovnaní s priemerom 54 % a medzi dievčatami a chlapcami nie je žiadny rozdiel.

66 Najzrejmejším príkladom sú dievčenské a chlapčenské toalety, čo je označenie, ktoré dúfame, že väčšina mládežníckych centier prestalo používať.

Nie je nerozumné predpokladať, že niektorí z nich sú mladí ľudia, ktorí z rôznych dôvodov nechcú byť definovaní podľa tradičných vzorcov, ako je identifikácia s fluktujúcou rodovou identitou[67], a preto spochybňujú konvenčné normy a môžu zažívať viac či menej výrazný pocit vylúčenia. Ďalšími môžu byť tí, ktorí sa v zásade domnievajú, že registrácia pohlavia je nesprávna. Jednoducho nevieme, čo by táto skupina mohla mať spoločné alebo čo by ich mohlo viesť k takýmto všeobecne nízkym hodnoteniam. Vzhľadom na to a ich relatívne malý podiel na celkovom počte odpovedí preto nemá zmysel pokúšať sa analyzovať ich odpovede na jednotlivé otázky.

Najväčšie rozdiely medzi týmito dvoma skupinami a tými, ktorí odpovedali, že sú dievčatá alebo chlapci, sa týkajú toho, ako vnímajú fakt, že ich pracovníci s mládežou povzbudzujú k tvorbe nápadov a preberaniu zodpovednosti za aktivity. Priemerná miera súhlasu je tu 75 % a 65 %, zatiaľ čo títo mladí ľudia dosahujú v oboch prípadoch o 15 % nižšie skóre. V ostatných otázkach je miera súhlasu o päť až desať percent nižšia takmer vo všetkých oblastiach.

Bez ohľadu na to, to neznamená, že tieto skúsenosti nie sú skutočné a nemali by ovplyvňovať spôsob, akým pracovníci s mládežou interagujú s mladými ľuďmi, o ktorých vedia alebo majú podozrenie, že nechcú byť oslovovaní na základe tradičného rodového rozdelenia. Naopak, pracovníci s mládežou by sa mali zamyslieť nad tým, ako vnímanie seba samého mladého človeka ovplyvňuje jeho samotného a jeho správanie[68] a nad tým, ako byť videný a prijímať pozitívne uznanie môže pomôcť znížiť pocity vylúčenia a zvýšiť sebavedomie. V tejto správe sa však stáva jazykovo ťažkopádnym a príliš opakujúcim sa uvádzať pri každej otázke, že títo mladí ľudia, bez ohľadu na iné faktory prostredia, majú najnižšie hodnotenia. Čitateľ preto, žiaľ, môže predpokladať, že je to tak, pokiaľ nie je uvedené inak.

67 „Rodová fluidita (bežne označovaná ako genderfluid) je nefixovaná rodová identita, ktorá sa mení časom alebo v závislosti od situácie. Tieto výkyvy sa môžu vyskytnúť na úrovni rodovej identity alebo rodového vyjadrenia. Rodovo fluidná osoba môže počas svojho života striedať rôzne rodové prejavy alebo súčasne prejavovať viacero aspektov rôznych rodových markerov. Rodovo fluidní jedinci sa môžu identifikovať ako nebinárni, transgender alebo cisgender (čo znamená, že sa identifikujú s pohlavím spojeným s biologickým pohlavím, ktoré im bolo priradené pri narodení)“ https://en.wikipedia.org/wiki/Gender_fluidity

68 Podľa UNICEF-u, https://unicef.se/socialt-skyddsnat/barn-i-socialt-utanforskap, deti a mladí ľudia uvádzajú, že sociálne a ekonomické vylúčenie vedie okrem iného k ťažkostiam so zvládaním školských úloh, nízkemu sebavedomiu a sebaúcte, depresii, hnevu, deštruktívnym životným rozhodnutiam a nízkym nádejám do budúcnosti.

70

O bezpečnosti a zaobchádzaní

Z vlastnej skúsenosti vieme, že chaotické a nebezpečné prostredie má problém prilákať napríklad dievčatá a LGBTQI+ mládež. Aby mládežnícke centrum úspešne oslovilo rôzne skupiny mladých ľudí a aby sa cítili dostatočne sebavedomo na to, aby sa zapojili a prevzali zodpovednosť, musí byť vnímané ako bezpečné. Skutočná bezpečnosť nie je len o absencii hrozieb alebo nebezpečenstva; vyžaduje si aj pocit pozitívneho vnímania, schopnosť byť sám sebou, že ani s tebou, ani s ostatnými sa nezaobchádza zle alebo nespravodlivo, a že ak sa takéto veci stanú, niekto zasiahne a veci napraví.

Dobré zaobchádzanie je také, ktoré vedie k skutočnej bezpečnosti. Index KEKS Bezpečnosť a zaobchádzanie je založený na tom, ako mladí ľudia reagujú na celkovo 23 otázok v dotazníku, ktoré pokrývajú všetky vyššie uvedené aspekty bezpečnosti. Nižšie je uvedený rozpis každej otázky a toho, ako na ňu reagovali rôzne skupiny mladých ľudí. Výsledky sú následne prezentované podľa základných premenných (pohlavie, školské výsledky atď.), čo objasňuje určité vzorce.

Celkový index bezpečnosti a zaobchádzaní je 89 %, čo zodpovedá hodnote 4,57 na päťbodovej stupnici a celkovo sa považuje za relatívne dobrý výsledok, aj keď dostatočne dobrým cieľom KEKS je v tomto prípade 90 %. Až keď však začnete výsledky rozdeľovať podľa jednotlivých otázok a podľa toho, ako reagovali rôzne skupiny mladých ľudí, je jasné, na čom musia mládežnícke centrá pracovať, aby dosiahli lepšie výsledky a rovnocennejšie skúsenosti pre všetkých mladých ľudí.

Výsledky podľa otázky

Stáva sa, že niekto robí iným veci nepríjemné?

V tejto otázke je priemerná zhoda na päťbodovej stupnici[69] 24 % a neexistuje žiadny rozdiel medzi chlapcami a dievčatami ani na základe veku. Najväčšie rozdiely v skúsenostiach sú medzi mladými ľuďmi so zdravotným postihnutím (31 %) a tými bez zdravotného postihnutia (21 %) a medzi tými, ktorí mali vážne problémy (41 %), a tými, ktorí ich nemali (21 %). Dokonca aj tí, ktorí neuspeli, uvádzajú relatívne vysokú hodnotu 28 %.

69 Odpovede sa pohybujú od „Vždy“ po „Nikdy“, ako aj od možnosti „Neviem“.

Pracovníci s mládežou zastavujú tých, ktorí znepríjemňujú veci ostatným

Predchádzajúce čísla je potrebné vnímať vo vzťahu k tomu, ako rôzne skupiny mládeže reagovali na tvrdenie „Pracovníci s mládežou zastavujú tých, ktorí znepríjemňujú veci ostatným“. Priemerná zhoda je tu 87 %, bez jasných rozdielov na základe pohlavia[70], veku alebo pôvodu. Rozdiely medzi skupinami sú vo všeobecnosti malé. Najvyššie hodnotenie pochádza od dievčat s úspešnými známkami (90 %) a najnižšie od mladých ľudí bez úspešných známok (84 %). (Nebinárna mládež a tí, ktorí neuviedli pohlavie, uviedli 81 %). V prípade mladých ľudí so zdravotným postihnutím a tých, ktorí mali vážne problémy, sú čísla 86 % a 84 %, čo naznačuje, že hoci častejšie zažívajú nepríjemné správanie, majú takmer v rovnakej miere ako ostatní pocit, že niekto zasiahne, aby ho zastavil.

Rovnaké pravidlá platia bez ohľadu na to, kto pracuje

V prípade tvrdenia „Rovnaké pravidlá platia bez ohľadu na to, kto pracuje“ s priemernou zhodou 90 % sú rozdiely medzi rôznymi skupinami a v rámci nich vo všeobecnosti malé. Najnižšie hodnoty sú u tých, ktorí zažili vážne problémy (87 %), a u tých, ktorí neprospievajú v škole (84 %).

To, ako pracovníci s mládežou zvládajú alebo neuspeli pri riešení rôznych typov konfliktov, je samozrejme kľúčové pre to, ako mladí ľudia vnímajú prostredie a hodnoty, ktoré sprostredkúva. Silným ukazovateľom toho, ako dobre si mládežnícke centrum vedie, je to, ako rôzne skupiny mladých ľudí súhlasia s tvrdeniami týkajúcimi sa bezpečnosti, atmosféry a ďalších faktorov[71].

Povzbudzujúco môžeme konštatovať, že pri pohľade na to, ako reagovali rôzne kategórie mladých ľudí, neexistujú žiadne alebo len veľmi nepatrné rozdiely týkajúce sa pohlavia, veku, pôvodu alebo členstva v združení. Ak sa obmedzíme na výsledky, ktoré sa od priemeru líšia o viac ako dva percentuálne body a štatisticky významné tendencie, za zmienku stoja nasledujúce pozorovania:

Cítim sa bezpečne

„Cítim sa bezpečne“ má priemernú zhodu 92 %. Skupiny, ktoré najviac vynikajú sú tí, ktoré zažili vážne problémy (88 %) a tie, ktoré neprospievajú v škole (87 %). Je tiež dôležité poznamenať, že aj keď sa dievčatá cítia len o niečo menej bezpečne ako chlapci, je to rovnaké vo všetkých kategóriách.

70 Na základe toho, čo bolo predtým povedané o hlásení odpovedí od nebinárnych ľudí a tých, ktorí si neželali uviesť svoje pohlavie, z dôvodu čitateľnosti sa v nasledujúcom texte používa termín „pohlavie“ ako súhrnný termín pre tých, ktorí sa definovali ako dievčatá alebo chlapci.

71 Nikdy však nesmieme zabúdať, že odpovede sú ovplyvnené aj úrovňou očakávaní, ktoré respondent má. Niekto, kto práve utiekol so svojou rodinou pred vojnou a bombami, môže mať veľmi inú „predstavu o bezpečí“ ako niekto, kto vyrastal v mestskej štvrti vo Švédsku a skončil v jednej z našich segregovaných štvrtí so svojou rozvedenou matkou.

V súvislosti s povesťou (alebo mýtom?) mládežníckeho centra ako chaotického a nebezpečného miesta možno urobiť zaujímavé porovnanie s reputáciou Švédskeho školského inšpektorátu. Dotazník z roku 2024 Bezpečnosť a pokoj pri štúdiu[72]. Pri pohľade na to, ako žiaci ôsmeho ročníka odpovedali na otázku „Cítite sa v škole bezpečne?“, miera súhlasu je 72 %[73], čo je o 20 % menej ako zodpovedajúci údaj pre mládežnícke centrá. U dievčat je to 66 % a u chlapcov 79 %, čo tiež naznačuje, že rozdiel medzi pohlaviami je väčší v školskom prostredí ako v mládežníckych centrách. Tieto rozdiely by sa samozrejme dali vysvetliť (alebo vyvrátiť) možnými rozdielmi v úrovni tolerancie medzi návštevníkmi mládežníckych centier a ostatnými a/alebo skutočnosťou, že školské chodby nemusia mať rovnakú prítomnosť dospelých ako mládežnícke centrá, ale 20 % rozdiel by mal u kritikov mládežníckych centier stále vyvolať určité pochybnosti. Navyše, ak porovnáme vyššie uvedený údaj týkajúci sa zásahu pracovníkov s mládežou (87 %) s údajom o škole v otázke „Veríte, že dospelí v škole robia dosť, ak sa so študentom zaobchádza zle?“, miera súhlasu je iba 58 %.

Panuje tu dobrá atmosféra

Pokiaľ ide o tvrdenie „Panuje tu dobrá atmosféra“, s priemernou mierou zhody 87 %, jedinou skupinou, ktorá sa jasne odchyľuje, je skupina, ktorá neprospieva v škole, a to s 83 %.

Môžem byť sám/sama sebou.

Výrok „Môžem byť sám/sama sebou“, priemer 91 %, do značnej miery sleduje rovnaký vzorec s nižšími hodnotami pre tie, ktoré nemajú známky „prospel“, a pre tie, ktoré mali vážne problémy, pričom v oboch prípadoch je to 87 %. Dievčatá opäť vo všeobecnosti dosahujú vo všetkých kategóriách mierne nižšie skóre a najnižšiu hodnotu majú dievčatá, ktoré mali vážne problémy, s mierou zhody 86 %.

Švédsky školský inšpektorát má podobnú otázku: „Máte pocit, že v škole môžete byť sami sebou?“

72 Prieskum o bezpečnosti a štúdiu 2024, Švédsky školský inšpektorát,, www.skolinspektionen.se/skolenkaten/ resultat-fran-skolenkaten/resultat-skolenkaten-2024/trygghet-och-studiero-2024/

73 Možnosti odpovede sú na štvorbodovej stupnici od „Úplne“ po „Vôbec nie“ a boli prepočítané, aby zodpovedali našej päťbodovej stupnici.

Priemerná miera súhlasu je v tomto prípade 67 %, u dievčat 62 %. Tieto čísla prinajmenšom ukazujú, že poslanie mládežníckeho centra ponúknuť mladým ľuďom priestor, kde môžu byť sami sebou a rozvíjať sa na základe vlastných podmienok a potrieb, je dôležitejšie, než si mnohí myslia alebo než sa cítia byť schopní uprednostniť.

Pracovníci s mládežou sú radi, že prichádzam do centra

Tí, ktorí mali zlí prospech, tiež uvádzajú najnižšiu hodnotu, 87 %, pokiaľ ide o tvrdenie „Pracovníci s mládežou sú radi, že prichádzam do centra“, s priemerom 93 %. Existuje mierny, ale konzistentný vzorec, ktorý naznačuje, že pracovníci s mládežou sa zdajú byť viac spokojní s účasťou dievčat ako s účasťou chlapcov – alebo to aspoň vyjadrujú jasnejšie.

Pracovníci s mládežou sa so mnou rozprávajú o tom, ako sa mám

Podobný vzorec sa objavuje vo výroku „Pracovníci s mládežou sa so mnou rozprávajú o tom, ako sa mám“. Priemerná miera súhlasu je 82 %, ale aj keď sú rozdiely malé, zdá sa, že 2 – 3 % mládežníckych pracovníkov sa viac rozpráva s dievčatami ako s chlapcami bez ohľadu na iné faktory prostredia. Existujú však dva ďalšie zaujímavé vzorce, nad ktorými by sa mohli mládežnícki pracovníci zamyslieť: medzi chlapcami je pravdepodobnejšie, že sa s nimi bude hovoriť ak mali nejaké problémy, ako s tými, ktorí ich nemali. U dievčat je to naopak, mládežnícki pracovníci sa viac rozprávajú s tými, ktorí problémy nemali. Je tiež pozoruhodné, že podiel mladých ľudí, ktorí majú pocit, že sa s nimi mládežnícki pracovníci rozprávajú o tom, ako sa im darí, sa zvyšuje s vekom: zo 78 % medzi chlapcami v 6. ročníku na 89 % medzi dievčatami v druhom ročníku strednej školy.

Nič z toho nie je prekvapujúce vzhľadom na tradičné rodové roly a všeobecné vzorce vzťahov súvisiace s vekom, ale naznačuje to, že tieto rozhovory sú viac ovplyvnené spoločenskými návykmi a okamžitými potrebami než zámernou stratégiou práce s konkrétnymi skupinami mladých ľudí. Tendencia viac sa angažovať s dievčatami a pozitívnejší postoj k dievčatám ako k chlapcom, sa prejaví aj v nasledujúcej časti o účasti, a preto je to niečo, o čom by si mali byť pracovníci s mládežou vedomí a o čom by sa malo diskutovať. Prirodzene, vyvstáva aj otázka, či sú to muži, ženy alebo nebinárni pracovníci s mládežou, ktorí majú tendenciu hovoriť, s kým sa rozhodnú hovoriť alebo nie a aké signály to vysiela.

V porovnaní s výsledkami prieskumu švédskeho školského inšpektorátu je priemerná miera zhody s otázkou „Myslíte si, že v škole je dospelý, ktorému záleží na tom, ako sa cítite?“ 62 %. Hoci otázky nie sú identické, odpovede stále naznačujú, že mladí ľudia dostávajú v prostredí práce s mládežou viac osobného uznania, čo potrebujú a zaslúžia si.

Dôverujem pracovníkom s mládežou

Pri tvrdení „Dôverujem pracovníkom s mládežou“ je priemerná miera zhody 90 %, pričom vynikajú iba tí, ktorí neprospievajú v škole, s 82 %. Je zaujímavé, že hoci je rozdiel malý, tí, ktorí sú aktívni v združeniach, dôverujú pracovníkom s mládežou viac (92 %) ako tí, ktorí nie sú (89 %). To by mohlo odrážať skôr všeobecnejšiu dôveru v spoločnosť dospelých než konkrétne správanie pracovníkov s mládežou. V súlade s tým stojí za zmienku, že žiaci šiesteho ročníka dôverujú pracovníkom s mládežou výrazne viac, v priemere 94 %, ako iné vekové skupiny. Pravdepodobne to opäť odráža všeobecný pohľad na svet, ktorý ovplyvňuje to, ako mladí ľudia odpovedajú na dotazník.

Aby sa zistilo, či a prečo mladí ľudia cítia nespravodlivosť zo strany pracovníkov s mládežou alebo rovesníkov pri účasti na aktivitách, respondenti sa ich pýtali, či zažili nespravodlivé zaobchádzanie z dôvodu ich pohlavia/rodových rolí, veku, etnického pôvodu, náboženstva, sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia alebo iných dôvodov. Pre každú kategóriu mohli zaškrtnúť „Nie“, „Áno, zo strany iných návštevníkov“ a „Áno, zo strany pracovníkov s mládežou“. Čísla nižšie zobrazujú percento respondentov, ktorí neuviedli, že sa s nimi zaobchádzalo zle.

Celkové vnímané zaobchádzanie zo strany pracovníkov s mládežou

Celkové vnímané zaobchádzanie zo strany pracovníkov s mládežou dosahuje 98 %[74] a jedinou skupinou mladých ľudí, ktorá sa s 94 % výrazne líši, sú tí, ktorí zažili vážne problémy. Existuje však slabá, ale jasná tendencia, že chlapci majú vo všeobecnosti o niečo nižšie hodnoty ako dievčatá.

V prieskume školského inšpektorátu priniesla otázka „Máte pocit, že sa s vami v škole zaobchádza nespravodlivo zo strany učiteľa alebo iného dospelého?“ mieru súhlasu 73 %. Toto sa samozrejme dá vysvetliť napríklad nespokojnosťou so známkami, ale pocit zlého zaobchádzania stále pretrváva – a pravdepodobne ovplyvňuje sebavedomie aj dôveru v školu ako inštitúciu a možno aj vo svet dospelých vo všeobecnosti.

74 Keď sa pozrieme na súhrn výsledkov v denníku, The Logbook, ktorý zahŕňa aj skupiny, ktoré sú tu vylúčené, môžeme vidieť, že dve až tri percentá odpovedajú, že sa z nejakého dôvodu cítia zle zo strany pracovníkov s mládežou. Pokiaľ ide o zaobchádzanie zo strany iných mladých ľudí, vek (7 %), nasledovaný etnickým pôvodom a „inými dôvodmi“, sú najčastejšími dôvodmi pocitu zlého zaobchádzania. Ďalšie dôvody sa pohybujú medzi štyrmi až piatimi percentami.

Celkové vnímané zaobchádzanie zo strany ostatných návštevníkov

Priemer pozitívneho zaobchádzania zo strany ostatných návštevníkov je nižší, 95 %. Existujú aj jasnejšie rozdiely medzi rôznymi skupinami mladých ľudí. Nasledujúca tabuľka zobrazuje skupiny s najvýznamnejšími rozdielmi:

Zdravotné postihnutie		Zaznamenané problémy		Známky, ktoré zodpovedajú úspešnému absolvovaniu	
Áno	Nie	Áno	Nie	Áno	Nie
91 %	97 %	86 %	96 %	95%	90 %

Neexistujú žiadne porovnateľné rozdiely podľa pohlavia, pôvodu alebo členstva v združení, kde by výsledky boli na úrovni priemeru alebo blízko neho. Napriek tomu stojí za zmienku, že chlapci opäť majú tendenciu vykazovať mierne nižšie hodnoty vo všetkých faktoroch pozadia.

V prieskume Školského inšpektorátu má otázka „Ako sa študenti správajú k sebe v škole?“ možnosti odpovede od „Veľmi dobre“ po „Veľmi zle“. 95 % zhoda v prieskume o práci s mládežou sa dá porovnať s iba 65 % v školskom kontexte. Je zaujímavé, že rodové rozloženie je tu opačné: chlapci uvádzajú 69 %, dievčatá 62 %. Hoci môžeme len špekulovať prečo, jedným z pravdepodobných vysvetlení je, že dievčatá zažívajú viac sexuálneho obťažovania na školských chodbách ako v mládežníckych centrách.

Výsledky podľa premennej pozadia

Pri pohľade na výsledky podľa premenných pozadia sa namiesto toho objavia určité vzorce, ktoré môže byť ťažšie vidieť, keď sa výsledky uvádzajú otázka po otázke.

Pohlavie[75]

Napríklad sa ukazuje, že neexistujú žiadne jasné rozdiely medzi celkovou skúsenosťou chlapcov a dievčat v bezpečnosťou a zaobchádzaním; obe skupiny majú súhrnný index 90 %. Priemerný index na 89 % znižuje fakt, že mladí ľudia, ktorí sa identifikujú ako nebinárni, a tí, ktorí sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie, majú súhrnné indexy 82 % a 83 %. Existujúce rozdiely, ako uvidíme nižšie, súvisia s inými premennými v pozadí. Dve tendencie, síce slabé, ale stále zreteľné, sú, že dievčatá majú pocit, že sa s nimi zaobchádza aktívnejšie a pozitívnejšie, pričom sa zároveň cítia menej bezpečne a menej schopné byť samy sebou.

75 Odpovede od nebinárnych osôb a tých, ktorí si nepriali uviesť pohlavie, sú rozobrané v samostatnej sekcii nižšie.

Vek

To isté platí, keď sa pozrieme na rozdiely na základe veku. Aj tu sú rozdiely vo všeobecnosti zanedbateľné. Mladí ľudia v šiestom ročníku udelili najvyššie skóre za tvrdenie „Pracovníci s mládežou sú radi, že prichádzam do centra“ (95 %) a tiež pracovníkom s mládežou najviac dôverujú (94 %). Dievčatá v druhom ročníku najzreteľnejšie cítili, že sa s nimi pracovníci s mládežou rozprávajú o tom, ako sa sa majú (89 %). Rozdiely medzi vekovými skupinami sú však vo všeobecnosti malé a každý, kto si myslí, že mladšia mládež sa cíti menej bezpečne ako staršia, sa mýli. Stojí však za zmienku, že vek je najčastejším dôvodom, prečo mladí ľudia cítia nespravodlivosť zo strany iných mladých ľudí.

Členstvo v združeniach

Pozorný čitateľ si možno všimol, že premenná „člen/nečlen združenia“ bola spomenutá vyššie iba v kontexte dôvery v pracovníkov s mládežou. Je to jednoducho preto, že táto premenná sotva koreluje s tým, ako mladí ľudia vnímajú bezpečnosť a zaobchádzanie. Jediný jednoznačne významný rozdiel je v tom, že nečlenovia majú menej pocit ako ostatní, že „niekto znepríjemňuje aktivity ostatným“ – hoci to môže byť preto, že majú vyšší prah pre to, čo považujú za nepríjemné. Inak tí, ktorí sú členmi združení, nepociťujú bezpečnosť a zaobchádzanie výrazne odlišne od tých, ktorí nie sú. Je však pozoruhodné, že dievčatá aktívne v združeniach patria medzi tie, ktoré dosahujú najvyššie skóre (95 %) v otázke, či sú pracovníci s mládežou spokojní s tým, že prichádzajú do centra. To je v súlade s ďalšími údajmi, ktoré ukazujú, že dievčatá majú pocit, že sa im dostáva lepšieho a aktívnejšieho zaobchádzania ako chlapci. Súhrnný index je 89 % pre nečlenov a 90 % pre tých, ktorí sú členmi, čo potvrdzuje vyššie uvedené.

Zdravotné postihnutie

Mladí ľudia so zdravotným postihnutím hodnotia väčšinu otázok týkajúcich sa bezpečnosti a zaobchádzania o niečo nižšie ako tí bez zdravotného postihnutia, ale rozdiely sú relatívne malé a presahujú iba 3 %, pokiaľ ide o otázku, či „niekto znepríjemňuje veci ostatným“ (31 % oproti 21 %) a ako vnímajú zaobchádzanie zo strany iných mladých ľudí (91 % oproti 97 %). Zároveň vnímajú takmer v rovnakej miere ako ostatní, že sa „pracovníci s mládežou zastavujú tých, ktorí znepríjemňujú veci ostatným“. Súhrnný index pre mladých ľudí so zdravotným postihnutím je 88 % v porovnaní s 91 % pre ľudí bez zdravotného postihnutia a priemerom 89 %.

Pozadie

Mladí ľudia s jedným alebo oboma rodičmi narodenými mimo Švédska tvoria približne polovicu odpovedí (52 %), a preto táto skupina často dosahuje skóre blízke priemeru. Rozdiely medzi touto skupinou a tými, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku, sú konzistentne veľmi malé a nesledujú žiadny jasný vzorec. Najväčšie rozdiely sú v skúsenosti, že niekto znepríjemňuje veci ostatným, kde tí s rodičmi narodenými vo Švédsku sú o 4 % nižšie (22 % oproti 26 %), a vo vnímaní, že sa s nimi pracovníci s mládežou rozprávajú o tom, ako sa majú, sú tí s rodičmi narodenými v zahraničí pozitívnejší (84 % oproti 79 %). Súhrnný index je 89 % pre tých, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku, a 90 % pre tých, ktorých aspoň jeden rodič sa narodil v zahraničí – relatívne zanedbateľný rozdiel.

Školský prospech

Ako je uvedené pri prechádzaní každou otázkou, subjektívne hlásený školský prospech je základným faktorom, ktorý najviac koreluje s rozdielmi v tom, ako mladí ľudia vnímajú bezpečnosť a zaobchádzanie. Tí, ktorí nemajú prospešné známky, uvádzajú nižšie hodnoty vo všetkých otázkach – od toho, ako často niekto znepríjemňuje veci ostatným (28 % oproti priemeru 24 %) s pocitom, že pracovníci s mládežou sú radi, že prichádzajú (87 % oproti priemeru 93 %). Rozdiely medzi ich skúsenosťami a tými, ktorí dosiahli známky „prospel“, sú konzistentne väčšie ako rozdiely zistené v iných skupinách, zvyčajne okolo 5 – 6 %. Najväčší rozdiel je v dôvere v pracovníkov s mládežou: 82 % v porovnaní s 91 % u tých, ktorí dosiahli známky „prospel“. Súhrnný index pre tých, ktorí nedosiahli známky „prospel“, je 85 % v porovnaní s 90 % u tých, ktorí dosiahli známky „prospel“, a celkový priemer je 89 %.

Na základe vyššie uvedeného je ťažké vyhnúť sa dojmu, že možno vyvodiť paralelu s odpoveďami nebinárnych jednotlivcov a tých, ktorí sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie. Nedostatok známok „prospel“ pravdepodobne negatívne ovplyvňuje sebavedomie týchto mladých ľudí, čo môže následne viesť k všeobecne negatívnejšiemu pohľadu na život a dospelých, s ktorými sa stretávajú[76]. Pracovníci s mládežou môžu samozrejme mať podozrenie alebo dokonca vedieť, že niektorí návštevníci nemajú známky „prospel“, ale zdá sa nepravdepodobné, že by to spôsobilo, že by sa títo mladí ľudia správali tak, že im nemôžu úplne dôverovať.

76 Predpoklad, že mladí ľudia s nízkym sebavedomím externalizujú problémy a ťažkosti, má určitú podporu vo výskume. Pozri napríklad, https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1111/j.09567976.2005.01535.x

Zažil vážne problémy

Dalo by sa predpokladať, že mladí ľudia, ktorí „v posledných šiestich mesiacoch mali vážne problémy doma, v škole alebo vo voľnom čase“[77], by najviac vynikali, pokiaľ ide o skúsenosti súvisiace s bezpečnosťou a zaobchádzaním. A naozaj vynikajú – ale iným a menej konzistentným a všadeprítomným spôsobom ako tí, ktorí nemali dobré známky. Existuje jasná tendencia, že tí, ktorí mali problémy, dávajú nižšie hodnotenia, ale veľkosť rozdielov v porovnaní s tými, ktorí problémy nemali, sa viac líši – od relatívne malých až po dosť drastické.

Najväčší rozdiel je vo vnímaní, že „stáva sa, že niekto znepríjemní veci iným“, kde je miera súhlasu najvyššia zo všetkých, 41 %, v porovnaní s priemerom 24 % a hodnotou pre tých, ktorí nemali problémy, 21 %. Tieto čísla korešpondujú aj s celkovou skúsenosťou so zaobchádzaním od ostatných návštevníkov, kde táto skupina má najnižšiu hodnotu, 86 %, v porovnaní s priemerom 95 % a 96 % pre tých, ktorí nemali problémy.

Možným vysvetlením týchto čísel je, že táto skupina mladých ľudí môže v niektorých prípadoch tvoriť samostatnú, viac či menej „izolovanú“ skupinu v rámci mládežníckeho centra, ktorá interaguje prevažne medzi sebou a zároveň sa navzájom vystavuje rôznym typom nepríjemného správania. Ak je to pravda, zdôrazňuje to dôležitosť toho, aby pracovníci s mládežou povzbudzovali rôzne skupiny mladých ľudí k interakcii a spoločnému formovaniu aktivít. To by tiež mohlo vysvetľovať, prečo sa vnímanie, že pracovníci s mládežou zasahujú, keď je niekto nepríjemný k ostatným, líši menej od priemeru, iba o 3 % nižšie na 84 %. Rovnaký trend platí napríklad pre všeobecný pocit bezpečnosti a schopnosť byť sám sebou, s mierne, ale nie drasticky nižšími skóre (približne 4 %)[78].

Skutočnosť, že tieto rozdiely sú relatívne menšie, pravdepodobne súvisí aj s tým, že tí, ktorí mali vážne problémy, majú na pracovníkov s mládežou citeľne pozitívnejší pohľad ako tí, ktorí neprospievajú v škole. Pri tvrdení „Pracovníci s mládežou sú radi, že prichádzam“ je skóre 91 % (priemer 93 %) a dôvera v pracovníkov s mládežou je 88 % (priemer 90 %). Zodpovedajúce čísla pre tých, ktorí neprospievajú v škole, sú 87 % a 82 %. Súhrnný index bezpečnosti a zaobchádzania pre tých, ktorí mali vážne problémy, je 85 % v porovnaní s priemerom 89 % a medzi dievčatami a chlapcami nie je žiadny rozdiel.

77 Mali ste za posledných šesť mesiacov vážne problémy doma, v škole alebo vo voľnom čase? (Napríklad mohlo ísť o alkohol/drogy, vyhrážky alebo násilie.)

78 „Cítim sa bezpečne“ 88 % (priemer 92 %), „Môžem byť sám sebou“ 87 % (priemer 91 %).

Nebinárni a tí, ktorí nechceli uviesť pohlavie

Rozdiely v skúsenostiach medzi nebinárnymi jedincami a tými, ktorí sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie, sú v podstate zanedbateľné[79], ale ako už bolo uvedené, ich priemerná miera súhlasu je nižšia vo všetkých tvrdeniach. Najväčšie rozdiely sú v skúsenosti, že niekto robí veci ostatným nepríjemnými, 33 % (v porovnaní s priemerom 24 %) a vo vnímaní, že pravidlá sú rovnaké bez ohľadu na to, s ktorými pracovníkmi s mládežou pracuje, 81 % (priemer 90 %). Najmenší rozdiel je v skúsenostiach nebinárnych jednotlivcov so zaobchádzaním so zástupcami pracovníkov s mládežou: 96 % (priemer 98 %).

Súhrnný index bezpečnosti a liečby je 82 % u nebinárnych jedincov a 83 % u tých, ktorí sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie (priemer 89 %).

Zhrnutie

Bezpečnosť a skúsenosť s dobrým zaobchádzaním sú postavené na aktívnom a otvorenom dialógu v kombinácii s jasnými normami, ktoré prenikajú celou organizáciou. Ústrednou normou je to, ako pracovníci s mládežou reagujú na všetky formy nepríjemného správania, ale aj to, ktoré správanie je odmeňované pozornosťou a ktoré skupiny majú povolený priestor, kde a kedy, čo vysiela dôležité signály o tom, ktoré normy skutočne platia[80].

Na základe vyššie uvedených výsledkov a početných diskusií s rôznymi pracovníkmi s mládežou je ťažké vyhnúť sa podozreniu, že nulová tolerancia voči násiliu a obťažovaniu sa primárne interpretuje a uplatňuje ako reaktívne zastavenie viac či menej nepríjemného správania mladých ľudí. Pracovníci s mládežou „zastavujú tých, ktorí znepríjemňujú veci ostatným" pomocou otravovania a pokarhania, ale nedosiahnu sa žiadne trvalé zmeny správania a po čase sa správanie opakuje. Skutočná zmena správania si vyžaduje hlbší dialóg, ale aj, a možno najviac, zmenený súbor očakávaní, čo sa prejavuje ako proaktívnejšie „požiadavky" na pozitívne správanie. Stanovenie pravidiel, ako sa nesprávať, nevyhnutne signalizuje, že sa to očakáva. Tieto pravidlá budú tiež nevyhnutne interpretovať rôzni pracovníci s mládežou v rôznych situáciách odlišne a takmer vždy povedú k šmykľavému svahu rastúcej tolerancie voči nepríjemnému správaniu, až kým veci nezájdu priďaleko a nebudú potrebné drastickejšie opatrenia. Potom si pracovníci s mládežou opäť sadnú, aby prediskutovali, ktoré pravidlá by mali byť zavedené a ako by sa mali presadzovať...

79 Najväčší rozdiel je v celkovom vnímanom zaobchádzaní zo strany ostatných návštevníkov, kde končia nebinárni ľudia o štyri percentá nižšie na 86 % (priemer 91 %). Inak sú rozdiely menšie alebo neexistujú žiadne.

80 Takzvané základné hodnoty nie sú to, čo môže byť napísané v zákone alebo na papieri, kde sa uvádza, ktoré pravidlá platia, ale normy a hodnoty, ktoré sa prejavujú v praxi a formujú činnosti.

Správanie mladých ľudí v zásade závisí od kultúry organizácie. Ak je spoločne prediskutovaným a prežívaným očakávaním/pravidlom/normou vo všetkých skupinách návštevníkov to, že „tu sme aktívne láskaví a pomáhame si navzájom" a dôsledkom nedodržiavania tohto pravidla je okamžité a bez diskusie nútené opustiť mládežnícke centrum, potom sa výsledok v podobe zvýšenej bezpečnosti a otvorenejšej atmosféry dostaví, ak nie okamžite, tak z dlhodobého hľadiska.

Vieme, že mnohým sa môže zdať formulácia „bez diskusie" radikálna, ale ak sa rozhodnete diskutovať o zlom správaní a pokúsiť sa zdôvodniť, prečo musí niekto opustiť centrum, signalizujete tým, že neveríte, že je to niečo, čomu daná osoba sama rozumie, čo v skutočnosti väčšina ľudí chápe, a tým podceňujete jej kompetencie. Zároveň to odvádza pozornosť a energiu od tých, ktorí sa správajú dobre a pozitívne prispievajú. Mladí ľudia vedia, ako vyzerá milé správanie, je to to, čo prejavujú pri návšteve starej mamy, a prečo by to malo byť normou, sa musí prediskutovať predtým, ako vzniknú akékoľvek problémy, nie potom[81].

Rôzne výsledky a interpretácie uvedené vyššie možno samozrejme ďalej analyzovať a diskutovať o nich. Ak je cieľom zlepšiť prácu s mládežou a dosiahnuť lepšie výsledky, potom je zapojenie sa do dialógu s mladými ľuďmi o otázkach a výsledkoch dotazníka tou najdôležitejšou stratégiou a táto správa poskytuje ďalší materiál na tento účel. Ako samotní mladí ľudia vnímajú skutočnosť, že pracovníci s mládežou sa viac rozprávajú s dievčatami? Aké dôsledky si myslia, že to má a čo by bolo potrebné na zmenu tohto vzorca? Ako sa pozerajú na skutočnosť, že mladí ľudia so zdravotným postihnutím cítia horšie zaobchádzanie zo strany ostatných návštevníkov? Ako vysvetľujú, že ich rovesníci bez dobrých známok neustále hlásia nižšie skóre a čo si myslia, že by mohlo zvýšiť ich pocit bezpečia a pozitívneho zaobchádzania? Bez otvoreného a nestranného dialógu o týchto otázkach bude veľmi ťažké dosiahnuť udržateľnú zmenu.

Práca s mládežou sa musí vykonávať s mladými ľuďmi a to platí pre všetky jej aspekty. Aby boli tieto diskusie, obe plánované aj spontánne, plodné, musia sa pracovníci s mládežou kriticky zamyslieť nad sebou a premyslieť si, aké otázky by sa mali klásť a ako by sa mali formulovať. Bez takejto prípravy sa toho veľa nestane.

81 Ak z rôznych dôvodov však chcete prediskutovať zlé správanie a ďalej sa venovať tomu, čo sa stalo, najlepšie je to urobiť nasledujúci deň. Toto je často dôležité, už len preto, aby sa zdôraznilo, že ide o správanie, ktoré sledujete, nie o osobu ako takú, a prípadne aby sa objasnilo, kedy a za akých podmienok je daná osoba vítaná späť.

Vyššie uvedené čísla týkajúce sa bezpečnosti a zaobchádzania nie sú prekvapujúce a sú dôvodom, prečo KEKS v rokoch 2023 a 2024 realizovala projekt na rozvoj našej práce v oblasti prevencie násilia[82]. Základným predpokladom úspešnej prevencie je, aby pracovníci s mládežou zdieľali definíciu a chápanie toho, čo je násilie, ako vyzerá v praxi a ako naň reagovať. Jedným z hlavných cieľov projektu bolo vytvoriť nástroj sebahodnotenia, v ktorom pracovníci s mládežou reflektujú na sériu otázok a potom spoločne diskutujú o odpovediach a prípadných rozdieloch, aby sformulovali spoločný základ pre budúce úsilie. Nástroj bol spustený na jeseň 2024 a používalo ho 333 pracovníkov s mládežou v 96 mládežníckych centrách v 22 obciach.

Okrem nástroja sebahodnotenia boli do denníka, the Logbook, pridané nové označenia, ktoré umožňujú jednoduchšie generovanie správ a zdôrazňovanie opatrení súvisiacich s násilím. Medzi tieto označenia patria „Mládežnícki pracovníci konali proti násiliu“, „Návštevník konal proti násiliu“ a „Mládežnícki pracovníci spochybňovali stereotypné rodové normy“. Tieto označenia používalo na jeseň 2024, 70 organizácií.

Keďže násilie je úzko spojené so stereotypnými mužskými rolami a macho kultúrou, do dotazníka o mieste stretnutia bola pridaná otázka: „Mládežnícki pracovníci zvyčajne spochybňujú rodové normy (napr. hovoria o tom, že chlapci nemusia byť macho).“ Cieľom je posúdiť, ako často sa to stáva a aké sú rozdiely v tom, s kým sa tieto diskusie vedú. V priemere s týmto tvrdením súhlasilo 54 % respondentov. Medzi chlapcami a dievčatami nie sú žiadne významné rozdiely, ale ako už bolo spomenuté, nebinárni jednotlivci a tí, ktorí sa rozhodli nezverejniť svoje pohlavie, to uviedli v oveľa vyššej miere: 62 % v oboch prípadoch. Je to pravdepodobne preto, že tieto skupiny si túto tému viac uvedomujú a angažujú sa v nej a častejšie končia v rozhovoroch a diskusiách súvisiacich s rodovou problematikou. Existuje tiež jasný vekový trend, od 49 % v 7. ročníku do 63 % v treťom ročníku vyššej strednej školy, čo odráža trendy v tom, ako často sa pracovníci s mládežou rozprávajú s mladými ľuďmi rôzneho veku.

Najvýraznejšie a dôvodom na to, aby sme túto analýzu brali s rezervou, je však to, že táto otázka získala zďaleka najvyššiu mieru odpovedí „neviem“: 47 %! Takmer nevyhnutnou interpretáciou je, že diskusia o rodovej rovnosti a normách vo väčšine miest do značnej miery chýba a že údaj 54 % by sa mal možno blížiť k 27 %. Naznačuje to tiež, že pojem „normy“ je mnohým respondentom neznámy (čo by neplatilo, keby sa o nich aktívne diskutovalo).

To pravdepodobne vysvetľuje aj neočakávané a relatívne veľké rozdiely v odpovediach medzi mladými ľuďmi z rôznych skupín[83]:

82 Projekt Systematická práca na prevencii násilia v práci s mládežou prebiehal od 1. septembra do 31. decembra 2023, 2024 a financovala ho Švédska agentúra pre rodovú rovnosť. Pozri www.keks.se/svp

83 Zodpovedajúce rozdiely nie sú spojené s premennou pozadia, ktorá je členstvom v asociácii.

Zdravotné postihnutie		Rodič narodený v zahraničí		Mal problémy		Známky, ktoré zodpovedajú úspešnému absolvovaniu	
Nie	Áno	Nie	Áno	Nie	Áno	Nie	Áno
51 %	62 %	49 %	59 %	51 %	69 %	51 %	58 %

Napríklad je ťažké uveriť, že mladí ľudia so zdravotným postihnutím alebo tí, ktorí majú len dobré známky, sa správajú spôsobom, ktorý častejšie vedie pracovníkov s mládežou k spochybňovaniu rodových noriem, alebo že by mali výrazne väčší záujem alebo by boli aktívnejší v diskusii o takýchto normách. Toto tvrdenie je dosť všeobecné a pravdepodobne sa interpretuje rôzne v závislosti od toho, ako človek chápe, čo „spochybňovanie rodových noriem“ znamená. Riziko teda spočíva v tom, že akékoľvek závery vyvodené z týchto čísel by mohli byť zavádzajúce. Napriek tomu je to zvláštne!

Dúfame, že projekt ako celok zvýši povedomie a povedie ku konzistentnejšej a efektívnejšej dlhodobej práci v oblasti prevencie násilia. Uvidíme, či sa to prejaví v číslach za rok 2025.

Na záver je dôležité poznamenať, že schopnosť zabezpečiť bezpečné prostredie závisí aj od praktických podmienok, kompetentných pracovníkov s mládežou, vhodných zariadení a primeraného pomeru pracovníkov s mládežou k počtu mladých ľudí. Toto je, samozrejme, v konečnom dôsledku politická otázka a vieme, že medzi obcami a mládežníckymi centrami existujú veľké rozdiely v zdrojoch. Niektoré z výsledkov v tejto správe by sa mohli a mali použiť na prehĺbenie politického porozumenia v tejto oblasti a možno aj niektoré porovnania s údajmi súvisiacimi so školami podnietia nové perspektívy toho, čo otvorená práca s mládežou ponúka.

Ale nezabudnite: mnohé z týchto výsledkov nemajú nič spoločné s vybavením ani peniazmi, sú úplne závislé od kompetencií a prístupu pracovníkov s mládežou.

O vplyve, účasti a zodpovednosti

Hlavným cieľom KEKS je, ako už bolo uvedené, vytvoriť kultúru, v ktorej všetci mladí ľudia bez ohľadu na životnú situáciu a osobné okolnosti majú rovnaké príležitosti a podporu zapojiť sa do formovania a riadenia aktivít práce s mládežou. Aby to fungovalo, musia sa samozrejme cítiť bezpečne a zažívať pozitívne zaobchádzanie zo strany pracovníkov s mládežou aj ostatných mladých ľudí. Súčasťou tohto dobrého zaobchádzania je, ako je uvedené v prvých dvoch otázkach nižšie, aktívne povzbudzovanie mladých ľudí, aby prispievali nápadmi a zapájali sa.

Rozdiely v odpovediach, ktoré uvidíme, pokiaľ ide o skutočné zapojenie do rozhodovania, plánovania a realizácie aktivít, však musíme vnímať aj vo vzťahu k tomu, ako často rôzne skupiny mladých ľudí navštevujú mládežnícke centrum. A tu môžeme vidieť zásadné rozdiely.

Frekvencia návštev

Nielenže tí, ktorí sa identifikujú ako chlapci, tvoria väčšinu návštevníkov, ale navštevujú ho aj častejšie. V dotazníku boli respondenti požiadaní, aby odhadli, ako často navštevujú centrum počas typického týždňa, čo viedlo k nasledujúcemu:

	Návštevy/týždeň
Dievčatá	2,55
Chlapci	2,85
Nebinárni ľudia	2,59
Nechcem povedať	2,53
Celkový priemer:	2,72

Ako je znázornené v nasledujúcej tabuľke[84], tento rodový rozdiel pretrváva bez ohľadu na iné faktory[85]. Keď sa pozrieme na rozdiely v rámci špecifických skupín, kontrast sa ešte viac výrazní.

84 Podčiarknuté čísla neodrážajú významné odchýlky, ale sú uvedené len na objasnenie vzorca.

85 To platí aj v prípade, či máte známky, ktoré ste dostali na poslednú chvíľu, a či ste aktívny v nejakom združení alebo nie. Tieto čísla sa však na úrovni skupiny výrazne nelíšia, a preto sa neuvádzajú.

Chlapci, ktorí mali vážne problémy, navštevujú centrum 3,57-krát týždenne, čo je 1,29-krát viac ako dievčatá s rodičmi narodenými vo Švédsku. Nasledujú chlapci s rodičmi narodenými v zahraničí (3,10 návštev/týždeň) a chlapci so zdravotným postihnutím (3,09 návštev/týždeň).

Je tiež zrejmé, že mladí ľudia so zdravotným postihnutím, ktorí tvoria 32 % návštevníckej skupiny, navštevujú centrum častejšie ako tí bez zdravotného postihnutia; tí, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí, ho navštevujú častejšie ako tí, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku; a čo je najdôležitejšie, tí, ktorí mali vážne problémy, sú najčastejšími návštevníkmi. Napríklad dievčatá, ktoré mali vážne problémy, ho navštevujú častejšie (3,03-krát týždenne) ako chlapci s rodičmi narodenými vo Švédsku (2,55-krát týždenne).

Zdravotné postihnutie				Rodič narodený v zahraničí				Zaznamenané problémy			
Nie		Áno		Nie		Áno		Nie		Áno	
2,62		2,95		2,43		2,96		2,63		3,30	
F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P
2,41	2,76	2,84	3,09	2,28	2,55	2,77	3,10	2,46	2,74	3,03	3,57

Z hľadiska veku sú najčastejšími návštevníkmi chlapci v 9. ročníku (2,94 návštev/týždeň), zatiaľ čo dievčatá v treťom ročníku strednej školy sú najmenej časté (2,34 návštev/týždeň).

Hoci čísla týkajúce sa mládeže so zdravotným postihnutím môžu niektorých prekvapiť, celkový vzorec odráža bežné vnímanie mládežníckych centier. Dôvodov týchto čísel je však pravdepodobne viacero. Vnímaná bezpečnosť a starostlivosť vrátane povzbudzovania k zapojeniu sa (pozri nižšie) sú prirodzene dôležitými faktormi, ale existujú aj iné. V mnohých našich socioekonomicky znevýhodnených predmestiach, kde tvoria väčšinu mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí, vedú preplnené životné podmienky k tomu, že mladí ľudia majú väčšiu potrebu spoločenských priestorov mimo domova. Ďalším hlavným dôvodom je pretrvávajúci obraz mládežníckeho centra ako miesta stretávania sa s hlučnými chlapcami, čo môže odradiť iné skupiny od účasti. Hoci je táto skupina oveľa menej dominantná, ako naznačuje stereotyp, a to ako počtom, tak aj správaním, proaktívny dosah a vedomá práca na imidži mládežníckeho centra sú pravdepodobne nevyhnutnými opatreniami, ak je cieľom rovnomernejšia účasť. Nie preto, aby sa znížila prítomnosť mladých ľudí s problémami, ktorí centrum skutočne potrebujú, ale preto, aby sa sprístupnilo všetkým a pomohlo sa vytvoriť rozmanitejšie, kreatívnejšie a vzájomne obohacujúce prostredie.

Ako už bolo uvedené v časti o bezpečnosti a zaobchádzaní, prostredie je vo všeobecnosti bezpečné, aj keď je stále možné ho zlepšiť, ale to nepomôže, ak verejný obraz a vnímanie rovesníkov hovoria niečo iné.

Je tiež zrejmé, že frekvencia návštev mladého človeka ovplyvňuje jeho schopnosť aktívne sa podieľať na rozhodovaní, plánovaní a realizácii aktivít. Toto sa prejaví pri pohľade na nasledujúce čísla. Jedným zo spôsobov, ako to riešiť, je uvedomiť si, že nie všetky aktivity musia začínať v mládežníckom centre. Aktívnym mapovaním potrieb a záujmov mladých ľudí v iných oblastiach, ako sú školy alebo združenia, kde sa môžu iniciovať skupiny a projekty a neskôr sa „presunúť" do mládežnícke centrum. Ako vieme[86], veľa mladých ľudí si nemyslí, že mládežnícke centrum je pre nich, ale radi by sa zapojili, ak by sa mohli aktívne podieľať na formovaní aktivít, ktoré zodpovedajú ich vlastným záujmom a potrebám. Aktívne preukázanie, že sú viac než vítaní, by malo byť faktorom úspechu.

Výsledky podľa otázky

Pracovníci s mládežou ma povzbudzujú, aby som sa podelila o nápady a návrhy

Priemerná miera súhlasu je 75 %, ale je tu jasný rozdiel medzi dievčatami a chlapci. Hodnota pre dievčatá je 79 %, zatiaľ čo pre chlapcov je to 72 % a tento rozdiel platí pre všetky základné premenné. Najvyššie hodnoty sú u dievčat s dobrými známkami (82 %) a dievčat v prvom ročníku vyššej strednej školy (84 %). Najnižšie hodnoty sú u chlapcov s rodičmi narodenými vo Švédsku (69 %) a chlapcov v 6. ročníku (70 %). Ostatné rozdiely sú relatívne malé a napríklad neexistuje žiadny rozdiel medzi mladými ľuďmi so zdravotným postihnutím a bez neho. Mladí ľudia bez úspešného ukončenia štúdia majú nižšie umiestnenie (72 %), zatiaľ čo tí, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí, majú vyššie umiestnenie (78 %) ako tí, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku (72 %).

Pracovníci s mládežou ma povzbudzujú, aby som prevzal zodpovednosť za aktivity

Priemerná miera zhody je v tomto prípade 65 %. Na rozdiel od predchádzajúcej otázky neexistujú žiadne jasné a konzistentné rozdiely medzi dievčatami a chlapcami. Rozdiely súvisiace s vekom sú tiež malé, hoci existuje tendencia, že tí najmladší a najstarší dostávajú o niečo menej povzbudenia. Rozdiely medzi premennými v pozadí (napr. medzi mládežou so zdravotným postihnutím a bez neho) sú minimálne. Jedinou pozoruhodnou skutočnosťou je, že tí, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku, a tí, ktorí nemajú dobré známky, dosahujú výrazne nižšie skóre, 60 % a 61 %, v porovnaní so 69 % a 68 % u tých, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí, a u tých, ktorí mali dobré známky. Chlapci, ktorí zažili problémy, sú najviac povzbudzovaní k prevzatiu zodpovednosti, a to 72 %.

86 Pozri napríklad správu KEKS s názvom Čo je pre vás dobrá práca s mládežou, https://static1.squarespace.com/static/62f13e2e4e905206dcaa0585/t/6300de6303acd65b4dfadc8a/1661001316850/Správa t+Br+fritid.pdf

Podieľal/a som sa na rozhodovaní o aktivitách

Toto je otázka, na ktorú sa odpovedá áno alebo nie. V priemere 60 % respondentov súhlasilo s tým, že sa podieľali na rozhodovaní o aktivitách. Existuje niekoľko pozoruhodných rozdielov, ktoré si zaslúžia pozornosť a ďalšiu analýzu. Mladí ľudia so zdravotným postihnutím súhlasia vo výrazne vyššej miere (66 %) ako tí bez zdravotného postihnutia (58 %). Ešte väčší je rozdiel medzi tými, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí (67 %), a tými, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku (52 %), a takmer rovnaký rozdiel je medzi tými, ktorí mali problémy (71 %), a tými, ktorí ich nemali (58 %). Ako už bolo uvedené, sú to aj skupiny mladých ľudí, ktorí navštevujú školy najčastejšie. Otázkou, ktorá by si vyžadovala ďalšie skúmanie, je, či k tomuto „rozhodovaniu" dochádza spontánne v danom okamihu alebo ako súčasť štruktúrovaného procesu plánovania budúcich aktivít.

Je zrejmé, ale možno neprekvapujúce, že tí, ktorí prospievajú v štúdiu (65 %), a tí, ktorí sú aktívni v združeniach (63 %), sú nadpriemerní (v porovnaní s 56 % medzi tými, ktorí nie (aktívni v združeniach). Je to pravdepodobne preto, že majú väčšiu sebadôveru a sú zvyknutejší podieľať sa na rozhodovaní. Toto je však prah, pri prekonávaní ktorého by pracovníci s mládežou mali lepšie podporovať iné skupiny.

Slabým, ale konzistentným trendom je, že dievčatá sa cítia viac zapojené do rozhodovania ako chlapci. Platí to vo všetkých skupinách okrem jednej; chlapci, ktorí mali problémy. Tí tento trend jednoznačne narúšajú a majú najvyšší priemer zo všetkých, 74 %! Taktiež neprekvapuje, že hodnoty sa s vekom zvyšujú, z 55 % v 6. ročníku na 68 % v prvom ročníku strednej školy. Hoci sa tento nárast s vekom očakáva, nemal by sa považovať za nevyhnutný.

Pomohol/a som naplánovať jednu alebo viac aktivít

Táto a nasledujúca otázka sú tiež otázky s odpoveďou áno alebo nie. Priemerná hodnota je tu 55 % s niekoľkými zaujímavými pozorovaniami. Rovnako ako pri rozhodovaní, mladí ľudia so zdravotným postihnutím sa viac zapájajú do plánovania (62 %) ako tí bez zdravotného postihnutia (52 %). Podobné rozdiely existujú aj v súvislosti s pôvodom, tí, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí, sú aktívnejší (61 %) ako tí, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku (47 %) a tí, ktorí mali problémy, sú aktívnejší (64 %) ako tí, ktorí ich nemali (53 %).

Tí, ktorí majú známky „prospel", a tí, ktorí sú aktívni v združeniach, majú tiež vyššie hodnoty, 61 % a 57 %, v porovnaní s 51 % medzi tými, ktorí nemajú známky „prospel", a tými, ktorí nie sú aktívni v združeniach.

Existuje tiež slabý, ale jasný trend, že dievčatá sú aktívnejšie ako chlapci v plánovaní, čo je konzistentné vo všetkých skupinách okrem jednej.

Opäť vynikajú chlapci, ktorí mali problémy, s najvyšším priemerom zo všetkých, 67 %! Najnižší je u chlapcov s rodičmi narodenými vo Švédsku (46 %). Hodnoty opäť stúpajú s vekom, od 48 % v 6. ročníku po vrchol 67 % u dievčat v treťom ročníku vyššej strednej školy.

Prevzal/a som zodpovednosť počas implementácie jednej alebo viacerých aktivít

Priemerná miera súhlasu je 62 % a vzorce pozorované v predchádzajúcich dvoch otázkach sa objavujú aj tu. Mladí ľudia so zdravotným postihnutím, tí, ktorých rodičia sa narodili v zahraničí, a tí, ktorí mali problémy, majú výrazne vyššie hodnoty; 67 %, 67 % a 70 %.

Naproti tomu tí, ktorí nemajú dobré známky, a tí, ktorí nie sú aktívni v združeniach, majú výrazne nižšie hodnoty, 54 % a 58 %. Hodnoty opäť mierne stúpajú s vekom, od približne 60 % u najmladších až po vrchol 70 % u dievčat v prvom ročníku vyššej strednej školy. Neexistujú však žiadne konzistentné rozdiely medzi pohlaviami. Jednou opakujúcou sa témou je, že chlapci, ktorí mali problémy, majú opäť najvyššie skóre zo všetkých, 74 %.

Stručne povedané, rozdiely sú tu takmer identické s rozdielmi v predchádzajúcich dvoch otázkach.

Mladí ľudia preberajú zodpovednosť za aktivity

Rozdiely v tom, do akej miery respondenti cítia, že mladí ľudia preberajú zodpovednosť za aktivity sú veľmi malé, pohybujú sa medzi 80 % a 84 %, s priemerom 82 %. Jedinou odchyľujúcou sa skupinou sú tí, ktorí neprospievajú v škole a dosiahli 78 %.

Vzhľadom na všeobecnú a otvorenú povahu tejto otázky by mohlo stáť za zváženie jej odstránenie z dotazníka. Hoci by to mohlo mierne znížiť celkový index, účelom dotazníka, ako už bolo uvedené, nie je získať lichotivé čísla.

Výsledky podľa premennej pozadia

Pohlavie

Ako je uvedené vyššie, dievčatá sú o niečo, ale konzistentne aktívnejšie, pokiaľ ide o formovacie aktivity a tiež dostávajú viac povzbudenia, aby prispievali nápadmi a návrhmi. Jedinou výnimkou sú chlapci, ktorí mali vážne problémy. Inak tento trend pretrváva vo všetkých ostatných premenných prostredia. Rozdiel nie je veľký, dievčatá majú celkový index 68 %, chlapci 66 %, čo zodpovedá celkovému priemeru.

Skutočnosť, že chlapci sú na priemere, je spôsobená tým, že nebinárna mládež a tí, ktorí radšej nezverejnili svoje pohlavie, sú vo všetkých oblastiach negatívnejší, pričom dosahujú 62 %, respektíve 56 %. Tieto skupiny sú však relatívne malé, takže rozdiely v jednotlivých otázkach nie sú vždy štatisticky významné a ich celkové indexy by sa mali brať s rezervou.

Vek

Zatiaľ čo úroveň povzbudzovania sa medzi vekovými skupinami líši len mierne, rozdiely sú zreteľnejšie v skutočnej angažovanosti, ktorá sa zvyšuje s vekom. Mladí ľudia v 7. ročníku súhlasia so 47 %, že pomáhajú plánovať aktivity a so 60 %, že preberajú zodpovednosť za ich realizáciu. Zodpovedajúce čísla pre študentov v prvom ročníku strednej školy sú 63 % a 68 %. Celkový index sa zvyšuje zo 64 % v 6. ročníku na 72 % v 1. ročníku strednej školy, predtým ako mierne klesá.

Pracovníci s mládežou by si mali položiť otázku, či je to spôsobené tým, že je jednoduchšie pracovať s o niečo staršou a zrelšou mládežou a či by sa malo zintenzívniť úsilie o podporu mladších vekových skupín vrátane lepšieho pochopenia toho, čo by ich ďalej motivovalo k zapojeniu sa.

Členstvo v združeniach

Rovnako ako v prípade veku, neexistujú žiadne zjavné významné rozdiely v úrovni povzbudzovania medzi mladými ľuďmi, ktorí sú aktívni v združeniach, a tými, ktorí nie sú. Pokiaľ však ide o skutočné zapojenie, existujú jasné rozdiely. V rozhodovaní, plánovaní a implementácii sú tí, ktorí sú aktívni v združeniach, výrazne viac angažovaní, s rozdielmi okolo 7 % vo všetkých oblastiach. Napríklad 63 % mladých ľudí aktívnych v združeniach uvádza, že sa zapojili do rozhodovania, v porovnaní s 56 % tých, ktorí nie sú aktívni. Celkový index je 68 % pre prvých a 64 % pre druhých.

Rovnako ako v prípade veku, aj toto je niečo, nad čím by sa mali zamyslieť pracovníci s mládežou, najmä tí, ktorí pracujú s rôznymi formami mládežníckych združeniami. To zahŕňa premýšľanie nielen o formáte a poskytovanej podpore, ale aj o tom, o ktorých témach a aktivitách sa diskutuje a ako sú relevantné pre rôzne skupiny.

Zdravotné postihnutie

Ako je uvedené vyššie, mladí ľudia so zdravotným postihnutím sú povzbudzovaní k zapájaniu sa v rovnakej miere ako tí bez zdravotného postihnutia, ale sú výrazne aktívnejší, pokiaľ ide o účasť na rozhodovaní, plánovaní a implementácii aktivít. Napríklad miera súhlasu s účasťou na plánovaní je 62 % v porovnaní s priemerom 55 % a 52 % u ľudí bez zdravotného postihnutia. To vedie k celkovému indexu 69 % u mladých ľudí so zdravotným postihnutím v porovnaní so 66 % u ľudí bez zdravotného postihnutia.

Z mnohých hľadísk je to pozitívny výsledok a možno ho čiastočne vysvetliť relatívne vysokou frekvenciou návštev tejto skupiny. Prinajmenšom to naznačuje, že zdravotné postihnutie nie je významnou prekážkou pre účasť na práci s mládežou a jej formovanie.

Pozadie

Rozdiely medzi mladými ľuďmi s rodičmi narodenými v zahraničí a vo Švédsku sú väčšie ako v prípade akejkoľvek inej premennej. Mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí sú viac povzbudzovaní k prispievaniu nápadmi a návrhmi (78 % oproti 72 %) a viac povzbudzovaní k prevzatiu zodpovednosti za aktivity (69 % oproti 60 %). Taktiež vo väčšej miere súhlasia so všetkými tvrdeniami o účasti na rozhodovaní: tvorba (67 % oproti 52 %), plánovanie (61 % oproti 47 %) a implementácia (67 % oproti 57 %). To dáva mladým ľuďom s rodičmi narodenými v zahraničí celkový index 71 %, zatiaľ čo tí s rodičmi narodenými vo Švédsku dosahujú 62 %.

Ako už bolo uvedené, mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí patria medzi tých s najvyššou frekvenciou návštev. Je toto však úplné vysvetlenie relatívne veľkých rozdielov? Vieme, že veľa dobrej práce s mládežou sa vykonáva v socioekonomicky znevýhodnených predmestiach, kde táto skupina často tvorí väčšinu, a možno sa tam pracovníci s mládežou zlepšili v stimulovaní a využívaní vnútorného hnacieho úsilia mnohých z týchto vo všeobecnosti menej privilegovaných mladých ľudí? Na základe týchto výsledkov sa zdá byť dobrým nápadom vytvoriť priestory, kde sa títo mladí ľudia a pracovníci s mládežou môžu podeliť o svoje metódy a skúsenosti s ostatnými.

Zaznamenané problémy

Títo ľudia dostávajú o niečo viac povzbudenia, najmä chlapci, ale čo je najvýraznejšie, mladí ľudia, ktorí zažili vážne problémy, sú skupinou, ktorá najviac súhlasí (71 %) s tým, že sa podieľali na rozhodovaní, najmä chlapci (74 %), (Dievčatá v tejto skupine dosiahli 66 % a priemer je 60 %). Sú tiež najaktívnejšie, pokiaľ ide o plánovanie aktivít, pričom dosiahli 64 %. (Chlapci 67 %, dievčatá 60 %, priemer 55 %) a v preberaní zodpovednosti počas ich realizácie, pričom dosiahli 70 %, (Chlapci 74 %, dievčatá 65 %, priemer 62 %). Výsledkom je celkový index 72 % pre tých, ktorí mali vážne problémy, v porovnaní so 66 % pre tých, ktorí ich nemali.

Takže mladí ľudia, ktorí zažili vážne problémy, najmä chlapci, nielenže častejšie navštevujú, ale sú aj aktívnejší pri formovaní aktivít. Toto je samozrejme pozitívne zistenie, ale vyvoláva otázku, či ich priťahujú tradične mužské aktivity, ktoré potom ďalej posilňujú, alebo či sú vyzvaní, aby prispievali novými nápadmi a rozvíjali aktivity, ktoré priťahujú aj iné skupiny mladých ľudí. Ak ide o prvú možnosť, otázkou zostáva, aký vplyv majú ich preferencie a referenčné rámce, ktoré ich formujú, na celkovú ponuku a ako by sa mohla zmeniť pri rovnomernejšom zapojení a spolupráci medzi rôznymi skupinami mládeže. Zo skúseností vieme, že rozmanitá ponuka, či už z hľadiska formy alebo obsahu, vedie k najlepším dlhodobým výsledkom.

Školský výkon

Mladí ľudia bez známok „prospel“ vykazujú nižšiu zhodu vo všetkých otázkach v porovnaní s tými, ktorí známky „prospel“. Cítia sa menej motivovaní a sú menej aktívni, najmä pri preberaní zodpovednosti za vykonávanie aktivít, kde dosiahli 54 % v porovnaní s priemerom 62 %. Ich celkový index je nakoniec 62 % v porovnaní so 70 % u tých, ktorí známky „prospel“.

Je pravdepodobné, že skoršie úvahy o mladých ľuďoch, ktorí neuspeli so známkami, a negatívne vplyvy na sebavedomie a svetonázor sú tu tiež relevantné a prispievajú k trvalo nižším skóre. Nízke sebavedomie môže byť kľúčovou prekážkou ich angažovanosti. A hoci otázka „Prevzali ste zodpovednosť?“ je otázka, na ktorú sa odpovedá áno/nie, nízke sebavedomie ich môže viesť k pocitu nekvalifikovanosti odpovedať áno rovnako ako ostatní.

Nebinárni a tí, ktorí nechceli uviesť pohlavie

Pri pohľade na nebinárnu mládež a tých, ktorí nechceli uviesť svoje pohlavie, je rozdiel v porovnaní s otázkami o bezpečnosti a zaobchádzaní, kde tieto skupiny uviedli podobné odpovede. Tu sú rozdiely výraznejšie. Mladí ľudia bez binárnej identity hlásia výrazne menšiu motiváciu, a to ako k prispievaniu nápadmi (67 % oproti priemeru 75 %), tak aj k prevzatiu zodpovednosti (56 % oproti priemeru 65 %). Pokiaľ ide o účasť na rozhodovaní, plánovaní a implementácii, ich odpovede sa však výrazne nelíšia od odpovedí ostatných mladých ľudí.

Tí, ktorí sa rozhodli neuviesť svoje pohlavie, však dosahujú vo všetkých otázkach nižšie skóre ako nebinárna mládež a vo všetkých okrem jednej sa výrazne líšia od celkových odpovedí. Najjasnejším príkladom je povzbudzovanie k prispievaniu nápadmi, kde je priemer 75 %, nebinárna mládež dosahuje skóre 67 % a tí, ktorí neuviedli pohlavie, dosahujú skóre 61 %.

Tieto rozdiely je ťažké interpretovať, najmä v porovnaní s odpoveďami týkajúcimi sa bezpečnosti a zaobchádzania. Vynára sa otázka, či v tejto skupine existuje iná spoločná črta, ktorá ovplyvňuje ich skúsenosti a účasť. Ak by ich odpovede odrážali iba všeobecne negatívnejší pohľad na svet, očakávalo by sa rovnaké pravidlo ako v odpovediach týkajúcich sa bezpečnosti a zaobchádzania, ale nie je to tak. To sa odráža aj v celkovom indexe: 62 % pre nebinárna mládež, 56 % u tých, ktorí neuviedli pohlavie (v porovnaní s priemerom 66 %).

Skupinový dotazník

Ako už bolo spomenuté, dotazník pre skupiny/projekty sa zameriava na podrobnejšie sledovanie toho, ako sa mladí ľudia podieľajú na formovaní aktivít a ako to prežívajú. Východiskovým bodom je definícia participácie, ktorú vypracoval KEKS okolo roku 2013 a ktorá bola publikovaná v príručke Participácia a učenie sa v roku 2015[87]. Príručka tiež opisuje zložitosť procesu potrebného pre participatívny prístup. Vychádzalo sa z toho, že v tom čase v tomto sektore existovalo takmer toľko definícií participácie, koľko bolo organizácií a pracovníkov s mládežou, a väčšina z nich opisovala participáciu ako všeobecný pocit, ktorý sa nedal ďalej rozvíjať. Pre mnohých stačilo, aby mladý človek prišiel do mládežníckeho centra, aby sa o ňom povedalo, že sa „participuje“.[88]

Bol som súčasťou…	S podporou	Bez podpory
... príchodu s nápadom[1]	55 %	31 %
... plánovania	83 %	54 %
....uchádzania sa o financie	26 %	19 %
...príprav	82 %	50 %
... prevzatia zodpovednosti[2]	90 %	64 %
... vyhodnotenia	82 %	55 %

1 Celá otázka znie: „Podieľal som sa na vymyslení nápadu, ktorý odštartoval projekt/skupinu.“
2 Celá otázka znie: „Aktívne som preberal zodpovednosť, keď sme veci implementovali.“

Definícia KEKS naopak opisuje participáciu ako konkrétny päťkrokový proces, od nápadu až po hodnotenie, a stanovuje jasné požiadavky na to, ako musí byť tento proces prežívaný, aby mal skutočný význam[89]. Konkrétne táto časť dotazníka začína šiestimi výrokmi typu áno/nie o tom, ktorých krokov v procese sa respondent zúčastnil. Dotazník sa vykonáva so skupinami, ktoré dostali podporu od pracovníkov s mládežou, aj so skupinami, ktoré fungujú autonómne a využívajú iba zariadenia a/alebo vybavenie. Výroky a zodpovedajúce úrovne zhody sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

87 Toto si môžete bezplatne stiahnuť z www.keks.se

88 Aj preto v tejto správe rozlišujeme medzi „účasťou na“ a „účasťou“.

89 Zodpovedajúca definícia sa dnes nachádza aj v Odporúčaní Rady Európy o práci s mládežou z roku 2017 a v Európskej charte o miestnej práci s mládežou z roku 2019. Účasť definovaná ako proces teda nie je len „myšlienkou KEKS“, ale je to koncept všeobecne akceptovaný v Európe.

To, že 55 % uviedlo, že prispeli k nápadu, je s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobené tým, že s nápadom prišiel jeden alebo dvaja mladí ľudia v skupine a ostatní sa k nemu pridali, nie tým, že by to navrhli pracovníci mládežníckeho centra (hoci aj to sa niekedy stáva). Nízka miera účasti na žiadosti o financovanie (26 % a 19 %) je pravdepodobne spôsobená prístupom k fixnému obecnému rozpočtu. Vzhľadom na množstvo európskych finančných prostriedkov dostupných prostredníctvom programu Erasmus+ pre medzinárodné aj miestne projekty je to však ďalší dôkaz o tom, ako zle si švédska obecná práca s mládežou vedie, pokiaľ ide o žiadosti o takéto fondy, najmä v porovnaní s prácou s mládežou v iných krajinách. V Taliansku a inde by tieto skupiny pravdepodobne neexistovali bez externého financovania. Zvyšovanie povedomia mladých ľudí o týchto európskych príležitostiach je tiež vynikajúcim spôsobom, ako si rozšíriť obzory a povzbudiť ich, aby mysleli mimo (obecných) rámcov. Účasť na písaní návrhov projektov im tiež pomáha rozvíjať kompetencie, z ktorých budú mať úžitok neskôr v živote.

Ostatné výsledky, týkajúce sa účasti na plánovaní, príprave, implementácii a hodnotení, by sa mali považovať za veľmi dobré a sú výrazne lepšie ako výsledky z dotazníka pre mládežnícke centrum. Napríklad otázka týkajúca sa plánovania mala 55 % súhlas a 62 % prevzatie zodpovednosti počas implementácie, čo je takmer o 30 % menej ako v prípade skupinových aktivít.

Asi najzaujímavejšie sú rozdiely medzi podporovanými a autonómnymi skupinami. Tieto čísla jasne ukazujú, že pracovníci s mládežou majú zásadný vplyv na pomoc mladým ľuďom pri riadení aktivít spôsobom, ktorý podporuje účasť a spoločné zapojenie v každom kroku.

Rovnaký vplyv pracovníkov s mládežou vidíme aj v nasledujúcej tabuľke, ktorá ukazuje, ako účastníci vnímajú aktivitu a svoju úlohu v nej. Základom týchto otázok je pochopenie, že aby účasť fungovala, musia mladí ľudia okrem bezpečnosti a dobrej atmosféry cítiť, že oni „vlastnia“ proces, nie pracovníci s mládežou, a že prebieha v demokratickom duchu. Účasť nie je o organizovaní mladých ľudí, ale o ich podpore v tom, aby sa organizovali sami.

	S podporou	Bez podpory
Atmosféra je dobrá	95 %	84 %
Môžem byť sám sebou	94 %	82 %
Prispievam myšlienkami a návrhmi	77 %	50 %
Pri rozhodovaní je názor každého rovnako platný	92 %	77 %
Sme to my, mladí ľudia, a naše nápady, ktoré určujú výsledok	87 %	-
Mládežnícki pracovníci si vzali mňa a moje myšlienky, pocity a návrhy vážne	96 %	-
Ostatní berú mňa a moje myšlienky, pocity a návrhy vážne	85 %	65 %
Pracovníci s mládežou nás podporujú, nie že preberajú kontrolu	95 %	-

Celkovo ide o vynikajúce výsledky. Zároveň tvoria nevyhnutný základ pre výsledky vzdelávania a osobného rozvoja, o ktorých sa bude hovoriť nižšie. Ak by boli výsledky horšie, je veľmi pravdepodobné, že by aj ukazovatele vzdelávania boli nižšie. Môžeme len pracovať na tom a dúfať, že viac ľudí si uvedomí dôležitosť možnosti prezentovať tento druh údajov/výsledkov a vynaloží viac úsilia na používanie tohto dotazníka ako nástroja na posilnenie a rozvoj práce s mládežou.

Zhrnutie

Účasť si vyžaduje dialóg a je na ňom postavená. Vzhľadom na vzorce, ktoré sme pozorovali v interakcii mládežníckych pracovníkov s dievčatami oproti chlapcom, kde dievčatá dostávajú viac pozitívnej pozornosti aj povzbudenia, neprekvapuje, že dievčatá sa vnímajú ako aktívnejšie pri formovaní aktivít.

Zároveň je to do istej miery paradoxné, keďže v mládežníckych centrách dominujú chlapci, ako ukazujú štatistiky návštevnosti aj hlásená frekvencia návštev. A chlapci, ktorí mali problémy, sú tí, ktorí dostávajú najviac povzbudenia a hlásia najvyššiu angažovanosť v rozhodovaní a realizácii aktivít. Jedným z možných, ale trochu skľučujúcich vysvetlení by mohlo byť, že účasť dievčat sa zdá byť konkrétnejšia a viditeľnejšia, pretože je spojená so štruktúrovanejšími a

špecifickejšími aktivitami, ako sú dievčenské skupiny, ktoré vynikajú ako viditeľné ostrovy v mori každodenných aktivít, v ktorých dominujú chlapci. Tieto „dievčenské aktivity" tak predstavujú prerušenie každodennej rutiny a „kultúry nečakaných návštev", ktorá dominuje mnohým mládežníckym centrám[90].

Účasť, ktorá vedie k učeniu a osobnému rozvoju, ktorá nielen pomáha udržiavať tradičné kolesá v chode, si vyžaduje spoločne vytvorené aktivity založené na dialógu. Ale nielen to. Vyžaduje si tiež, aby tento dialóg nebol len o rozdelení úloh a riešení praktických problémov, ale aj o zamyslení sa nad tým, ako možno plánovanú aktivitu zosúladiť so základnými hodnotami a princípmi práce s mládežou, teda s tými hodnotami, ktoré má práca s mládežou propagovať, ako možno plánovanú aktivitu zosúladiť so základnými hodnotami a princípmi práce s mládežou.

Našu prácu by malo charakterizovať to, že sa každý cíti bezpečne a má možnosť zapojiť sa na základe svojich osobných okolností. Mala by podporovať vzájomné myslenie, angažovanosť a pocit vlastnej iniciatívy. Mala by podporovať mladých ľudí v ďalšom rozvoji sebapoznania a ich schopnosti spolupracovať a riešiť konflikty. Okrem iného.

Ak je to cieľ, potom rutinne organizované vyraďovacie turnaje FIFA nie sú riešením, ale sú v skutočnosti kontraproduktívne. Ak je to cieľ, potom turnaj FIFA alebo akákoľvek iná aktivita musí byť plánovaná spoločne s mladými ľuďmi v dialógu, v ktorom sú tieto hodnoty ústredné, spochybňované a skúmané. V mnohých mládežníckych centrách sa to už deje, výzvou je urobiť z toho normu.

Podľa štatistík v denníku, The Logbook, je 18 % času venovaného aktivitám vytvorených mladými ľuďmi. To však nič nehovorí o kvalite plánovania týchto aktivít. A relatívne vysoké čísla z dotazníka mládežníckeho centra týkajúce sa účasti na rozhodovaní, plánovaní a realizácii tiež vyvolávajú otázky o tom, akú realitu v skutočnosti opisujú. Nedávno pridaná funkcia na dokumentovanie vopred naplánovaných aktivít a toho, kto sa na plánovaní zúčastnil, nám poskytne časť odpovede. Kvalitu procesu však možno lepšie pochopiť a zlepšiť len vtedy, ak budú mladí ľudia zapojení do plánovania povzbudzovaní a podporovaní pri vypĺňaní dotazníka pre skupiny/projekty.

90 Túto dominanciu môžeme vidieť v štatistikách o podiele vopred naplánovaných aktivít a relatívne nízkom podiel z celkového počtu hodín venovaných skupinovým aktivitám.

O učení

Vzdelávanie mladých ľudí, z hľadiska osobného a sociálneho rozvoja, je spolu s participáciou jedným z hlavných cieľov práce s mládežou a tieto dva ciele spolu úzko súvisia. Dobre fungujúca participácia, kde mladí ľudia spoločne iniciujú, plánujú, realizujú a hodnotia aktivity, vedie k učeniu sa, k rozvíjaniu nových vedomostí, zručností, postojov a hodnôt. Aspoň v prípade, keď aktivity zahŕňajú nejakú formu výzvy a nie sú len opakovaním toho, čo už mnohokrát robili. Stupeň učenia sa preto možno považovať za mieru toho, ako dobre funguje participatívny proces.

„Účasťou na aktivitách som sa niečo naučil/a“

Keď mladí ľudia reagujú na tvrdenie „Účasťou na aktivitách som sa niečo naučil/a“, je povzbudivé konštatovať, že priemerná miera súhlasu je 82 %. Neexistujú žiadne významné rozdiely týkajúce sa pohlavia, zdravotného postihnutia alebo toho, či mladý človek zažil vážne problémy. V iných kategóriách však existujú jasné rozdiely: Mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí uvádzajú vyššiu mieru (85 %) ako tí s rodičmi narodenými vo Švédsku (79 %). Mladí ľudia aktívni v združeniach súhlasia o niečo viac (84 %) ako tí, ktorí nie sú aktívni (79 %), ale najviditeľnejší rozdiel je opäť medzi tými, ktorí neprospievajú v škole, a ktorí uvádzajú najnižšiu mieru súhlasu, a to 72 %.

„Pracovníci s mládežou sa so mnou rozprávali o tom, čo som sa naučil/a“

Diskusia o tom, čo sa mladí ľudia naučili, a dokumentovanie a zviditeľnenie týchto vedomostí je jednou z hlavných úloh pracovníka s mládežou[91]. Posilňuje to sebavedomie, úctu a pomáha, aby bolo učenie uvedomelejšie, a preto je pravdepodobnejšie, že si ho zapamätáte. Ak sa vykonáva štruktúrovaným spôsobom[92], poskytuje tiež dôkazy o tom, že aktivity skutočne prispievajú k osobnému rozvoju, čo pomáha posilniť celkový imidž práce s mládežou. Priemerná miera zhody s touto otázkou je 63 % a rovnaký vzorec ako vyššie sa opakuje aj tu: bez ohľadu na premennú pozadia, pracovníci s mládežou s väčšou pravdepodobnosťou hovoria s dievčatami ako s chlapcami o tom, čo sa naučili.

91 Pracovník s mládežou by sa mal samozrejme s mladými ľuďmi rozprávať aj o tom, aké vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty chcú, či sa chcú (ďalej) rozvíjať prostredníctvom účasti. V našom dotazníku sa však zatiaľ na túto tému nenachádza žiadna otázka.

92 To si okrem iného vyžaduje, aby pracovníci s mládežou nepracovali len „voľne“, ale aby boli podporovaní jasne vyvinutú metódu. KEKS preto vyškolil stovky pracovníkov s mládežou v metóde ELD (Experience Learning Description, https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/eld), ktorá dáva mladým ľuďom príležitosť v dialógu s pracovníkmi s mládežou zviditeľniť a zdokumentovať kompetencie, ktoré si osvojili. Ďalšou metódou je YouthPass, www.youthpass.eu/en/, ktorá sa často používa v súvislosti s európskymi projektmi pre mládež financovanými prostredníctvom programu Erasmus+.

Rozdiely sú malé a nie vždy štatisticky významné, ale vzorec je jasný. Jedinou výnimkou sú opäť chlapci, ktorí mali vážne problémy, s mierou súhlasu 72 %. Miera sa tiež zvyšuje s vekom, s vrcholom 75 % u dievčat v treťom ročníku vyššej strednej školy.

Pokiaľ ide o členstvo v združeniach, nemá to významný vplyv, ale inak sa pracovníci s mládežou rozprávajú výrazne viac s mladými ľuďmi so zdravotným postihnutím (67 %), mladými ľuďmi s rodičmi narodenými v zahraničí (69 %), s tými, ktorí zažili problémy (68 %), a s mladými ľuďmi s dobrými známkami (taktiež 68 %). Výrazne menej sa rozprávajú s mladými ľuďmi s rodičmi narodenými vo Švédsku (55 %) a najmenej s týmito chlapcami (53 %).

Skupinový dotazník

Ako už bolo uvedené, vzdelávanie a osobný rozvoj sú ústrednými cieľmi práce s mládežou. V dotazníku pre skupiny/projekty mladí ľudia odpovedajú na tvrdenia ako „Myslím si, že som sa účasťou v skupine/projekte niečo naučil/a“ a „Pracovníci s mládežou sa so mnou rozprávali o tom, čo som sa naučil/a účasťou“. S prvým tvrdením súhlasilo 86 % z tých, ktorí sa zúčastnili skupín podporovaných personálom, a 73 % z tých, ktorí sa zúčastnili autonómnych skupín. Prvá skupina má preto vyššiu hodnotu ako to, čo vidíme pri pohľade na výsledky prieskumu miesta stretnutia, a to 82 %, a druhá nižšiu.

Nevieme presne prečo, ale rozumný predpoklad je, že s nimi pracovníci s mládežou hovorili o ich vzdelávaní, čo im pomohlo uvedomiť si ho viac. 69 % tiež súhlasilo s tým, že pracovníci s mládežou s nimi hovorili o tom, čo sa naučili (v porovnaní s 63 % v dotazníku mládežníckeho centra). Ďalším možným vysvetlením je, že autonómne skupiny často pracujú v skúšobniach alebo tanečných štúdiách a zameriavajú sa na zručnosti, ktoré už podľa nich ovládajú, a preto ich nezaznamenávajú ako učenie (aj keď sa učenie skutočne rozvíja).

Mladí ľudia, ktorí súhlasili s prvým tvrdením, boli potom požiadaní, aby uviedli, aké kompetencie si podľa nich osvojili. Mohli tiež pridať odpovede s voľným textom s ďalšími vedomosťami alebo zručnosťami, ktoré nie sú uvedené. Prvá tabuľka nižšie zobrazuje výsledky podľa skupiny pre kľúčové zručnosti súvisiace s prácou s mládežou:

Účasť ma zlepšila v:	S podporou	Bez podpory
Preberaní zodpovednosti	62 %	45 %
Sústredení sa	31 %	28 %
Kritickom myslení	28 %	22 %
Prispievaní nápadmi	57 %	38 %
Plánovaní a organizovaní	50 %	34 %
Spolupráci	61 %	50 %
Riešení konfliktov	28 %	19 %
Podpore ostatných	37 %	24 %

Tieto čísla jasne ukazujú, že mladí ľudia si (ďalej) rozvíjajú zručnosti, z ktorých budú ťažiť v škole aj neskôr v živote. Rozdiely tiež naznačujú, že pracovníci s mládežou majú významný vplyv na fungovanie skupín spôsobom, ktorý podporuje individuálny rozvoj. Jedným z možných vysvetlení je, že autonómne skupiny sú efektívne „vedené“ malou podskupinou členov, ktorí sú pochopiteľne menej zruční v zapojení celej skupiny ako vyškolení pracovníci s mládežou.

Nasledujúca tabuľka ukazuje, do akej miery účastníci považovali túto skúsenosť za prínosnú pre ich osobný rozvoj:

Účasť mi pomohla:	S podporou	Bez podpory
Stať sa sebavedomejším	47 %	39 %
Lepšie pochopiť sám seba	27 %	26 %
Odvážiť sa robiť veci, na ktoré som sa predtým neodvážil	41 %	41 %
Cítiť sa psychicky lepšie	26 %	31 %
Stať sa pozitívnejším	43 %	32 %
Mať menej predsudkov voči ostatným	26 %	23 %
Viac sa starať o to, čo sa deje v spoločnosti	24 %	19 %
Mať lepšie výsledky v škole	12 %	24 %
Žiť zdravšie	14 %	20 %

Celkovo ide o dobré výsledky, hoci rozdiely medzi skupinami podporovanými pracovníkmi s mládežou a autonómnymi skupinami sú menšie a nesledujú konzistentný vzorec. Nie je hneď jasné, prečo mladí ľudia v autonómnych skupinách hlásia lepšie výsledky v oblasti duševnej pohody, školského prospechu a zdravého životného štýlu.

Zhrnutie

Práca s mládežou vedie k vzdelávaniu a osobnému rozvoju, najmä pre tých, ktorí sa podieľajú na plánovaní a realizácii aktivít, ako aj pre tých, ktorí sú zapojení do rôznych typov projektov a skupinovej práce. Schopnosť demonštrovať to mladým ľuďom a širšej komunite je kľúčová pre pretváranie imidžu práce s mládežou a zvýšenie jej uznania.

Aj keď sú uvedené výsledky dobré, existuje značný priestor na rozvoj. Ak chceme rásť, mládežnícke centrá musia ešte viac premýšľať o vzdelávaní. Musia analyzovať svoje aktivity z hľadiska učenia, skúmať, aké normy a hodnoty sa šíria, a viac sa rozprávať s mladými ľuďmi o tom, čo sa chcú naučiť, aj o tom, čo si myslia, že sa naučili. Musia tiež plánovať viac iniciatív, ktoré rozširujú obzory mladých ľudí tým, že im ponúknu konkrétne príklady toho, čo je možné robiť, a teda aj čo sa je možné učiť.

Skutočnosť, že napriek všetkým školeniam ELD iba 63 % respondentov v dotazníku pre mládežnícke centrum a 69 % v dotazníku pre skupiny/projekty uviedlo, že sa s nimi pracovníci s mládežou rozprávali o tom, čo sa naučili, ukazuje, že je to niečo, čo musíme zlepšiť. Ako už bolo spomenuté, tieto rozhovory posilňujú učenie. A ak pracovníci s mládežou hovoria s mladými ľuďmi aj o tom, čo sa chcú naučiť, zvyšuje to ich povedomie o existujúcich príležitostiach a mení ich očakávania od mládežníckeho centra.

Pre všetkých manažérov je odkaz toto: musíte začať vyžadovať, aby všetky projekty a skupinové aktivity boli sledované pomocou dotazníka pre skupiny/projekty a poskytnúť pracovníkom s mládežou podporu, ktorú potrebujú na to, aby to mohli vykonávať štruktúrovaným a kvalitným spôsobom. Inak, ako môžete vysvetliť vonkajšiemu svetu, najmä politikom, že vaše aktivity vedú k vzdelávaniu a osobnému rozvoju a že tvoria dôležitú súčasť stratégie vašej obce pre mládež?

O prostredí a ponukách

Dotazník pre mládežnícke centrum obsahuje aj štyri otázky týkajúce sa prostredia a atraktívnosti aktivít. Pokiaľ ide o prvé tri tvrdenia: „Môžete sa venovať rôznym aktivitám bez toho, aby ste sa navzájom rušili“ (95 %), „Priestory sú pekné“ (96 %) a „Otváracie hodiny sú dobré“ (81 %), neexistujú zväčša žiadne významné rozdiely, pokiaľ ide o pohlavie[93], vek, zdravotné postihnutie, pôvod rodičov a členstvo v združení. Iba tí, ktorí nemajú prospešné známky, sú jednoznačne nespokojnejší s otváracími hodinami (75 %).

Pokiaľ však ide o vnímanie zariadení, stojí za to zdôrazniť, že vysoké skóre je pravdepodobne aspoň čiastočne spôsobené nízkymi očakávaniami a akousi „domácou slepotou“. V správe Čo je pre vás dobrý voľný čas? (2020), ktorá vychádza z 2 595 odpovedí mladých ľudí zo siedmich obcí zozbieraných v školských triedach iba 24 % dievčat a 17 % chlapcov, ktorí nenavštívili mládežnícke centrá, súhlasilo s tvrdením, že „zariadenia sú pekné a atraktívne.“

Pri pohľade na tvrdenie „Sú tam zábavné veci, ktoré sa dajú robiť“ (priemerná zhoda: 87 %), vidíme trochu odlišný obraz. Opäť vynikajú mladí ľudia bez známok „prospel“ so skóre 80 %. Jediný ďalší jasný rozdiel je medzi dievčatami a chlapcami. Rozdiel je malý (3 %), ale je konzistentný vo všetkých premenných prostredia. Najnižšie skóre zo všetkých, 79 %, je medzi dievčatami bez známok „prospel“. Zo skúseností a zo správy Čo je pre vás dobrý voľný čas? vieme, že nové a účelovo vybudované priestory sú kľúčové, ak chceme osloviť širšie publikum, najmä viac dievčat. Skutočnosť, že dievčatá dominujú medzi tými, ktorí odpovedali na dotazník o skupinách/projektoch, je ďalším znakom toho, že si cenia príležitosti zapojiť sa do štruktúrovanejších aktivít. Samozrejme, môžeme a mali by sme byť spokojní s relatívne vysokými číslami uvedenými vyššie, ale je ťažké vyhnúť sa pocitu, že odrážajú relatívne nízke očakávania. Ak chcú mládežnícke centrá prilákať nové skupiny a vytvoriť menej mužmi dominované prostredie, musia zámernejšie premýšľať o dizajne priestorov a usilovnejšie pracovať na ponúkaní aktivít, ktoré sú v súlade so záujmami dievčat a motivujú ich k angažovanosti. Ako už bolo uvedené, pracovníci s mládežou už teraz viac hovoria s dievčatami, ale viac z tohto dialógu sa musí premeniť na konkrétne činy. To môže znamenať aj rozhovor s dievčatami, ktoré momentálne centrum nenavštevujú.

93 Ako už bolo spomenuté, aj medzi nebinárnimi ľuďmi a tími, ktorí nechceli uviesť svoje pohlavie, je nižšia, medzi 5 a 7 %, úroveň súhlasu so všetkými otázkami a tí, ktorí nechceli uviesť svoje pohlavie, sú najviac nespokojní s otváracími hodinami, a to 71 %.

Existuje veľa druhov aktivít a podujatí, ktoré oslovujú dievčatá aj chlapcov. Tieto si často vyžadujú viac plánovania ako spontánne „trávenie času“ alebo hranie biliardu, ale vzhľadom na všetko, čo sme povedali vyššie o účasti a učení, je to pravdepodobne dobrá vec.

Blahobyt

Odpovede na otázku „Ako sa cítite?“ ukazujú rovnaké trendy, aké sa zistili v iných štúdiách skúmajúcich duševné zdravie mladých ľudí. Ako je uvedené v tabuľke nižšie, dievčatá uvádzajú, že sa cítia výrazne horšie ako chlapci, a ešte horšie sú na tom nebinárni mladí ľudia a tí, ktorí sa rozhodli nezverejniť svoje pohlavie.

	Vlastné hodnotenie pohody (5-bodová stupnica)	Sebahodnotenie pohody (%)
Dievčatá	4,12	78 %
Chlapci	4,47	87 %
Nebinárne	3,74	68 %
Neodpovedám	3,97	74 %
Celkový priemer	4,30	83 %

Taktiež vidíme, že mladí ľudia so zdravotným postihnutím hlásia výrazne nižšiu pohodu (78 %) ako tí bez zdravotného postihnutia (86 %). Najnižšie skóre majú dievčatá so zdravotným postihnutím (72 %) a najvyššie chlapci bez zdravotného postihnutia (89 %).

Mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí hlásia lepšiu pohodu (85 %) ako tí, ktorých rodičia sa narodili vo Švédsku (80 %). Skupinu s najnižšou pohodou tvoria dievčatá s rodičmi narodenými vo Švédsku (74 %), zatiaľ čo s najvyššou pohodou majú chlapci s rodičmi narodenými v zahraničí (89 %).

Ako sa očakávalo, tí, ktorí mali vážne problémy, sa cítia výrazne horšie (75 %) ako tí, ktorí ich nemali (85 %). Najnižšie skóre je u dievčat, ktoré mali problémy (68 %), a najvyššie u chlapcov, ktorí ich nemali (88 %).

Podobný rozdiel je medzi tými, ktorí mali známky „prospel“ a „neprospel“. Mladí ľudia bez známok „prospel“ dosiahli 76 %, zatiaľ čo tí, ktorí mali známky „prospel“, dosiahli 84 %. Skupina s najnižším skóre je opäť dievčatá bez známok „prospel“, 71 %, a skupina s najvyšším skóre je chlapci s známkami „prospel“, teda 88 %.

Mladí ľudia aktívni v združeniach vo všeobecnosti hlásia lepšiu pohodu (84 %) ako tí, ktorí nie sú (81 %). Napokon, podľa veku neexistujú žiadne štatisticky významné rozdiely, s výnimkou toho, že žiaci v 6. ročníku hlásia mierne lepšiu pohodu ako ostatné vekové skupiny.

Skupinový dotazník

Ak sa namiesto toho pozrieme na skupinový dotazník, uvidíme nasledujúce výsledky:

Cítim sa ...	S podporou	Bez podpory
... skvele	40 %	34 %
... dobre	37 %	31 %
... ujde to	15 %	27 %
...nie až tak dobre	3 %	1 %
... zle	2 %	0 %

Po prepočte na priemer 83 % v mládežníckych centrách sa tento výsledok rovná 75 %, čo znamená, že tí, ktorí sa zúčastňujú skupinových aktivít, hlásia výrazne nižšiu pohodu[94].

Keďže presne nevieme, kto sa zúčastňuje skupinových aktivít okrem premenných, ako je vek, pohlavie, zdravotné postihnutie a rodičovský pôvod, nemôžeme s istotou povedať, či je nižšie skóre spôsobené nadmerným zastúpením mladých ľudí, ktorí už preukázali nižšiu pohodu[95] (napr. mladí ľudia so zdravotným postihnutím, tí s problémami alebo tí, ktorí neuspeli). Na základe skúseností a ich všeobecne vyššej miery dochádzky to však nie je nerozumný predpoklad. Skutočnosť, že mladí ľudia s rodičmi narodenými vo Švédsku tvoria väčšiu časť účastníkov skupiny (56 %) a že táto skupina vo všeobecnosti uvádza nižšiu pohodu, tiež podporuje túto teóriu a prispieva k znižovaniu priemeru.

To, že skupiny s nižšou pohodou sú nadmerne zastúpené v skupinových aktivitách, je samozrejme pozitívne, vzhľadom na to, ako sú tieto prostredia vnímané z hľadiska učenia a osobného rozvoja. Hoci nemôžeme definitívne povedať, či pracovníci s mládežou v podporovaných skupinách pomáhajú zlepšovať pohodu účastníkov, je rozumné predpokladať silnú koreláciu, pretože títo mladí ľudia sa tiež cítia viac zapojení a že sa učia viac. Samozrejme, úlohu môžu zohrávať aj iné neznáme charakteristiky skupiny.

94 Upozorňujeme, že toto číslo zahŕňa aj skupiny mladých ľudí, ktoré nie sú zahrnuté v tejto správe.

95 Mladí ľudia so zdravotným postihnutím však tvoria približne rovnaký podiel z celkového počtu účastníci skupinových aktivít, 26 %, rovnako ako pri iných aktivitách, 27 %.

Zhrnutie

Pozadie alebo dôvody týchto rozdielov sú v niektorých prípadoch zrejmé, zatiaľ čo v iných môžeme len špekulovať. Napríklad, cítia sa mladí ľudia s rodičmi narodenými v zahraničí naozaj lepšie, alebo majú jednoducho nižšie očakávania alebo iné predstavy o tom, čo znamená „blahobyt“, alebo len pozitívnejší obraz o sebe? Ako ovplyvňuje blahobyt dievčat skutočnosť, že s nimi pracovníci s mládežou hovoria častejšie ako s chlapcami o tom, ako sa im darí? Cítili by sa ešte horšie, keby nebolo týchto rozhovorov, alebo slúžia rozhovory najmä ako pripomienka toho, ako zle sa cítia, čo znamená, že by sa mal zmeniť prístup a zameranie? A chlapci, cítia sa naozaj lepšie, alebo len maskujú svoje emócie stereotypne mužským spôsobom? Alebo majú nižšie očakávania a udržiavajú si obraz o sebe, ktorý hovorí: „Mám sa dobre“?

Aby pracovníci s mládežou odpovedali na tieto otázky, musia sa s mladými ľuďmi nielen rozprávať o tom, ako sa cítia a prečo, ale musia tieto rozhovory využiť aj ako základ pre spoločné navrhovanie intervencií a aktivít, o ktorých sa domnievajú, že by zlepšili ich blahobytie.

Práca s mládežou by nikdy nemala podceňovať svoj potenciál ovplyvňovať pohodu mladých ľudí. Práve prostredníctvom salutogénneho prístupu, zameraného na silné stránky a kompetencie mladých ľudí, môžeme najúčinnejšie ovplyvniť ich sebarealizáciu, imidž, a teda aj ich blahobyt. Tento pozitívny vývoj sa však nestane, ak zostaneme uviaznutí v „režime rozhovoru“. Vyžaduje si konkrétne činy, ktoré mladým ľuďom ukážu, že práca s mládežou ich potrebuje na fungovanie a aktívne im pomáha využívať ich silné stránky. Až potom sa môžu pozrieť do zrkadla a skutočne veriť v seba samých.

Mnoho mladých ľudí sa možno trápi, ale nikto v skutočnosti nechce byť vnímaný ako niekto, koho treba ľutovať. Všetci chceme byť vnímaní ako zdroje, nie ako obete, a jediný spôsob, ako sa začať cítiť ako zdroj, je byť ním.

Niekoľko súhrnných záverov a komentárov

Výsledky v tejto správe do značnej miery potvrdzujú to, čo sme už vedeli alebo tušili, rozdiel je v tom, že teraz to máme „čierne na bielom“. Niektoré výsledky sú však prekvapivejšie a niekedy ich je ťažké interpretovať. Jedným z takýchto výsledkov sú relatívne nižšie skóre, ktoré hlásili takmer vo všetkých oblastiach mladí ľudia, ktorí uviedli, že nemajú známky „prospel“. Je to len o nízkej sebaúcte, alebo sú v tom zapojené aj iné faktory? Pracovníci s mládežou zvyčajne nevedia, či účastník má známky „prospel“ alebo nie. A v prípadoch, keď ich majú, je ťažké uveriť, že to vedie k výrazne horšiemu zaobchádzaniu v podobe menšieho povzbudenia alebo že pracovníci s mládežou s menšou pravdepodobnosťou zasiahnu, keď sa niekto k týmto mladým ľuďom správa zle, čo je v skutočnosti to, čo zažívajú.

Samozrejme, s využitím našich údajov by sa dalo vykonať mnoho ďalších analýz na preskúmanie potenciálnych korelácií. Jedným z ukazovateľov toho, čo by to mohlo odhaliť, by bolo preskúmanie, ako sa rôzne faktory pozadia prekrývajú a ktoré majú najvýznamnejší vplyv na výsledky a ktoré majú malý alebo žiadny vplyv. K nesprávnej interpretácii, ktorá inak môže ľahko dôjsť, dochádza, keď niektorí tvrdia, že zahraničný pôvod je rozhodujúci pre to, kto skončí v štatistikách kriminality, pričom v skutočnosti, ak sa zameriame na socioekonomický status, je toto, a nie zahraničný pôvod, ktorý je určujúcim faktorom[96].

Preto sme vykonali podobnú analýzu niektorých výsledkov z nášho dotazníka, aby sme preskúmali, ako faktory pohlavia, veku, rodičovského pôvodu, známok a členstva v združeniach[97] ovplyvňujú alebo neovplyvňujú celkové výsledky. Zistili sme toto:

- Faktor, ktorý najzreteľnejšie koreluje s pocitom bezpečia (na základe tvrdenia „Cítim sa bezpečne“), je v pozitívnom smere to, že je to chlapec, a v negatívnom smere to, že nemá dobré známky. Ani rodičovské zázemie, ani členstvo v združeniach významne neovplyvňujú výsledok. Rovnaký vzorec platí aj pre tvrdenie „Môžem byť sám sebou“ a v oboch prípadoch je to v súlade s predchádzajúcou analýzou.
- Pokiaľ ide o účasť na preberaní zodpovednosti za aktivity, najdôležitejšie sú rodičia narodení v zahraničí a členstvo v združení.

96 V tejto oblasti existuje čiastočne protichodný výskum, pozri napríklad https://www.iffs.se/nyheter/uppmarksammad-studie-om-utlandsfodda-och-brott/. Zdá sa však, že väčšina výskumníkov sa zhoduje v tom, že sociálna zraniteľnosť a nízke socioekonomické štandardy sú pri určovaní pravdepodobnosti spáchania trestného činu dôležitejšie ako etnický pôvod.

97 Faktory súvisiace so zdravotným postihnutím a to, či respondenti mali vážne problémy neboli preskúmané, zahrnuté v tomto obmedzenom cvičení, pretože jeho primárnym cieľom bolo ukázať, aký by mohol byť ďalší krok. Možno dodať, že výsledky, ktoré sme predtým videli v súvislosti s nebinárnymi mladými ľuďmi, sú tu tiež potvrdené.

- spojené so súhlasom, zatiaľ čo nedosiahnutie dobrých známok je najčastejším faktorom u tých, ktorí nesúhlasia. Tento vzorec platí aj pre tých, ktorí majú pocit, že sa účasťou naučili niečo nové. V týchto prípadoch nemá pohlavie významný vplyv. Výsledky sú opäť v súlade s predchádzajúcimi analýzami.

Tieto zistenia sú, samozrejme, upokojujúce, ale hlbšia analýza celého súboru údajov by pravdepodobne odhalila nové a zaujímavé korelácie. Samotné spracovanie štatistík a zostavenie tejto správy si však vyžadovalo značné zdroje. Na ďalší krok a ešte hlbšie preskúmanie materiálu by sme potrebovali finančnú podporu a spoluprácu so zainteresovanými výskumníkmi, pričom oboje nám v súčasnosti chýba. To však neznamená, že z existujúceho materiálu nemôžeme vyvodiť zmysluplné závery o tom, čo možno urobiť pre ďalší rozvoj našej praxe.

Čo robiť?

Aj keď celkové výsledky, ktoré stoja za zopakovanie, sú pozitívne a odrážajú vysoko kvalitnú prácu, je zrejmé, že je potrebné urobiť viac. Celkovo vedú jednotlivé výsledky a vzorce, ktoré sme pozorovali, k nasledujúcim úvahám o tom, čo by, ak by sa robilo dôslednejšie, mohlo viesť k spravodlivejšiemu prežívaniu aktivít mládežníckych centier a účasti na nich.

Základom, na ktorom sa všetci zhodneme a o ktorom často hovoríme, je, že práca s mládežou je založená na vzťahoch. Výsledky tejto správy však naznačujú, že tieto vzťahy často reprodukujú tradičné spoločenské vzorce a hodnoty súvisiace s pohlavím, vekom a predpokladanými sociálnymi skupinami.

Kultúra, ktorú ponúkame, spôsob, akým sa navzájom vnímame a správame, ovplyvňuje mladých ľudí, s ktorými pracujeme, viac než čokoľvek iné. Ako pracovníci s mládežou sa nemôžeme uspokojiť so vzťahmi, ktoré vznikajú spontánne a sústrediť sa výlučne na tých mladých ľudí, s ktorými si veci „kliknú“, alebo na tých, ktorí si neustále vyžadujú pozornosť. Ako profesionáli musíme vedome a strategicky pracovať na vytváraní vzťahov a sociálnych vzorcov, ktoré podporia všetkých mladých ľudí, aby si našli priestor a rástli na základe toho, kým sú a kým sa chcú stať, bez toho, aby boli obmedzovaní sociálnymi vzorcami a očakávaniami. Musíme prevziať vedúcu úlohu na spoločenskom poli a zasahovať do sebaobrazu a vzťahových vzorcov, ktoré si mladí ľudia prinášajú zo spoločnosti, a spochybňovať ich.

Musíme tiež neustále pamätať na to, že vzťahy nie sú formované len osobnými, individuálnymi interakciami, ale rovnako aj tým, ako si organizujeme prácu a aké hodnoty táto organizácia odráža. Naše vzťahy s mladými ľuďmi sú formované aj vzťahmi, ktoré medzi nimi vytvárame, a to ako v centre ako celku, tak aj v rámci konkrétnych aktivít. Preto musíme proaktívne pracovať na tom, aby správanie a sociálna dynamika, ktoré presadzujeme, boli v súlade s hodnotami, ktorých sa, ako tvrdíme, zastávame.

To si vyžaduje aktívny a prebiehajúci dialóg so všetkými zúčastnenými mladými ľuďmi bez ohľadu na pohlavie, pôvod, vek alebo životnú situáciu.

V praxi to môžeme dosiahnuť napríklad takto:

- Neustále, spontánne aj plánovane, sa rozprávať so všetkými mladými ľuďmi o ich potrebách, záujmoch a skúsenostiach a o tom, aké druhy aktivít by ich naplnili. Aby sme sa vyhli upadnutiu do starých zaužívaných postupov a nízkych očakávaní, úspešný výsledok si vyžaduje aj to, aby sme:
    - Aktívne a strategicky rozširovali obzory mladých ľudí predstavením zaujímavých príkladov toho, čo sa urobilo v iných mládežníckych centrách.
    - Konštruktívne spochybňovali ich predstavy o tom, čo je možné a čoho sú schopní dosiahnuť.
    - Jasne signalizovali, že na zmysluplnú premenu nápadov na realitu potrebujeme ich skúsenosti a zapojenie.

- Zapojiť sa do proaktívnej osvetovej práce zameranej na nedostatočne zastúpené skupiny s cieľom:
    - Prispieť k spoločensky zmiešanejšej a dynamickejšej skupine návštevníkov.
    - Získať nové perspektívy a nápady na to, aké aktivity možno ponúkať, kedy, kde a ako.

- Pracovať „separatistickým“ spôsobom s rôznymi skupinami mladých ľudí s explicitným cieľom, aby tieto skupiny neskôr prispievali k spoločným aktivitám na základe vlastných skúseností a kompetencií. To by mohlo zahŕňať napríklad:
    - Využitie konceptu „chlapskej večere“[98] na začatie diskusií s chlapcami o medziľudských vzťahoch a hodnotách.
    - Vnímanie dievčenských skupín ako platforiem pre aktivizmus.
    - Ponúkanie pomoci s domácimi úlohami tým, ktorí nemajú dobré známky, a zároveň diskutovať o živote, záujmoch a dôležitých témach.
    - Zakladanie skupín alebo projektov na témy ako rasizmus, rodová rovnosť alebo život v prírode, povzbudzovanie účastníkov, aby sa podelili o svoje skúsenosti s ostatnými prostredníctvom podujatí a aktivít. (Nezabudnite, že na to je k dispozícii dostatok finančných prostriedkov EÚ! [99])
    - Organizovanie kurzov o všetkom od varenia až po používanie umelej inteligencie, pričom sa zabezpečí, aby účasť bola založená na záujme, nie na skupinovej identite.

98 www.killmiddag.se/

99 Rozpočet programu Erasmus+ na roky 2021 – 2027 predstavuje 26 miliárd eur.

- Iniciovanie podujatí, kde rôzne skupiny mladých ľudí prispievajú na základe svojich záujmov, napr. PR alebo javisková technika, ale ako celok musia spolupracovať.

- Prestaňte poskytovať spontánne, rutinné aktivity a namiesto toho ich veďte prostredníctvom diskusií s mladými ľuďmi o tom, aké hodnoty by mali tieto aktivity propagovať. To tvorí základ pre:

  - Spoluvytváranie viacerých vopred naplánovaných aktivít, ako sú tematické kvízy a turnaje, ako súčasť otvoreného programu.
  - Začlenenie hodnôt a noriem do bežnej každodennej konverzácie.

- Aktívne zdôrazňujte angažovanosť a pozitívne správanie prostredníctvom:
  - Zviditeľnenia týchto aktivít v každodenných situáciách, napríklad vymenovaním „mládežníka mesiaca".
  - Vedenia rozhovorov o environmentálnom vzdelávaní (EDL), keď mladí ľudia nejakým spôsobom prispeli.

- Vypracovanie skupinových/projektových dotazníkov a analýza výsledkov spolu s mladými účastníkmi.[100]

Záver

V rôznych kontextoch sa veľa diskutuje o potrebe väčšieho výskumu v oblasti práce s mládežou a jej vplyvu. Napríklad program Europe Goes Local v priebehu nasledujúcich troch rokov vyčlení finančné prostriedky na zmapovanie existujúceho výskumu v tejto oblasti a na identifikáciu medzier, ktoré je potrebné vyplniť. Vzhľadom na to, ako odlišne sa práca s mládežou praktizuje, a to medzi jednotlivými krajinami aj v rámci nich, musí sa takýto výskum, ak má byť prakticky užitočný, zamerať na to, ako možno navrhnúť špecifické metódy a procesy tak, aby viedli k požadovaným výsledkom. Napríklad, ktoré spôsoby pohľadu na aktivity a ich realizácie vedú k účasti a vzdelávaniu a ktoré, čo je rovnako dôležité, nie? Alebo prečo nepreskúmať, ako by KEKS mohol ďalej rozvíjať náš model zabezpečenia kvality a rozvoja práce s mládežou spôsobom, ktorý zabezpečí, že pozorované výsledky budú mať väčší vplyv na to, ako sa práca s mládežou vykonáva v našich členských obciach.

Je však dôležité zdôrazniť, že výskum nikdy nemôže nahradiť neustále sledovanie výsledkov našich aktivít. Ako inak môžeme vedieť, či sa to, čo výskum naznačuje, skutočne používa a vedie k dlhodobému zlepšeniu?

100 Nie je náhoda, že v kaviarňach, ktoré mnohé dievčatá uprednostňujú pri spoločenských stretnutiach, nie sú biliardové stoly, je to prostredie, ktoré je tiež výrazne premyslenejšie a štýlovo neutrálnejšie ako mnohé mládežnícke centrá.

Táto správa predstavuje zistenia z výročnej kompilácie výsledkov KEKS a dúfame, že okrem poskytnutia faktov a analýz bude inšpirovať aj výskumníkov aj odborníkov z praxe, aby venovali viac úsilia vývoju nástrojov a procesov pre komplexné a priebežné sledovanie.

To je v skutočnosti nevyhnutné pre zlepšenie našej práce aj pre našu schopnosť presadzovať ju spôsobom založeným na vedomostiach. Odporúčanie Rady Európy o práci s mládežou nabáda členské štáty, aby „podporovali vývoj vhodných metód na preskúmanie a hodnotenie vplyvu práce s mládežou". Na túto podporu stále čakáme. Ale vzhľadom na výsledky prezentované v tejto správe a všetku energiu a ochotu ďalej sa rozvíjať, ktorú vidíme u našich členov, sa budúcnosť stále zdá byť svetlá. Pokrok môže byť pomalý, ale určite sa uberáme správnym smerom!

P.S.
Na začiatku správy sme spomenuli, že noví členovia mali v jednej otázke o niečo vyššiu hodnotu v porovnaní s tými, ktorí sú súčasťou KEKS viac ako dva roky. Odpoveďou je, že miera odpovedí u dievčat bola u nových členov 41 % v porovnaní s 39,4 % u „dlhodobých" členov.

P.P.S.

Dodatky

KEKSGoodEnough – Ciele

Maximálna odchýlka od rodovej rovnováhy: 10 %
To znamená, že nedostatočne zastúpené pohlavie musí tvoriť aspoň 40 %. Výsledok je založený na štatistikách z otvorenej práce s mládežou aj zo skupinových aktivít zaznamenaných v denníku, The Logbook.

Index bezpečnosti a liečby: 90 %
Tento index je zložený z 23 otázok v dotazníku mládežníckeho centra. Skóre 90 % znamená, že priemerný respondent dosiahol hodnotenie 4,61 na stupnici od 1 do 5.

Index vplyvu a zodpovednosti: 50 %
Tento index je založený na šiestich otázkach v dotazníku mládežníckeho centra KEKS. Dve otázky sa týkajú vnímanej podpory (stupnica 1 – 5) a štyri skutočného zapojenia (otázky s odpoveďami Áno/Nie).

Podiel mladých producentov aktivít: 30 %
Tento index meria podiel návštev, počas ktorých sa mladí ľudia venujú vytváraniu aktivít pre seba a/alebo iných. Štatistiky sú čerpané z denníka, The Logbook.

Podiel času venovaného aktivitám vytvorených mládežou: 60 %
Tento index ukazuje percento celkového času venovaného aktivitám mladými ľuďmi. Štatistiky sú prevzaté z denníka.

Index Účasť: 75 %
Toto je zloženie pätnástich otázok z dotazníka skupiny/projektu KEKS. Šesť otázok sa zameriava na skutočnú účasť a zvyšné otázky na to, ako mladí ľudia vnímali svoju účasť.

Indexové učenie: 85 %
Tento index pozostáva z dvoch otázok z dotazníka skupiny/projektu KEKS:
či mal mladý človek pocit, že sa účasťou niečo naučil, a či s ním pracovníci s mládežou o tomto učení diskutovali. Okrem toho sa kladie niekoľko otázok o tom, čo sa naučili. Tieto isté otázky boli pridané aj do dotazníka mládežníckeho centra, ale zatiaľ nie sú zahrnuté v žiadnom registri.

Priemerné skóre odpovedí v dotazníku: 4,3
Toto číslo sa vzťahuje na priemernú odpoveď v dotazníku mládežníckeho centra KEKS. Väčšina otázok je formulovaná ako tvrdenia, kde „úplne nesúhlasím“ sa hodnotí 1 a „úplne súhlasím“ sa hodnotí 5.

Celkový relatívny kľúčový ukazovateľ: 1,0
Tento údaj porovnáva celkové výsledky jednotlivého mládežníckeho centra s priemerom KEKS. Hodnota 1,0 znamená, že centrum je na priemere; vyššie číslo označuje nadpriemerné výsledky.

Toto sa vypočíta na základe výkonnosti v rámci ôsmich cieľov „Dosť dobrý“ a celkových nákladov na návštevu a na hodinu aktivity vo vzťahu k priemeru KEKS. Stručne povedané, priamo spája kvalitu výsledkov so súvisiacimi nákladmi.

Okrem týchto cieľov súvisiacich s činnosťou sú stanovené aj tri ciele, aby sa zabezpečilo, že výsledky, ktoré prezentujeme, sú relevantné, dôveryhodné a štatisticky spoľahlivé. Sú to:

- Počet odpovedí na dotazník mládežníckeho centra: najmenej 30 na centrum
- Priemerný počet návštev za týždeň: minimálne 2,0[101]
- Miera odpovedí: minimálne 70 %

101 Je to preto, aby respondenti boli skutočne oboznámení s aktivitami a mohli poskytnúť relevantné odpovede.

Spoločný základ KEKS

Hlavným cieľom KEKS je podporovať ďalší rozvoj práce s mládežou. Naším základom je odporúčanie Rady Európy o práci s mládežou (CM/Rec(2017)4) a Európska charta o miestnej práci s mládežou[102].

Veríme, že:

- celkovým cieľom práce s mládežou je podporovať osobný a sociálny rozvoj mladých ľudí.
- poslaním práce s mládežou je stimulovať a podporovať aktivity, ktoré sú založené na aktívnom zapojení a zodpovednosti mladých ľudí a vyžadujú si ich.

Vidíme:

- prácu s mládežou ako priestor pre neformálne a informálne vzdelávanie.
- mládežnícke centrá a projekty, ako aj rôzne druhy kultúrnych a voľnočasových aktivít, ako prostriedky na dosiahnutie našich cieľov.

Vieme, že na dosiahnutie našich cieľov musíme:

- zakladať naše aktivity na potrebách, záujmoch, nápadoch a skúsenostiach mladých ľudí, ako ich vnímajú sami, a riešiť ich ako schopných jednotlivcov a zdroje.
- byť aktívne inkluzívny a oslovovať a vítať všetky skupiny mladých ľudí.

Argumentujeme:

- že účasť je proces, za ktorý by mali zodpovedať a ktorý by mali riadiť mladí ľudia.
- že účasť vedie k zdraviu a odolnosti a k rozvoju vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré mladí ľudia potrebujú na to, aby si formovali vlastnú budúcnosť a boli aktívnymi občanmi.

Tvrdíme, že tento participatívny proces a vzdelávanie, ktoré vytvára, je a malo by sa tak vnímať.

S cieľom podporiť prácu s mládežou založenú na vedomostiach a reflexívnu prax vyvinula KEKS dva webové systémy na dokumentáciu a sledovanie práce s mládežou, The Logbook a The Logbook Street.

102 To tiež znamená, že členovia KEKS musia stáť za demokratickými hodnotami a aktívne ich presadzovať (rovnaké práva všetkých mladých ľudí bez ohľadu na vek, pohlavie, pôvod alebo iné osobné okolnosti).

Základnou myšlienkou je zhromažďovať informácie o kvantitatívnych aj kvalitatívnych aspektoch práce s mládežou vykonávané používateľmi – informácie súvisiace s našimi hlavnými cieľmi, ktoré sa potom použijú na analýzu a ďalší rozvoj práce s mládežou.

Používanie týchto systémov je kľúčové pre ďalší rozvoj práce s mládežou a tvorí tiež základ pre obhajobu založenú na vedomostiach a ďalšie posilňovanie a uznávanie práce s mládežou. Od všetkých členov sa preto očakáva, že ich budú aktívne využívať. Pre niektorých členov však môžu existovať prijateľné dôvody, prečo tak neurobiť. Výnimky z tejto požiadavky môžu byť preto udelené, ak tak rozhodne generálny tajomník KEKS.

Práca s mládežou
nie je o tom, aby
sa mladí ľudia
prispôsobili
spoločnosti, ale o
tom, aby sa stali
spolutvorcami
lepšej
spoločnosti.

KEKS